

ANSÖKAN

SPECIALPEDAGOGEXAMEN

KAU.SE

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Officiell ansökan	3
Bakgrund till ansökan	4
Nationell överblick av specialpedagogexamen	4
Motivering till ett specialpedagogprogram	4
Karlstads universitet	5
Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap	5
Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap	5
Lärarytbildningsnämnden	5
Digital lärplattform	5
Universitetsbibliotek	6
Specialpedagogprogram vid Karlstads universitet	7
Huvudområdet specialpedagogik	7
Vision och lokal profil	7
Styrning och ledning	7
Styrdokument	8
Finansiering och effektiv resursanvändning	8
Utbildningens innehåll och struktur	8
Examensintyg	10
Förkunskapskrav inom programmet	10
Professionsutbildning	10
Lärarkompetens och lärarkapacitet	12
Lärare i kurslagen	12
Lärare på respektive kurs	13
Långsiktig kompetensförsörjning	14
Kollegial och individuell kompetensutveckling	15
Utbildningsmiljö	16
Institutionen för pedagogiska studier	16
Fristående kurser och uppdragsutbildningar	17
Utbildning på forskarnivå	17
Forskning och forskningssamverkan	17
Samverkan med skola och vuxenutbildning	18
Internationella utbildningssamarbeten	18
Säkring av examensmålen	19
Arbetsätt och pedagogisk utformning	19
Examination, forskningsanknytning och progression	19
Studenternas lärande och förutsättningar att genomföra utbildningen	20
Kvalitetssäkring	21
Tre perspektiv	22
Arbetslivet	22
Studentinflytande	22
Jämställdhet	23

OFFICIELL ANSÖKAN

Härmed ansöker Karlstads universitet om rätt att utfärda specialpedagogexamen.

Karlstad den 18 april 2017

Åsa Bergenheim
Rektor
Karlstads universitet

BAKGRUND TILL ANSÖKAN

Karlstads universitet är Sveriges sjunde största lärarutbildare och lärarutbildningarna utgör 25 procent av hela universitetets grundutbildningsvolym. Därtill kommer en omfattande uppdragsutbildning inom fältet. Lärarutbildningarna har hög prioritet på Karlstads universitet. De innefattar, förutom speciallärarutbildningen, utbildning för förskollärare, grundlärare, ämneslärare, yrkeslärare och musiklärare samt kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). Karlstads universitet är ett av fyra lärosäten som fått regeringens uppdrag att ge KPU för forskarutbildade och tillsammans med Högskolan i Halmstad arbetar vi med utbildningsprojektet Teach for Sweden, en alternativ väg in till läraryrket. Karlstads universitet strävar efter att knyta samman lärarutbildningarna med den utbildningsvetenskapliga forskningen och vi har en stark utveckling inom den ämnesdidaktiska forskningen. Universitetet är ett av fyra lärosäten som fått regeringens uppdrag att under fem år bedriva en särskild försöksverksamhet med praktisknära skolforskning i analogi med den kliniska forskningen inom det medicinska området. Syftet med verksamheten är att utveckla nya verksamhetsmodeller tillsammans med skolhuvudmännen för forskning av mer direkt betydelse för utveckling av undervisning i skolan.

Karlstads universitet har sedan 2008 examenstillstånd för speciallärarexamen. Efter UKÄ:s utlåtande 2015 om bristande kvalitet inleddes ett omfattande kvalitetetsarbete. Efter beslutet om indragning av examenstillståndet för specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling har universitetet fortsatt att stärka det specialpedagogiska utbildnings- och forskningsområdet i syfte att åter erhålla denna examensrätt. I det arbetet har det stått klart att det finns en stark efterfrågan från det omgivande samhället, inte minst regionen, att även utbilda specialpedagoger då det råder en stor brist på denna yrkesgrupp. Därför har universitetet beslutat att även ansöka om rätt att utfärda specialpedagogexamen, där den nya speciallärarutbildningen och den planerade specialpedagogutbildningen samverkar i valda delar och profilerar sig i övriga.

NATIONELL ÖVERBLICK AV SPECIALPEDAGOGEXAMEN

Specialpedagogexamen är en yrkesexamen på avancerad nivå omfattande 90 högskolepoäng. Kravet för att bli antagen är en avlagd grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen.

Specialpedagogexamen ger behörighet för att arbeta som specialpedagog i såväl fristående som kommunala skolor. Utbildningen ger också möjlighet till yrkesverksamhet i andra sektorer, såsom statlig eller landstingskommunal.

Specialpedagogprogrammet ges idag vid Göteborgs universitet, Högskolan Kristianstad, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Malmö högskola, Mälardalens högskola, Stockholms universitet, Umeå universitet och Örebro universitet. Inför hösten 2016 sökte totalt 1862 studenter (varav 719 förstahandssökande) något av de svenska specialpedagogprogrammen.

Totalt 381 studenter antogs i urval två på programmen samt 29 studenter på kursen "Examensarbete Specialpedagogprogrammet" – Umeå universitet.¹

MOTIVERING TILL ETT SPECIALPEDAGOGPROGRAM

Det finns en stark nationell och regional efterfrågan på utbildade specialpedagoger. Av Saco:s etableringsprognoser för 2016 framgår att det råder liten konkurrens om anställningar inom det specialpedagogiska området. I UKÄ:s etableringsrapport har specialpedagoger som examinerades 2012/2013 en etableringsfrekvens på 95 procent². Större elevkullar i grundskolan och stora pensionsavgångar pekar på en tydlig brist på speciallärare och specialpedagoger även om fem år³. Även Lärarförbundet pekar på behovet av fler yrkesutbildade inom fältet. Idag examineras 500–600 speciallärare/specialpedagoger varje år samtidigt som rekryteringsbehovet är 1200.⁴

Även regionalt och lokalt finns ett stort rekryteringsbehov på alla nivåer i skolväsendet, vid såväl kommunala som fristående skolor. Värmland tillhör de regioner i landet där bristen på specialpedagoger kanske är allra störst (se vidare bilaga 1).

Vid Karlstads universitet finns förutsättningar och kompetens att erbjuda en utbildning som i hög grad motsvarar de krav som arbetsmarknaden ställer. Universitetet har satsat resurser för att både stärka den specialpedagogiska forskningen och förutsättningarna för specialpedagogisk utbildning vid lärosätet.

1 34 studenter sökte en examensarbetskurs vid Umeå universitet

2 <http://www.uka.se/download/18.12f25798156a345894e4cb4/1487841874338/rapport-2015-12-15-etablering-pa-arbetsmarknaden.pdf>

3 <http://www.saco.se/studieval--karriar/studieval/var-finns-jobben-i-framtiden/>

4 <https://www.lararforbundet.se/artiklar/sverige-behovet-fler-speciallärare-och-specialpedagoger>

KARLSTADS UNIVERSITET

Dåvarande Högskolan i Karlstad fick universitetsstatus 1999. Samhällsengagemang i olika former har sedan starten varit ett signum för Karlstads universitet. Ett viktigt mål är att bidra till såväl personlig utveckling som internationell, nationell och regional kunskapsutveckling, genom öppenhet, nytänkande och mångvetenskap. I våra program strävar vi efter gränsöverskridande samverkan för att på bästa sätt nyttja universitetets olika kompetenser. Utbildning och forskning sker i nära dialog med näringsliv och offentlig verksamhet. Ett tydligt mål är att skapa nytta – på lång och kort sikt – för det omgivande samhället, utan att göra avkall på den akademiska integriteten.

Idag har Karlstads universitet drygt 16 000 studenter och 1 200 anställda. Vi erbjuder 40 utbildningsprogram på grundnivå, 30 på avancerad nivå samt forskarutbildning i 27 ämnen. Vid lärosätet finns även Handelshögskolan vid Karlstads universitet och Musikhögskolan Ingesund. Karlstads universitet har en av landets mest inspirerande universitetsmiljöer som stimulerar till närhet och öppenhet mellan människor.

Universitetet består av två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd, centrala stödfunktioner samt styrelse med internrevision.

FAKULTETEN FÖR HUMANIORA OCH SAMHÄLLSVETENSKAP

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap består av sju institutioner:

- Geografi, medier och kommunikation
- Handelshögskolan
- Konstnärliga studier
- Pedagogiska studier, till vilken specialpedagogik hör
- Samhälls- och kulturvetenskap
- Sociala och psykologiska studier
- Språk, litteratur och interkultur

Fakulteten har drygt 600 anställda, 12 000 studenter och 160 forskarstuderande. Inom fakultetens program utbildas exempelvis lärare, civilekonomer, fastighetsekonomer, personalvetare, socionomer, psykologer, kommunikatörer, IT-designers, kulturvetare, statsvetare, samhällsanalytiker och rättsvetare. Vid fakulteten bedrivs forskning såväl inom traditionella akademiska ämnen som i mångvetenskapliga miljöer och forskargrupper. Fakultetens största centrumbildningar är Centrum för tjänsteforskning (kau.se/ctf) och Centrum för barns och ungdomars psykiska hälsa (kau.se/cfbuph).

FAKULTETEN FÖR HÄLSA, NATUR- OCH TEKNIKVETENSKAP

Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap består av fem institutioner:

- Hälsovetenskaper
- Ingenjör- och kemivetenskap
- Ingenjörsvetenskap och fysik
- Matematik och datavetenskap
- Miljö- och livsvetenskaper

Vid fakulteten finns naturvetarprogram, civil- och högskoleingenjörprogram, sjuksköterskeprogram och specialistsjuksköterskeprogram. Det finns också program inom miljövetenskap, hälsofrämjande arbete, folkhälsa och socialt förändringsarbete samt biologi.

Inom fakulteten bedrivs forskning inom hälsa, IT, materialteknik, skogsindustriell forskning, tillämpad modellering och beräkning, miljö och rinnande vatten, samt lärande inom naturvetenskap, matematik och teknik. Här finns flera forskande centrumbildningar, exempelvis Centrum för personsäkerhet (kau.se/cps).

LÄRARUTBILDNINGSNÄMNDEN

Lärarytbildningarna vid Karlstads universitet ingår i en matrisorganisation med en lärarutbildningsnämnd (LUN). Den arbetar på uppdrag av rektor med ansvar för kvalitet och kvalitetsutveckling. Ansvarsområdet för lärarutbildningsnämnden omfattar utbildning och forskning enligt följande:

- Kurser och program på grundnivå och avancerad nivå inom lärarytbildningarna
- Forskning inom det utbildningsvetenskapliga området av relevans för lärarytbildningarna
- Initiering och delfinansiering av forskarutbildning

LUN har mandat att inrätta och avveckla kurser efter samråd med utförande fakultetsnämnd. Vidare har nämnden mandat att fastställa kursplaner, fastställa utbildningsplaner för program inom ansvarsområdet, fastställa behörighet till kurser inom ansvarsområdet samt fastställa långsiktiga strategier och handlingsplaner för lärarytbildningarna och verksamhetsplaner knutna till dessa.

DIGITAL LÄRPLATTFORM

Karlstads universitet kommer att använda Itslearning som digital lärplattform för specialpedagogprogrammet. Itslearning är ett etablerat pedagogiskt redskap för distansutbildning där kursens innehåll finns väl dokumenterad för studenterna. Distansutbildning är en växande utbildningsform och Karlstads universitet ligger i framkant genom lång erfarenhet och ett stort utbud

av distansutbildningar inom lärarutbildning och andra områden. Universitetet har en väl utvecklad teknik samt stödfunktioner som ger förutsättningar för varierade undervisningsformer via distans. Distansstudenter har tillgång till teknisk support från IT studentsupporten och universitetsbiblioteket har väl en utbyggd struktur för att stödja studentens studier på distans.

UNIVERSITETSBIBLIOTEK

Karlstads universitetsbibliotek erbjuder en öppen miljö med många mötesplatser och möjligheter till såväl grupparbeten som individuella studier. Biblioteket har fyra våningar med ca 100 fasta datorarbetsplatser, 1 200 sittplatser och 28 grupprum och studieceller. I bibliotekets resurser ingår vidare ett 100-tal databaser med vetenskapliga tidskrifter från de flesta större internationella förlagen. Studenterna har tillgång till databaserna via inloggning hemifrån, via bibliotekets datorer eller via egen dator på biblioteket. Det finns också ett resursrum med datorer och programvaror som underlättar studierna för dyslektiker samt anpassade arbetsplatser för studenter med rörelsehinder. All obligatorisk kurslitteratur finns i biblioteket till utlåning, på grundnivå ofta i flera exemplar, och vanligen gäller även detta referenslitteratur. Antalet exemplar beror på efterfrågan och antalet studenter på kursen. Biblioteket har en väl utbyggd samling av specialpedagogisk litteratur. Specialpedagogik, liksom övriga ämnen, har en ämnesbiblio-

tekarie som ansvarar för bland annat bibliotekets inköp inom ämnet och som studenter, lärare och forskare kan vända sig till. Det finns en stor beredvillighet i att ta fasta på de förslag om inköp som väcks av ämnesgruppen. Ämnesbibliotekarien medverkar också med undervisning i informationssökning på grund- och avancerad nivå. Inför varje sådant undervisningstillfälle samarbetar ämnesbibliotekarien med läraren för att säkerställa nivå och inriktning på undervisningen och för att säkerställa en progression. Ämnesbibliotekarien ansvarar även för den ämnesguide där biblioteket samlar och visar informationsresurser för ämnesområdet specialpedagogik via bibliotekets hemsida. Servicen för distansstudenter är väl utbyggd. Studenterna kan nå databaser hemifrån, beställa artiklar eller låna böcker på distans och få dem hemskickade.

Karlstads universitet erbjuder omfattande stöd och service till studenterna. En rad stödverksamheter är samlade i konceptet Framgångsrika studier, med bistånd bland annat från universitetsbiblioteket, ämnena svenska, engelska, litteraturvetenskap och interkultur, universitetets hälsofunktioner samt studie- och karriärvägledare. Framgångsrika studier är inte bara till för studenter som har svårigheter eller problem. Här kan studenterna kvalificera sina kunskaper och sin kompetens för att kunna nå ännu bättre resultat i sina studier. Verksamheten är till för alla och aktiviteterna äger rum i gemensamma eller angränsande lokaler.

SPECIALPEDAGOGPROGRAM VID KARLSTADS UNIVERSITET

Specialpedagogprogrammet vid Karlstads universitet kommer, liksom vid flera lärosäten, att ges som en distansutbildning på halvfart med obligatoriska närträffar. Detta har visat sig vara en utbildningsform som passar väl för specialpedagogprogrammets målgrupp, som ofta består av yrkesverksamma lärare runt om i landet. Utbildningen på distans underlättar för studenterna att kontinuerligt anknyta de akademiska studierna till sin pedagogiska verksamhet. Universitetet har goda tekniska resurser och erbjuder kvalificerat stöd till våra lärare inom så kallad blended learning, bland annat genom vår universitetspedagogiska enhet. Den planerade utbildningen är ett utbildningsprogram som ämnesmässigt är likvärdigt med de program som landets övriga lärosäten erbjuder. En utbildning med ett, jämförelsevis, färre antal studentplatser ger goda förutsättningar för dialoger och samspel mellan studenter, såväl som en tätare kontakt mellan lärare och studenter.

HUVUDOMRÅDET SPECIALPEDAGOGIK

Specialpedagogik har sin vetenskapliga grund i flera olika ämnen, såsom pedagogik, medicin, psykologi och sociologi. Det är ett komplext och mångvetenskapligt område som i grunden handlar om specifika pedagogiska utmaningar och berör frågor om ideologi, utbildningsfilosofi och didaktik. Specialpedagogisk verksamhet kännetecknas såväl historiskt som i nutid av olika värderingar och forskningstraditioner. Frågor som rör förhållandet mellan organisering av specialpedagogisk verksamhet i relation till värden som demokrati och delaktighet kontra marginalisering och stigmatisering är centrala. En viktig utgångspunkt för den planerade utbildningen är att specialpedagogens professionella utveckling grundar sig på en allt större förtrogenhet med denna komplexitet i kombination med ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt.

Ämnet specialpedagogik fokuserar på människors möjligheter och rättigheter, där centrala begrepp är demokrati, delaktighet, kommunikation, språk och mångfald. Centrala frågor handlar om hur skolan som samhälls institution kan motverka segregation och utanförskap och istället bidra till mer likvärdiga förutsättningar för medborgarskap och inflytande mot bakgrund av aktuella samhällsförändringar. I relation till detta behandlas pedagogers uppdrag och deras behov av kunskap för att kunna hantera frågor om mångfald, variation och delaktighet. Villkor för lärande, på individ-, grupp- och organisationsnivå, uppmärksammas, problematiseras, utforskas och analyseras.

Specialpedagogiska didaktiska frågor har fokus på det lärande som sker där förutsättningen är olikhet, snarare

än likhet. I fokus är de möjligheter som skapas i mötet mellan människor och i relation till den omgivningen, inte vilka hinder som tycks finnas. Inom den planerade utbildningen vid Karlstads universitet kommer studenterna att tillägna sig verktyg för att kunna bedriva ett förebyggande arbete, följa upp, utvärdera och upprätta åtgärdsprogram. Utbildningen ska också stärka specialpedagogens roll som handledare och samtalspartner till skolläring.

VISION OCH LOKAL PROFIL

Karlstads universitet ska utbilda specialpedagoger som blir nyckelpersoner i ett av skolans viktigaste områden, det vill säga att förebygga och stödja ledning, personal och föräldrar till elever som riskerar eller redan befinner sig i problematiska skolsituationer. En viktig utgångspunkt för den planerade utbildningen är specialpedagogens roll i det förebyggande arbetet. Detta är även centralt för den specialpedagogiska forskningsmiljön.

Kurslitteraturen behandlar dels olika perspektiv på specialpedagogisk verksamhet på ett grundläggande plan, dels olika perspektiv på och forskningstraditioner inom pedagogiskt arbete och utveckling av lärandemiljöer. I litteraturseminarier, fältarbeten och examinationsuppgifter tränas studenterna att resonera kring och reflektera över specialpedagogisk verksamhet och arbete utifrån en allt bredare och djupare kunskapsgrund.

Karlstads universitet ska utbilda studenter till initiativtagare och ledare i utvecklingen av lärmiljöer, som framgångsrikt möter variation och mångfald bland barn och elever i behov av särskilt stöd. Vidare kännetecknas vår lokala profil av en strävan att utveckla utbildning och forskning i samverkan med fältet både för att kunna ge en högkvalitativ professionsutbildning och för att kunna bidra till utvecklingen av den specialpedagogiska verksamheten, även regionalt. Som ett led i denna strävan har ett samarbete inletts med Regionalt utvecklingscentrum (RUC) vars styrelse har uppdragit åt företrädare för specialpedagogiken och RUC:s föreståndare att stärka samarbetet under 2017 (se bilaga 2 och avsnittet Regionalt utvecklingscentrum). Ytterligare ett led i denna ambition är de alumniträffar/nätverksmöten som specialpedagogik regelbundet bjuder in till (se även avsnittet Alumniträffar).

STYRNING OCH LEDNING

Beslut om inrättande och avvecklande av program fattas av universitetets rektor, efter förslag från ansvarig nämnd, i detta fall Lärarytbildningsnämnden (LUN). För inrättande respektive avvecklande av program finns särskilda rutiner (bilaga 3). LUN ansvarar för program-

met och är den instans som kommer att fastställa utbildningsplanen vid ett positivt besked. LUN ger huvudansvarig institution, i detta fall Institutionen för pedagogiska studier, i uppdrag att planera, genomföra och utvärdera kurser som ingår i programmet. Prefekt och studierektor ansvarar för att bemanna kurserna med personal från den egna institutionen och för att genom samarbete med andra institutioner, såsom Institutionen för språk, litteratur och interkultur samt Institutionen för sociala och psykologiska studier, tillföra ytterligare kompetens.

För varje program vid lärosätet utses en programledare, som arbetar på uppdrag av ansvarig nämnd och som är ansvarig för den dagliga ledningen av program. Så sker också inom lärarutbildningsnämndens ansvarsområde. Programledaren ansvarar för programmets genomförande och samordning, för fortlöpande tillsyn och uppföljning av programmet samt för samordning mellan programmets olika delar. Programledaren är kopplad till lärarutbildningsnämndens kansli och rapporterar till LUN.

Specialpedagogikens ämnesföreträdare har i uppdrag att leda den långsiktiga och strategiska utvecklingen av grundutbildning och forskning samt att svara för utbildningens vetenskapliga förankring. Programledare och ämnesföreträdare ansvarar tillsammans för programmets progression och utveckling.

För varje kurs finns en kursansvarig, som bland annat lägger schema, organiserar kursvärderingar och leder lärarlag. Den kursansvariga initierar ändringar i kursplaner och litteraturlistor, har ansvar för kvalitetsarbetet och bestämmer kursinnehållet. För varje kurs etableras ett lärarlag, som kursansvarig lärare leder i samråd med programledaren. Inom ramen för ett programråd arbetar programledaren med utveckling av programmets form och innehåll. Rådet, som består av ämnesföreträdare, programledare, utbildningsrepresentant samt lärar- och studentrepresentanter, bereder kursplaner, litteraturlistor och kursinnehåll. Rådets förslag till kursplaner och litteraturlistor behandlas och fastställs av LUN:s kursplanegrupp, som utgör en operativ del av utbildningskommittén.

Den fortlöpande uppföljningen sker genom regelbundna dialoger mellan fakulteternas dekaner och prefekter samt lärarutbildningens dekan. Dekanen för Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap utser examinator på grund- och avancerad nivå i samråd med prefekt. Vid ämnet specialpedagogik finns två administratörer som organisatoriskt tillhör fakultetens administrativa avdelning samt en studie- och karriärvägledare som organisatoriskt tillhör universitetets centrala avdelning Studentcentrum.

STYRDOKUMENT

Styrdokumentet för specialpedagogprogrammet utgörs av utbildningsplan och kursplaner, inklusive litteraturlistor, till samtliga planerade kurser inom programmet (bilaga 4).

Dessa kursplaner upprättas efter en centralt upprättad mall och fastställs av LUN. För varje grundutbildningsprogram upprättas en utbildningsmatris, där det framgår på vilka kurser de olika examensmålen behandlas. En utbildningsmatris för specialpedagogprogrammet finns i bilaga 5.

FINANSIERING OCH EFFEKTIV RESURSANVÄNDNING

Det planerade specialpedagogprogrammet kommer att erbjuda 20 studieplatser; med en i jämförelsevis med andra lärosäten, mindre grupp kan vi säkerställa att studenterna erbjuds handledning av hög kvalitet.

En viktig fråga för universitetet är att stärka ämnesmiljön i specialpedagogik. Universitetet har därför rekryterat en professor i specialpedagogik samt tre doktorander med inriktning specialpedagogik. Dessa satsningar är finansierade av den förstärkning som lärosätet erhållit för lärarutbildningarna (se RB 55/15, bilaga 6). Programmets långsiktiga ekonomiska förutsättningar utgörs av resurser för grundutbildningen. Ytterligare tre lektorer med inriktning mot specialpedagogik har rekryterats och en professor inom ämnet har befordrats, vilket finansierats med fakultetsmedel.

För att använda tillgängliga lärarresurser så effektivt som möjligt kommer specialpedagogprogrammet att samverka och samläsa vissa kurser dels med speciallärarprogrammet med specialisering mot utvecklingsstörning, dels det planerade speciallärarprogrammet med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling. På så sätt ges studenterna möjlighet att, i de fall där det är pedagogiskt lämpligt, dela kursinnehåll och undervisning samtidigt som antalet studenter i respektive studiegrupp inte blir för många för att kunna säkerställa tillräckliga handledarresurser. Det finns också flera exempel vid Karlstads universitet på att lärare från olika discipliner samverkar i olika utbildningar för att använda kompetens och resurser effektivt. Bland annat Rektorsutbildningen och de olika lärarutbildningarna är framgångsrika exempel på sådan samverkan. Särskilt resurskrävande är kursen "Examensarbete i specialpedagogprogrammet", men genom att varva grupphandledning med individuell handledning kan vi använda resurserna effektivt. Administrativ samverkan sker genom att de administrativa resurserna (studie- och karriärvägledning, utbildningsadministration, mm.) används av flera olika utbildningsprogram och fristående kurser.

UTBILDNINGENS INNEHÅLL OCH STRUKTUR

Utbildningen kommer att bestå av tre block om vardera 30 hp (se tabell 1) med tydlig progression. I likhet med motsvarande utbildningar vid landets övriga lärosäten kommer viss samläsning att ske mellan det planerade specialpedagogprogrammet och de båda specialiseringarna inom speciallärarprogrammet. Det finns mycket att vinna på samläsning och medför goda möjligheter till

samverkan och lärande mellan blivande specialpedagoger och speciallärare, såväl de med fokus på utvecklingsstörning som de med fokus på den sökta specialiseringen språk-, skriv- och läsutveckling. Detta fördjupar och breddar den specialpedagogiska kunskapsgrunden samt förbereder för det teamarbete som präglar arbetet i skolorna. Fördjupningskurserna inom programmet kommer att utgöra 52,5 högskolepoäng av de totalt 90 högskolepoäng som utbildningen omfattar. Vidare kommer fältstudier vara återkommande inslag genom hela utbildningen.

Block 1

Det inledande blocket behandlar den vetenskapliga grund som utbildningen vilar på och är gemensam med de två inriktningarna på speciallärarprogrammet. Blocket omfattar en introducerande kurs rörande vetenskaplig kunskapsbildning inom det specialpedagogiska fältet samt två kurser som behandlar centrala verksamhets- och kunskapsområden för speciallärare och specialpedagoger.

Termin 1

- **Specialpedagogik som verksamhets- och forskningsområde (15 hp)**
Kursen ger en introduktion till och en problematisering av specialpedagogens yrkesroll och uppdrag samt nationella och internationella styrdokument. Vidare behandlas specialpedagogikens framväxt som forsknings- och verksamhetsområde och olika teoretiska perspektiv på specialpedagogisk verksamhet introduceras.

Termin 2

- **Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan (7,5 hp)**
Kursen behandlar teorier och centrala begrepp när

det gäller olika bedömnings- och dokumentationspraktiker samt ger redskap för att i samverkan med andra yrkesgrupper arbeta för att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer. Vidare behandlas olika dokumentations- och samverkanspraktiker från jämställdhetsperspektiv och etiska perspektiv.

- **Språk- och begreppsutveckling (7,5 hp)**

Kursen behandlar olika teorier om barns kommunikativa och språkliga utveckling samt olika sätt att förstå hinder för språkutveckling. Vidare behandlas alternativ och kompletterande kommunikation samt strategier för att i samverkan främja språkutveckling och lärande hos elever som riskerar att hamna i språk- och kommunikationssvårigheter.

Block 2

Det andra blocket är en fördjupning av specialpedagogens kunskaps- och verksamhetsområde. Den första kursen behandlar utrednings- och förändringsarbete samt skolutveckling. Den andra kursen är inriktad mot ett inkluderande arbetssätt, med utgångspunkt i barns och elevers varierande förutsättningar. Den tredje kursen riktar in sig på specialpedagogens uppdrag som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor.

Termin 3

- **Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer (7,5 hp).**
Kursen behandlar specialpedagogens uppdrag som initiativtagare till och ledare av utveckling av verksamhetens lärmiljöer. Kursen omfattar teorier, centrala begrepp och tillvägagångssätt gällande analys, uppföljning, utvärdering, förändrings- och utvecklingsarbete från ett skolutvecklings- och ledningsperspektiv, med hänsyn till både kritiska

Tabell 1. Utbildningens innehåll och struktur

BLOCK 1 terminerna 1 och 2 gemensamma kurser			
Termin 1	• Specialpedagogik som verksamhets- och forskningsområde, 15 hp		
Termin 2	• Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan, 7,5 hp	• Språk- och begreppsutveckling, 7,5 hp	
BLOCK 2 terminerna 3 och 4 fördjupning			
	Specialisering språk-, skriv och läsutveckling	Specialisering utvecklingsstörning	Specialpedagog
Termin 3	• Språk-, skriv- och läsutveckling ur ett inkluderande perspektiv, 15 hp	• Lärande och undervisning i särskolan Del I	• Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer, 7,5 hp • Att möta variation och mångfald, 7,5 hp
Termin 4	• Att undanröja hinder för språk-, skriv- och läsutveckling, 15 hp	• Lärande och undervisning i särskolan Del II	• Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor, 15 hp (prel titel)
BLOCK 3 terminerna 5 och 6 gemensamma med fördjupning			
Termin 5	• Vetenskapsteori och metod med ämnesfördjupning, 15 hp		
Termin 6	• Examensarbete i specialpedagogprogrammet, 15 hp		

och etiska perspektiv.

- **Att möta variation och mångfald (7,5 hp).**
Kursen behandlar teorier och aktuell forskning om förebyggande och åtgärdande arbete i relation till inkludering, funktionsvariation, psykosociala villkor och flerspråkighet. Vidare behandlas specialpedagogens roll som initiativtagare och ledare av pedagogiskt utrednings- och utvecklingsarbete i samverkan med kollegor, föräldrar och andra berörda för att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer.

Termin 4

- **Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor (15 hp).**
I kursen fördjupas specialpedagogens uppdrag att vara kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda. Vidare förbereds studenten ytterligare för uppdraget att initiera och utveckla lärmiljöer för alla barn och elever på vetenskaplig grund och i samverkan med andra.

Block 3

Block 3 utgörs av två kurser med ytterligare fördjupning inom specialpedagogik. Vissa delar är gemensamma med det planerade speciallärarprogrammet, men studenterna fördjupar också sina teoretiska och metodologiska kunskaper inom fältet. Den första kursen har en vetenskapsteoretisk och metodologisk inriktning mot forskning om specialpedagogisk verksamhet. Den sista kursen utgörs av ett självständigt arbete av relevans för studentens framtida yrkespraktik.

Termin 5

- **Vetenskapsteori och metod med ämnesfördjupning (15 hp).**
Kursen innehåller en teoretisk och metodologisk fördjupning inom det specialpedagogiska forskningsområdet. På kursen behandlas forskningsprocessen, vetenskapliga kvalitetskriterier och forskningsetik samt olika perspektiv på kopplingen mellan forskning och praktik. Här behandlas centrala teoribildningar, liksom modeller för identifiering samt pedagogiska metoder inom området. Kursen innehåller vidare en fördjupning med koppling till det egna självständiga arbetet.

Termin 6

- **Examensarbete i specialpedagogikprogrammet (15 hp).**
Kursen avser ett självständigt skriftligt vetenskap-

ligt arbete. Arbetet ska behandla en frågeställning som direkt relaterar till specialpedagogens kunskaps- och verksamhetsområde. I kursen ingår grupphandledning och kontinuerlig individuell handledning under arbetets olika faser. Kursen avslutas med försvar av den egna uppsatsen samt opponering på annan students uppsats under särskilda seminarier, som är obligatoriska.

Betyg sätts enligt den tregradiga betygsskalan: Underkänd (U), Godkänd (G), Väl godkänd (VG).

EXAMENSINTYG

Studenterna som uppnår kursfordringarna omfattande 90 hp kan ansöka om att erhålla en yrkesexamen som specialpedagog.

FÖRKUNSKAPSKRAV INOM PROGRAMMET

Kravet för att bli antagen är en avlagd grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen. Eftersom programmet bygger på en tydlig progression krävs godkända kurser för att studenten ska kunna gå vidare i programmet.

PROFESSIONSUTBILDNING

Inom alla professionsutbildningar är integrationen mellan teori och praktik samt behovet av att både ha en vetenskaplig kunskapsgrund och behovet av att kunna möta yrkespraktikens intressen grundläggande utmaningar. En särskild utmaning vid utbildningen av specialpedagoger är utvecklingen av professionsidentitet. I examensordningen formuleras en intention om att studenten förväntas utveckla färdighet och förmåga att leda utvecklingen av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla elever. Samtidigt visar forskning att denna syn på specialpedagogens yrkesroll inte har fått fotfäste i skolans praktik⁵. Från ett professionsperspektiv handlar viktiga utmaningar för utbildningen således både om att integrera teori och praktik och att stärka professionaliseringen av specialpedagogyrket i enlighet med de intentioner som uttrycks i examensordningen.

Viktiga inslag i den planerade utbildningen för att stärka integrationen mellan teori och praktik är problem-baserad undervisning, då studenterna till exempel får i uppgift att analysera ett beskrivet fall av skrivproblematik från olika perspektiv, samt de fältarbeten som ingår i varje kurs. Som exempel kan nämnas fältarbetet i specialiseringskursen "Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer". Studenterna ska självständigt genomföra pedagogiska utredningar, planera och genomföra ett pedagogiskt utvecklingsarbete samtidigt som centrala begrepp, metoder för och teoretiska perspektiv på ut-

5 Göransson et al. (2015) Specialpedagogers och speciallärarens arbete och utbildning. En enkätstudie. Forskningsrapport. Karlstad University Studies, 2015:13

redning och utveckling av lärmiljöer behandlas teoretiskt på kursen. Vidare är flera av de undervisande lärarna på den planerade utbildningen själva specialpedagoger och eller speciallärare⁶ (se bilaga 7) med flerårig erfarenhet av praktisk verksamhet i yrket. För att ytterligare stärka yrkesrollens professionalisering i enlighet med examensordningens intentioner, behandlas och problematiseras yrkesrollen utifrån ett professionsteoretiskt perspektiv bland annat på kursen "Specialpedagogik som forsknings- och verksamhetsområde". Den forskning om speciallärares och specialpedagogers yrkesroll som bedrivits i det specialpedagogiska kollegiet (se bilaga 8) utgör här en viktig utgångspunkt.

---

6 Eftersom specialläraurutbildningen är förhållandevis ny har flertalet specialpedagogexamen.

LÄRARKOMPETENS OCH LÄRARKAPACITET

Den sammanlagda undervisningstiden i det planerade specialpedagogprogrammet uppgår till 2 460 timmar, varav 2 138 timmar (eller 87 procent) genomförs av disputerade lärare.

Den befintliga lärarstyrkan i specialpedagogik består dels av personal som har varit verksam vid universitetet en längre tid, dels av personal som har nyrekryterats. I utbildningen deltar även lärare och forskare från andra delar av Institutionen för pedagogiska studier, liksom från andra institutioner vid Karlstads universitet. Den samlade personalstyrkan har tillräcklig och nödvändig erfarenhet, kompetens och kapacitet för att garantera att undervisningen bedrivs på ett sådant sätt att kvalitetskraven för högre utbildning uppfylls med god marginal.

Karlstads universitet har två professorer i specialpedagogik: Kerstin Göransson och Carin Roos. Inom ämnet finns även åtta universitetslektorer samt fem universitetsadjunkter, varav fyra bedriver doktorandstudier. Vidare finns tre doktorander inom ämnet som kommer att medverka i undervisningen.

Kärnan i lärarresursen för det planerade specialpedagogprogrammet består av 18 personer. Fem lärare är ännu inte disputerade, men tre av dem planeras avlägga doktorsexamen under 2017. Den fjärde, Eva Andersson, har haft slutseminarium för licentiatexamen i pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik hösten 2016 och planeras avlägga licentiatexamen hösten 2017. En doktorand i pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik, Ulrika Brolinsson, kommer att undervisa inom ramen för sin institutionstjänstgöring, med start under utbildningens tredje termin.

Den huvudsakliga undervisningen i varje kurs utförs av en kursansvarig lärare som tillsammans med en eller två lärare utgör ett kurslag. Kurslagets lärare deltar vid närträffarna och däremellan utgör lärplattformen Itslearning den huvudsakliga kontaktytan. På kursernas närträffar deltar även andra lärare med föreläsningar, seminarier och workshoppar med mera. Nedan presenteras de lärare som kommer att ingå i kurslagen. Därefter redovisas kursansvarig, kurslag och övriga lärare på de olika kurserna i programmet.

LÄRARE I KURSLAGEN

Eva Andersson är universitetsadjunkt i ämnet specialpedagogik. Hon har lång erfarenhet av att undervisa inom det specialpedagogiska fältet. Hon har arbetat inom speciallärarprogrammet sedan våren 2011. Hennes forskningsområde är inflytande och delaktighet i lärandet i grundsärskolan och hon planerar avlägga licentiatexamen oktober 2017.

Karin Bengtsson tilltänkt programledare, har arbetat inom speciallärarprogrammet sedan det startade vid Karlstads universitet. Hon disputerade år 2006 med avhandlingen "Talandet som levd erfarenhet: En studie av fyra barn med Downs syndrom". Hennes forskning rör tidig språk- och talutveckling samt barns rättigheter med fokus på barn i behov av särskilt stöd. Tillsammans med Susanne Hansson har hon arbetat med forskning om barns rättigheter med fokus på barn i behov av särskilt stöd och deltar nu i forskningsprojekt om lärande och undervisning i särskolan.

Bo-Lennart Ekström arbetade tidigare inom speciallärar- och specialpedagogprogrammet vid Stockholms universitet och har mångårig erfarenhet av arbete som specialpedagog i grundskolans högstadium. Han disputerade år 2012 med avhandlingen "Kontroversen om DAMP. En kontroversstudie av vetenskapligt gränsarbete och översättning mellan olika kunskapsparadigm".

Karin Forsling, är specialpedagog och har mångårig erfarenhet av att arbeta med språk-, skriv- och läsproblematik inom olika delar av skolsystemet. Hon var också initiativtagare och projektledare till ett utvecklingsprojekt mellan Dramatiska institutet och Karlstads universitet med syfte att ge personal och elever vid en skola för "dyslektiska elever" nya verktyg för textskapande och lärande. Karin planerar att disputerar under 2017 med avhandlingen "Att överbrygga klyftor i det digitala lärandelandskapet. Design för läs- och skrivlärande i förskoleklass och lågstadium".

Susanne Hansson disputerade år 2012 med avhandlingen "Den nödvändiga osäkerheten: Elevers perspektiv på respekt i relationer i skolan". Hon har arbetat inom speciallärarprogrammet sedan år 2012. Tillsammans med Karin Bengtsson har hon arbetat med forskning om barns rättigheter med fokus på barn i behov av särskilt stöd och deltar nu i forskningsprojekt om lärande och undervisning i särskolan.

Gudrun Holmdahl disputerade år 2011 med avhandlingen "Skolutveckling som diskursiv praktik. Några ideologiska implikationer." Hon är utbildad specialpedagog, med mångårig erfarenhet från fältet. Gudrun är verksam inom forskningsprojekt med inriktning mot högre utbildningen, skolutveckling och skolläderskap. Hon arbetar även som utbildare i rektorsutbildningen vid Karlstads universitet.

Anne Lindblom har en specialpedagogexamen och mångårig erfarenhet av arbete med barn med autism. Hon disputerar den 21 april 2017 med avhandlingen "Stepping out of the shadows of colonialism to the beat of the drum. The meaning of music for First Nations children diagnosed with autism in British Columbia, Canada".

Åsa Olsson disputerade 2013 med avhandlingen "Barns levda medborgarskap, en studie av barns vardagskunskaper om olycksrisker och säkerhet" och var under sina forskarstudier anställd som barnsäkerhetskoordinator vid Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Hon bedriver forskning om pedagogisk dokumentation i förskolan med fokus på barns rättigheter, mångfald, likabehandling och barns särskilda behov.

Marie Tanner har arbetat inom speciallärarprogrammet sedan det startade vid Karlstads universitet. Hon är specialpedagog och disputerade år 2014 med avhandlingen "Lärarens väg genom klassrummet. Lärande och skriftspråkande i bänkinteraktioner på mellanstadiet". Marie Tanner är nu bland annat verksam inom forskningsprojekt riktade mot barns och ungas literacitetsutveckling i skolan. Hon medverkar i forskningsprojekt som studerar digitaliseringens betydelse för skolans textpraktiker samt ytterligare ett projekt om samband mellan lärares undervisningsstrategier och elevers kunskapsutveckling med fokus på svenskämnet. Hon arbetar även med ett forskningsprojekt som undersöker elevers perspektiv på bedömningspraktiker.

Catharina Tjernberg disputerade 2013 med avhandlingen "Framgångsfaktorer i läs- och skrivlärande. En praxisorienterad studie med utgångspunkt i skolpraktiken". Catharina har speciallärar- och specialpedagogexamen och mångårig erfarenhet av arbete med språk-, läs- och skrivutveckling. Tillsammans med Karin Forsling arbetar hon för närvarande med forskningsprojektet SoL – språk-, skriv- och läsutveckling i förskole- och lågstadietklasser, med fokus på elever som riskerar att hamna i skolsvårigheter. Hon är processledare inom Skolverkets satsning Läslyftet, och har i uppdrag att skriva texter som utgör stödmaterial inom denna satsning. Hon har också studerat den processinriktade skrivundervisning som utvecklats inom The Teachers College Reading and Writing Project (TCRWP) vid Columbia University.

Marie Wejrung har lång erfarenhet som lärare i svenska inom grundskolan och har producerat läromedel för grundskolan i svenska och engelska. För närvarande arbetar hon med handledarutbildning och modulutveckling inom Skolverkets satsning Läslyftet, och har i uppdrag att skriva texter som utgör stödmaterial inom denna satsning. Som lärare i grundskolan medverkade hon som samarbetspartner i forskningsprojektet "Läsa mellan raderna", och hon är nu projektassistent i projektet LISA-Sweden.

LÄRARE PÅ RESPEKTIVE KURS

Följande översikt presenterar de lärare som kommer att delta i undervisningen på programmet. En utförligare redovisning av lärarkapacitet och lärarkompetens redovisas i bilaga 7.

BLOCK 1

- **Specialpedagogik som verksamhets- och forskningsområde (15 hp)**
Kurslaget: universitetsadjunkt Anne Lindblom⁷ (kursansvarig), universitetslektor Bo-Lennart Ekström och universitetslektor Åsa Olsson. På närträffarna kommer Carin Roos, professor i specialpedagogik och Kerstin Göransson, professor i specialpedagogik att medverka. Disputerade lärare undervisar 100 procent av kursens samlade timantal.
- **Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan (7,5 hp)**
Kurslaget: universitetslektor Marie Tanner (kursansvarig), universitetslektor Bo-Lennart Ekström och universitetsadjunkt Karin Forsling. På närträffarna kommer universitetslektor Birgitta Ljung-Egeland, docent Michael Tengberg, doktorand Anna Öhman⁸ att medverka. Disputerade lärare undervisar 100 procent av kursens samlade timantal.
- **Språk- och begreppsutveckling (7,5 hp)**
Kurslaget: universitetslektor Karin Bengtsson (kursansvarig) och universitetsadjunkt Eva Andersson. På närträffarna kommer bland annat professor Carin Roos att medverka. Disputerade lärare undervisar 65 procent av kursens samlade timantal.

BLOCK 2

- **Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer (7,5 hp)**
Kurslaget: universitetslektor Gudrun Holmdahl (kursansvarig), universitetslektor Bo-Lennart Ekström och universitetsadjunkt Anne Lindblom. På närträffarna kommer även professor Kerstin Göransson, universitetslektor Marie Tanner, universitetslektor Birgitta Ljung-Egeland, universitetsadjunkt Eva Andersson och doktorand Anna Öhman att delta med föreläsningar. Disputerade lärare undervisar 80 procent av kursens samlade timantal.

Termin 4

- **Att möta variation och mångfald (7,5 hp)**
Kurslaget: universitetslektor Gudrun Holmdahl (kursansvarig), universitetslektor Bo-Lennart Ekström och universitetsadjunkt Anne Lindblom. På närträffarna kommer även professor Kerstin Göransson, universitetslektor Marie Tanner, universitetslektor Birgitta Ljung-Egeland, universitetsadjunkt Eva Andersson och doktorand Anna Öhman att delta med föreläsningar. Disputerade lärare undervisar 80 procent av kursens samlade timantal.

⁷ Anne Lindblom disputerar 21 april 2017

⁸ Anna Öhman har ett planerat disputationdatum 13 oktober 2017

- **Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor (15 hp)**

Kurslaget: universitetsadjunkt Anne Lindblom (kursansvarig), universitetslektor Gudrun Holmdahl, universitetslektor Bo-Lennart Ekström. På närträffarna kommer bland annat universitetslektor Kerstin Bladini att föreläsa. Disputerade lärare undervisar 100 procent av kursens samlade timantal.

BLOCK 3

- **Vetenskapsteori och metod med ämnesför djupning (15 hp)**

Kurslaget: universitetslektor Åsa Olsson (kursansvarig), universitetslektor Susanne Hansson och universitetsadjunkt Anne Lindblom. På närträffarna kommer även universitetslektor Marie Tanner, docent Michael Tengberg, professor Christina Ohlin-Scheller, professor Kerstin Göransson och universitetsadjunkt Karin Forsling att medverka. Disputerade lärare undervisar 100 procent av kursens samlade timantal.

- **Examensarbete i specialpedagogprogrammet (15 hp)**

I denna kurs arbetar lärare tillsammans i par och handleder 3–5 studenter som utgör en grupp. I varje par ingår en doktorand inom området språk-, läs- och skrivutveckling som kommit mer än halvvägs i sina forskarstudier, och en disputerad lärare. Avsikten med detta är dels att handledarna kan få stöd i varandras olika kompetenser för att på bästa sätt handleda studenterna, dels att mindre erfarna handledare kan få stöd av mer erfarna som ett led i kompetensförsörjningen inom det specialpedagogiska kollegiet. Kursansvarig: universitetslektor Marie Tanner (kursansvarig). Handledare och seminarieledare: universitetslektor Karin Bengtsson, universitetslektor Bo-Lennart Ekström, universitetslektor Susanne Hansson, universitetslektor Gudrun Holmdahl, universitetslektor Birgitta Ljung-Egeland, universitetslektor Åsa Olsson, universitetslektor Marie Tanner, universitetslektor Catharina Tjernberg, universitetsadjunkt Karin Forsling, universitetsadjunkt Anne Lindblom, doktorand Ulrika Brolinson, doktorand Stina Gårin och doktorand Anna Sjöqvist. Disputerade lärare undervisar 80 procent av kursens samlade timantal.

LÅNGSIKTIG KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Karlstads universitet har på uppdrag av Universitetsstyrelsen utarbetat en övergripande strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare⁹. I den fastslås strategiska mål för tre områden, nämligen kompetens, rekryteringsprocess och attraktivitet.

I målet som rör kompetens fastslås

- att disputerade lärare och forskande personal ska öka för att 2020 ligga i nivå med riksgenomsnittet, det vill säga från 56 till 62 procent,
- att lärare som tillsvidareanställs bör ha erfarenheter som internationell postdoktor eller motsvarande,
- att lärare ska ha väl dokumenterad undervisningserfarenhet och pedagogisk skicklighet,
- att de personliga egenskaper som är viktiga för anställningen alltid ska tydliggöras och värderas vid anställning, samt
- att meriteringsanställningar i större utsträckning ska användas för att möjliggöra för nydisputerade att meritera sig till självständiga forskare.

Universitetets rekryteringsprocess ska vara enhetlig, effektiv och av hög kvalitet. Anställningsprocessens ledtider ska minskas med 20 procent. Ett särskilt fokus läggs på extern rekrytering och att utlysningar av anställningar internationellt.

För att uppnå hög attraktivitet ska universitetet erbjuda en god arbetsmiljö, intressanta forsknings- och utbildningsuppgifter, utvecklingsmöjligheter samt anställningsvillkor som attraherar nya medarbetare med hög kompetens. Detta innebär en god introduktion till arbetsplatsen, tydliga förväntningar och flexibla anställningsvillkor.

Liksom universitetet som helhet, arbetar Institutionen för pedagogiska studier aktivt med att ta fram kompetensförsörjningsplaner för de ingående verksamheterna. Aspekter som ska hanteras är pensionsavgångar, visstidsanställningar, kompetensbehov inom utbildning och forskning samt kompetensomställning. Frågan är av yttersta vikt; fem av lärarna i specialpedagogik kommer att gå i pension inom den närmaste femårsperioden. Detta måste mötas med dels ett aktivt och kontinuerligt rekryteringsarbete av såväl disputerade lärare som doktorander, dels väl genomarbetade planer för meritering av lärare. För en översikt, se tabell 2.

Det råder stor brist på forskarutbildade inom specialpedagogik i landet. Karlstads universitet arbetar för att motverka denna brist på två sätt, dels genom att utlysa doktorandanställningar, dels genom att skapa meriteringsmöjligheter för lärare genom kollegial och individuell kompetensutveckling. Ett exempel på detta är att universitetet 2015/2016 antog tre doktorander i specialpedagogik. Det finns dock ett behov av att det inrättas en nationell forskarskola för att på sikt kunna utöka antalet platser på svenska speciallärar- och specialpedagogprogram då det nationella behovet i den svenska skolan fortsättningsvis kommer att vara mycket stor. Karlstads universitet önskar delta i en sådan satsning (se vidare "Utbildning på forskarnivå").

9 Strategi och handlingsplan, rekrytering av lärare och forskare vid Karlstads universitet 2016.

Tabell 2. Lärarkompetenser

Namn	Födelseår	Disp.År	Nuvarande befattning	Plan 2017-2021
Kerstin Bladini	1951	2004	Universitetslektor	Pension 2017
Dennis Groth	1952	2007	Universitetslektor	Pension 2019
Karin Forsling	1953	2017	Universitetsadjunkt	Universitetslektor, pension 2020
Catharina Tjernberg	1953	2013	Universitetslektor	Pension 2020
Bo-Lennart Ekström	1953	2012	Universitetslektor	Pension 2020
Carin Roos	1954	2004	Professor	Pension 2021
Kerstin Göransson	1955	1995	Professor	
Karin Bengtsson	1958	2006	Universitetslektor	Docentmeritering
Anne Lindblom	1958	2017	Universitetsadjunkt	Universitetslektor
Lotta Österling	1960		Universitetsadjunkt	
Åsa Olsson	1962	2013	Universitetslektor	Docentmeritering
Eva Andersson	1962	2017*	Universitetsadjunkt	Universitetslektor
Anna Öhman	1962	2017	Doktorand	
Marie Tanner	1965	2014	Universitetslektor	Docentmeritering
Marie Wejrum	1970		Universitetsadjunkt	
Ulrika Brolinson	1973		Doktorand	Doktorsexamen
Susanne Hansson	1976	2012	Universitetslektor	Docentmeritering

Nyrekryteringar	År	Befattning	
NN	2017, HT	Doktorand	Doktorsexamen
NN	2017, VT	Universitetslektor	Docentmeritering
NN	2018	Universitetslektor	
NN	2018	Doktorand	Doktorand
NN	2019	Professor	
NN	2019	Universitetslektor	

*) licentiatexamen

KOLLEGIAL OCH INDIVIDUELL KOMPETENSUTVECKLING

Kompetensutvecklingstiden regleras i ett lokalt arbetstidsavtal¹⁰. Som huvudregel har universitetsadjunker minst 10-20 procents kompetensutvecklingstid och universitetslektorer 20 procent. Undantag kan göras beroende på variationer i verksamhetens behov och förutsättningar. Alla lärare har en individuell kompetensutvecklingsplan, oavsett om vederbörande är tidsbegränsat anställd eller har en tillsvidareanställning. För att få anställning som lärare krävs högskolepedagogisk utbildning, alternativt att läraren förbinder sig att genomgå denna utbildning inom två år efter anställningstillfället. På Karlstads universitet införs en pedagogisk meriteringsmodell 2017. En lärare kan efter en särskild prövning med sakkunnigförfarande utses till meriterad lärare. En pilotomgång genomfördes 2016 och tanken är att meriteringsmodellen ska permanentas och att ytterligare en meriteringsnivå ska införas (excellent lärare).

Vid Karlstads universitet finns Universitetspedagogiska enheten, som anordnar ett stort antal pedagogiska utbildningar och seminarier för lärare¹¹. På Institutionen för pedagogiska studier finns Högre seminariet i pedagogiskt arbete, som samtliga lärare i kollegiet förväntas delta i regelbundet. Vidare finns fem seminarierier, varav ett utgörs av det Specialpedagogiska seminariet. Institutionens medarbetare ges även goda möjligheter att delta i nationella och internationella forskningskonferenser och uppmuntras att delta i internationella och nationella nätverk inom forskning och utbildning. Samarbete mellan seniora och juniora forskare stimuleras genom bland annat möjligheter till stöd vid ansökningskrivande.

¹⁰ Lokalt arbetstidsavtal för lärare vid Karlstads universitet, avtal 2013-11-29 (Dnr. C2013/850).

¹¹ <https://www.kau.se/om-universitetet/om-karlstads-universitet/vart-ansvar/kompetensutvecklingsenheten/undervisning-1>.

UTBILDNINGSMILJÖ

Den planerade specialpedagogutbildningen är placerad vid Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap. Här bedrivs forskning såväl inom traditionella akademiska ämnen som i flervetenskapliga miljöer och forskargrupper. Det är centralt att den forskning som bedrivs knyts naturligt till fakultetens utbildningar, i det som vanligen beskrivs i termer av sammanhållna kunskapsmiljöer. Viktiga komponenter i forskningsanknytningen av våra program utgörs av:

- att utbildningarnas innehåll bygger på tidigare och aktuell forskning
- att undervisningsmetoder bygger på forskning som främjar lärandet,
- att studenterna inom ramen för sitt utbildningsprogram genomför vetenskapliga undersökningar under handledning,
- att lärare och studenter utför forskning tillsammans, det vill säga att studenter ingår i befintliga forskningsprojekt, samt
- att forskning och utvecklingsprojekt om lärande bedrivs i anslutning till undervisningen som också medför en kontinuerlig programrelaterad utveckling för lärarna.

Inom det utbildningsvetenskapliga området vid Karlstads universitet finns ett starkt fokus på ämnesdidaktisk forskning. Utgångspunkten för den ämnesdidaktiska forskningen bär inspiration av begreppet pedagogical content knowledge och vilar i hög grad på insikter om betydelsen av en närhet mellan akademiska ämnen som relaterar till skolämnen och utbildningsvetenskapliga frågeställningar om hur lärande inom specifika områden går till och hur det bäst understöds genom olika former av undervisning. I linje med detta har den ämnesdidaktiska forskningen organiserats inom tre centrumbildningar: Centrum för språk- och litteraturredaktik (CSL), Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnernas didaktik (CSD) och Science, Mathematics and Engineering Education Research (SMEER). Därutöver finns centrumbildningen Utbildningsvetenskapliga studier av barn och barndom (UBB). Denna centrumbildning relaterar till bredare utbildningsvetenskapliga perspektiv, vilka också i hög grad kännetecknar Institutionen för pedagogiska studier och ämnena pedagogiskt arbete, pedagogik och specialpedagogik.

INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGISKA STUDIER

Den planerade specialpedagogutbildningen kommer att placeras vid Institutionen för pedagogiska studier, med sammanlagt cirka 100 lärare, forskare och doktorander. Institutionen leds av en prefekt (Björn Eliasson) och en proprefekt (Maria Hjalmarsson). Verksamheten vid Institutionen bedrivs inom ramen för de akademiska ämnena pedagogiskt arbete, pedagogik och specialpedagogik. I fokus är lärande och kunskapsbildning samt dess villkor

och former i relation till samhällsutvecklingen. Genom forskning, utbildningsinsatser och nätverk med andra universitet och högskolor har lärarkollegiet kontakt med ett stort antal förskolor, skolor och andra organisationer som ägnar sig åt lärande och utveckling både regionalt, nationellt och internationellt.

Vid institutionen finns en omfattande forskning inom specialpedagogik och pedagogiskt arbete med fem professorer, fem docenter, 28 lektorer och 30 doktorander. Flera av dessa forskare ingår även i Research on Subject-specific Education (ROSE) – en grupp som av universitetet utsetts till stark forskargrupp – och/eller i någon av de fyra tidigare nämnda centrumbildningarna där de samverkar med forskare från ett flertal andra institutioner. Institutionen är för närvarande organiserad i ett gemensamt forskarkollegium och fyra verksamhetsområden: Skolutveckling, organisation och ledarskap; Specialpedagogik; Ungdomars och vuxnas lärande; Yngre barns lärande. Under 2017 ersätts denna organisation med en struktur baserad på ämnena specialpedagogik och pedagogiskt arbete, med ett övergripande och gemensamt forskarkollegium. Institutionen ansvarar för sex ämnesövergripande seminarier:

- Högre seminariet
- Specialpedagogiska seminariet
- Videoanalys i forskning – VIDA
- Livsberättelseseminariet
- Filosofiska seminariet
- Forskarseminariet för yrkesutbildning och yrkesläroarbete

Vid institutionen finns en skriftserie, KAPET- Karlstads universitets pedagogiska tidskrift. Syftet med skriften är att presentera utbildningsvetenskaplig forskning vid Karlstads universitet och att bidra till debatt inom utbildningsvetenskaplig forskning och praktik. Tidskriften utkommer en gång per år.

På varje ämne vid institutionen finns en studierektor som ansvarar för tjänsteplanering, pedagogisk utveckling med mera. Ansvaret för den akademiska utvecklingen av ämnet ligger på en ämnesföreträdare, vanligtvis en professor. Professor Kerstin Göransson är ämnesföreträdare för specialpedagogik.

Vid institutionen för pedagogiska studier ges två program på grundnivå – förskolläraprogrammet och yrkesläroprogrammet – och sju program på avancerad nivå – kompletterande pedagogisk utbildning (KPU); kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade; verksamhetsintegrerat ämnesläroprogram 7-9 (VÅP); (Teach for Sweden, i samarbete med Högskolan i Halmstad); magisterprogram i utbildningsledning och skolutveckling; masterprogram i utbildningsledning och skolutveckling; specialläroprogrammet: Utvecklingsstörning; rektors-

utbildningen samt ett flertal fristående kurser (se vidare www.kau.se/fakulteten-humaniora-och-samhallsvetenskap/om-fakulteten/institutioner-och-amnen/institutionen).

FRISTÅENDE KURSER OCH UPPDRAGSUTBILDNINGAR

Under de senaste fem åren har universitetet genomfört uppdragsutbildningar i specialpedagogik, bland annat inom Skolverkets satsningar, Läraryftet I och II. Ytterligare uppdragsutbildningar i specialpedagogik är kurserna "Läs och skriv för döva och hörselnedsatta barn" (ht 2015), två omgångar av "Utbildning för implementering av nya allmänna råd om särskilt stöd" (vt 2015, samt ht 2015) samt "Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan" (ht 2012). Under höstterminen 2017 kommer en ny omgång av kurserna "Läs och skriv för döva och hörselnedsatta barn" samt "Handledning på avancerad nivå, 15 hp" att genomföras som uppdragsutbildningar i specialpedagogik.

Idag erbjuder Karlstads universitet följande fristående kurser inom specialpedagogik:

- **Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner (30 HP)**
Kursen ges på avancerad nivå och vänder sig till studenter som har en specialpedagog- eller speciallärarexamen och använder olika typer av samtal som ett av sina arbetsverktyg.
- **Specialpedagogiskt perspektiv på utveckling och lärande (30 HP)**
Kursen introducerar det specialpedagogiska kunskapsfältet och avser att bidra till en fördjupad beredskap och kompetens att möta barn, unga och vuxna med utgångspunkt i strävan efter ökad delaktighet och kontinuerlig utveckling.
- **Specialpedagogik B (30 HP)**
Kursen fokuserar fördjupade teoretiska perspektiv på kunskapande i relation till mångfald och variation.
- **Specialpedagogik, vetenskaplig kunskapsbildning (30 HP)**
Kursen avser att ge fördjupade kunskaper om forskningsprocessen och om bakomliggande vetenskapsteoretiska problemställningar, med utgångspunkt tagen i specialpedagogik som kunskapsfält.

Dessa kurser är öppna också för studenter som läser lärarprogrammen. Det finns även kurser som endast kan sökas av studenter inom lärarprogram (www.kau.se/utbildning/kurser/amne/4056).

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Forskarutbildning med inriktning mot specialpedagogik ges inom forskarutbildningsämnet Pedagogiskt arbete, som är en av lärosätets största forskarutbildningsmiljöer

med 30 forskarstudierande, varav fyra inom specialpedagogik (se bilaga 9). Dessutom finns fem doktorander inom pedagogiskt arbete med tydlig relevans för det specialpedagogiska området. Våra doktorander har alla lärarerfarenhet och utgör en viktig del i undervisningen på programmet.

Stockholms universitet (professor Mara Westling Allodi, Docent Jenny Wilder, Professor Samuel Odom, Professor Susan Sandall) söker forskarskola i specialpedagogik med medsökande lärosäten Jönköping University (Professor Mats Granlund), Karlstads universitet (Professor Carin Roos) och Linköpings universitet (Docent Henrik Danielsson) samt Karolinska institutet (Professor Sven Bölte), med medverkan av internationella samarbetspartners. Forskarskolan har inriktning mot tidiga insatser i lärandemiljöer i förskola och under de första skolåren. Syftet är att bidra till ökad kunskap om hur man kan förebygga och arbeta preventivt för att barn i behov av särskilt stöd ska få de bästa möjligheter till lärande och utveckling i det svenska utbildningssystemet. Forskarutbildningen ska utveckla förskolans och skolans kunskapsbas om yngre barns särskilda behov och om kraven på omgivningens specialpedagogiska anpassningar. Forskningsprojekten inom forskarskolan kan ha varierande specifika fokus och utgå från olika teoretiska ramverk, men har ett gemensamt intresse för lärande i pedagogiska situationer och särskilt för specialpedagogiska insatser som undanröjer hinder av olika slag och ökar barns delaktighet, engagemang och lärande. För Karlstads universitets del gäller satsningen en doktorand inom området skriv- och läslärande under förskolan och tidiga skolår. Detta ligger i linje med den uppbyggnad av Specialpedagogisk forskning om Skriv- och Läslärande (SoL) som just nu sker. I denna forskningsmiljö har det redan genomförts ett forskningsprojekt och vi söker nu medel från Vetenskapsrådet och Skolforskningsinstitutet för att utveckla och fortsätta detta arbete. Vetenskaplig ledare för SoL är Carin Roos. Genom forskarskolan kan universitetet skapa nya samarbetsytor med forskare och lärosäten, få tillgång till annan expertis än vår egen och därmed utveckla forskarmiljön samt speciallärar- och specialpedagogutbildningen.

FORSKNING OCH FORSKNINGSSAMVERKAN

Forskning om specialpedagogisk verksamhet inom det utbildningsvetenskapliga området vid Karlstads universitet är i ett expansivt skede. I bilaga 8 finns en förteckning av forskningsprojekt som medlemmar av kollegiet har varit projektledare för alternativt projektmedarbetare i under de senaste fem åren.

Under den senaste femårsperioden har olika forskningsprojekt som studerar skolans arbete med elever som riskerar eller redan är i skolsvårigheter studerats i ett flertal projekt. Av speciell relevans för det planerade specialpedagogprogrammet är studier där frågor om organisering, ledning och utformning samt specialpeda-

gogens/lärarens yrkesroll har belysts. I samband med Vetenskapsrådets uppdrag att göra forskningsöversikter inom det utbildningsvetenskapliga området i samband med inrättandet av Skolforskningsinstitutet genomfördes i samarbete med professor Claes Nilholm forskningsöversikter inom området specialpedagogik/inkludering. Vidare har fristående skolors arbete med elever i behov av särskilt stöd studerats i ett större treårigt VR-projekt, där bland annat utformning, ledning och uppfattningar om det specialpedagogiska stödet i samtliga fristående grundskolor har studerats. Ett fokus i forskningen har varit det specialpedagogiska stödets utformning i relation till inkluderingssträvanden och en forskningsöversikt inom inkluderingsområdet har genomförts på uppdrag av Skolverket. Ytterligare ett forskningsprojekt finansierat av VR studerar specialpedagogers och speciallärares konstruktion av sin yrkesroll utifrån ett professionsperspektiv i ett tredelat projekt som bland annat innefattar en totalpopulationsundersökning av samtliga specialpedagoger och speciallärare som examinerats från och med 2001 års examensordningar (N=4252, svarsfrekvens 75%) och sex fallstudier. Specialpedagogen/läraren som rektor är ett nystartat projekt som genomförs i samarbete med rektorsutbildningen.

Vidare studeras undervisningspraktiker i grundskolan, dels som ett led i ett större projekt om undervisning och lärande i särskolan, men också i licentiatprojekt som fokuserar elevernas inflytande och delaktighet och i ett doktorandprojekt som fokuserar undervisning i estetiska ämnen och lärande i inriktningen träningsskola.

Forskning om språkutveckling från olika perspektiv utgör även en viktig del av forskningsmiljön. Den innefattar bland annat dels läs- och skrivundervisning i för- och grundskola från ett inkluderande perspektiv, dels utifrån ett vidare literacitetsperspektiv. I ett doktorandprojekt studeras även språk-, läs- och skrivundervisning i relation till elever med autismspektrumstörningar. Forskningen om döva barns språk- och begreppsutveckling har under de senare åren varit inriktad på tidig interaktion mellan döva barn och döva vårdnadshavare. Inom ramen för denna forskningsinriktning har även en forskningsöversikt om framgångsfaktorer vid läs- och skrivsvårigheter genomförts.

Internt förekommer ett forskningssamarbete med centrumbildningarna Utbildningsvetenskapliga studier av Barn- och Barndom (UBB) och Centrum för Språk- och Litteraturredidaktik (CSL). CSL var under den senaste treårsperioden även värd för nätverket för forskning och forskarutbildning i svenska med didaktisk inriktning, ett nätverk som verkar för tillväxten av forskning och forskarutbildning inom området svenska med didaktisk inriktning.

Externt finns ett utvecklat samarbete på nationell nivå med Pedagogik- och Specialpedagogikgruppen (PS-gruppen) vid Uppsala universitet där vi också samarbetar kring projekt inom det specialpedagogiska området. Vi är även aktiva inom det nationella nätverket för fors-

kare inom literacitetsfältet, i det nationella nätverket för forskning om specialpedagogen/läraren som kvalificerad samtalspartner och i det nationella nätverket "Barns och ungas rättigheter i utbildning" (BUR). Internationellt är forskare aktiva inom flera av ECER:s/NERA:s nätverk bland annat nätverket Inclusive Education, nätverket Literacy Research och nätverket, Research on Children's Rights in Education. Enskilda forskare inom kollegiet har vidare välutvecklade informella nätverk med forskare inom sina respektive forskningsområden. Av speciellt intresse för den nu planerade utbildningen är ett samarbete kring specialpedagogers yrkesroll som finns med professor David Lansing Cameron och hans forskargrupp vid universitetet i Agder i Norge.

SAMVERKAN MED SKOLA OCH VUXENUTBILDNING

Tillsammans med Regionalt utvecklingscentrum (RUC), arbetar Institutionen för pedagogiska studier med att förankra utbildningarna och forskningen i det omgivande samhället. Universitetet har även en omfattande samverkan med regionens verksamhetsföreträdare inom skola och vuxenutbildning (se vidare avsnittet "Arbetslivet").

INTERNATIONELLA UTBILDNINGSSAMARBETEN

Studerande på specialpedagogprogrammet kommer att ha stora möjligheter till kontakter med internationell forskning. Kontakter förmedlas via forskare inom ämnet samt vid konferenser, seminarier och gästföreläsningar. Studerande uppmuntras att bedriva delar av sin utbildning vid ett utländskt lärosäte. Det finns goda erfarenheter, rutiner och utarbetade kontakter inom institutionen när det gäller studier utomlands. Inte sällan förmedlas dessa kontakter med andra lärosäten av våra lärare och forskare, som själva deltar i internationella samarbeten inom området. På Institutionen för pedagogiska studier finns utbytessamarbeten med University of The Western Cape (Sydafrika), Laikipia University (Kenya) och Banaras Hindu University (Indien). Dessutom finns International Office vid universitetet, som handlägger och på olika sätt bistår vid utlandsstudier. Studie- och karriärvägledarna stödjer och förmedlar ämneskontakter med motsvarande utbildningar på lärosäten i andra länder.

Vi bedömer att det kan vara svårt för studenter på specialpedagogprogrammet att förlägga en tid av sina studier utomlands då de allra flesta redan är anställda som lärare i svenska skolor. Av familjeskäl är det också ibland svårt att förlägga en längre tid utomlands. Att internationalisera på hemmaplan är därför särskilt viktigt. Detta sker bland annat genom ta tillvara studenters erfarenheter av utlandsstudier, liksom internationella studenters perspektiv på verksamheten. Detta är en underskattad aspekt av att internationalisering, liksom att studenterna tar del av internationell forskning och uppmuntras att översätta sina examensarbeten samt presentera dem på en internationell konferens.

SÄKRING AV EXAMENSMÅLEN

För att säkra examensmålen läggs särskild tonvikt vid följande aspekter av utbildningen:

- Arbetssätt och pedagogisk utformning
- Examination, forskningsanknytning och progression
- Studenternas lärande och förutsättningar att genomföra utbildningen
- Kvalitetssäkring

ARBETSSÄTT OCH PEDAGOGISK UTFORMNING

Undervisningen inom det planerade specialpedagogprogrammet består av olika undervisningsformer, såsom traditionella föreläsningar, litteraturseminarier och fältstudier. Stort fokus läggs på att varva både olika undervisningsformer och gruppstorlek, såsom helgrupp, mindre lärgrupper/studiegrupper och individuellt arbete. Då det förekommer samläsning med de två olika specialiseringarna av speciallärarprogrammet samt specialpedagogprogrammet blandas studenter från de olika programmen i lärgrupperna. Syftet är att öka förutsättningarna för ett kollegialt lärande. Den kursansvariga och kurslagen har stor frihet att själva utforma kursuppgifter, men för att stärka kontinuitet och helhet diskuteras kursernas innehåll och utveckling regelbundet i programrådet. Utöver föreläsningar och seminarier förekommer också övningstillfällen, till vilka studenterna förutsätts ha förberett vissa uppgifter. En utbildningsmatris, där det framgår vilka olika examensmål som de olika kurserna behandlar finns i bilaga 5.

Specialpedagogprogrammet bygger på interaktion mellan vetenskaplig och praktikgrundad kunskapsbildning. En förutsättning för denna interaktion är att undervisningen skapar möjligheter för ett fördjupat lärande, där studenterna aktivt deltar i litteraturseminarier, workshopar, gruppövningar, textproduktion samt olika former av gestaltande. I varje kurs ingår fältstudier med systematiskt användande av olika forskningsmetoder, där utbildningens teoretiska grund kopplas till studenternas skolpraktik och förbereder dem för specialpedagogens behov av att förena beprövad erfarenhet med vetenskapliga perspektiv i sin yrkesroll. Utöver goda kunskaper och färdigheter inom det specialpedagogiska området ska studenterna tillägna sig ett etiskt förhållningssätt kopplat till specialpedagogens expertroll, vilket löper som en röd tråd genom samtliga kurser.

Jämsides med den tidigare beskrivna kunskapsmässiga progressionen avseende teori och praktik, tränas studenterna regelmässigt i ökande omfattning på att formulera den yrkesmässiga kunskapen i olika typer av texter, från pedagogiska kartläggningar, pedagogiska utredningar, åtgärdsprogram till mer utvecklade teoretiska och metodanknutna arbeten på avancerad nivå. Denna

process innefattar även muntliga moment då studenten förväntas att på ett alltmer kvalificerat sätt kunna kommunicera resultaten.

EXAMINATION, FORSKNINGSANKNYTNING OCH PROGRESSION

Forskningsanknuten utbildning syftar till att ge studenterna en högkvalitativ utbildning i specialpedagogik som ger dem förutsättningar att arbeta självständigt med barn och elever i behov av särskilt stöd i sin framtida yrkesroll som specialpedagoger. Forskningsanknytningen innebär bland annat att studenterna i sin undervisning behandlar aktuell nationell och internationell forskning inom det specialpedagogiska området samt centrala forskningsmetoder och teorier som vetenskapligt grundad kunskap inom det specialpedagogiska och andra närliggande områden omfattar. Ett problematiserande, kritiskt och analytiskt förhållningssätt utifrån vetenskapliga kvalitetskriterier är därför centrala i undervisningen.

Studenterna får genomgående ta del av aktuell forskning om specialpedagogisk verksamhet inom det utbildningsvetenskapliga området. I examinerande uppgifter ska de skriftligen och muntligen till exempel redovisa och diskutera aktuella avhandlingar, forskningsrapporter och vetenskapliga artiklar. I fältstudier med examinerande inslag integreras vetenskaplig teori och metod med erfarenhetsbaserad kunskap. I kursen "Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer", som är den första fördjupningskursen på det planerade specialpedagogprogrammet, kommer till exempel lärandemålen att examineras genom en individuell skriftlig inlämningsuppgift där centrala begrepp, metoder för och teoretiska perspektiv på utredning och utveckling av lärmiljöer kritiskt granskas och analyseras. Vidare examineras lärandemålen genom en muntlig examination, individuellt och i grupp, där studenten redovisar och analyserar erfarenheter av att under kursens gång självständigt ha genomfört pedagogiska utredningar, samt av att ha planerat och genomfört ett pedagogiskt utvecklingsarbete.

Forskningsanknuten undervisning innebär också att studenterna ska vilja ägna sig åt forskning inom det specialpedagogiska området. På så vis kan utbildningen bidra till rekrytering av unga forskare och till att den långsiktiga etableringen av forskningsmiljöer inom specialpedagogik stärks vid Karlstads universitet.

För att säkerställa att utbildningen bygger på forskningsbaserad kunskap inom det specialpedagogiska området är examinator för de självständiga arbetena professor i specialpedagogik, samtliga kursansvariga lärare inom programmet kommer att vara fil.dr. och universitetslektorer i specialpedagogik alternativt pedagogiskt arbete med minst 20 procent garanterad forskning

i tjänsten när utbildningen startar. Till detta kommer forskningstid via externt finansierade forskningsprojekt. Samtliga har erfarenheter av forskning inom det specialpedagogiska området. Övriga undervisande lärare utgörs av professorer, docenter, lektorer, en adjunkt med licentiatexamen i pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik, tre doktorander i pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik och en adjunkt. Kursansvariga för och huvudsakliga undervisande lärare på fördjupningskurserna mot specialpedagog kommer alla att vara disputerade, varav två med avhandlingar med inriktning mot specialpedagogik. Bland övriga undervisande lärare återfinns en professor, tre lektorer och en doktorand med planerad disputation hösten 2017, som bidrar med såväl olika teoretiska perspektiv som kunskapsobjekt för forskning inom specialpedagogens verksamhetsområde som till exempel kvalificerade samtal, specialpedagogens yrkesroll, bedömning och dokumentation samt skolutveckling. Vidare planeras en doktorand med inriktning mot specialpedagogik att delta.

Progressionen i utbildningen är utformad med en tydlig pedagogisk idé där kursernas innehåll och examination breddas och fördjupas både vad gäller det specialpedagogiska kunskaps- och verksamhetsområdet och vetenskaplighet. Den kunskapsmässiga progressionen innebär en ökad bredd, ett ökat djup och en ökad komplexitet av det specialpedagogiska kunskapsområdet och verksamhetsområdet. Kurserna bygger på varandra, kursstrukturen är fastlagd (utan valfrihet) så att progressionen säkerställs i utbildningen. Som exempel på inriktningsspecifik kunskapsmässig progression för det planerade specialpedagogprogrammet kan nämnas att alla studenter inom det första gemensamma blocket under den andra terminen har en gemensam kurs om specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan. Dessa kunskaper fördjupas och tillämpas i de tre specialiseringskurserna under terminerna tre och fyra.

När det gäller färdighets- och kompetensmålen innebär progressionen att allt större krav ställs på självständighet och förmåga att praktisera och kunna kommunicera kunskaper och färdigheter av relevans för yrkesrollen och det specialpedagogiska kunskapsområdet. Studenterna tränas regelmässigt och i ökande omfattning på att formulera den yrkesmässiga kunskapen i olika typer av texter, från pedagogiska kartläggningar, pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram till mer utvecklade teori- och metodanknutna arbeten på avancerad nivå. Denna process innefattar även muntliga moment då studenten förväntas att på ett alltmer kvalificerat sätt kunna kommunicera resultaten. I de i varje kurs återkommande fältarbetena ställs vidare allt högre krav på självständighet. Under den tredje terminens andra specialiseringskurs "Att möta variation och mångfald" ska till exempel studenterna självständigt initiera

och genomföra ett utvecklingsarbete som syftar till att undanröja hinder och svårigheter i en eget vald lärmiljö.

Progressionen framträder även i olika examinationsformer. I programmet finns en strävan att använda olika examinationsformer för att spegla olika kunskaper och färdigheter. I den ovan nämnda kursen "Att möta variation och mångfald", kommer till exempel lärandemålen att examineras genom två muntliga examinationer, en individuell och en i grupp. Den ena examinationen innebär att studenten analyserar och kritiskt granskar perspektiv på lärandesvårigheter och funktionshinder i relation till aktuell forskning om inkludering. Den andra är en redovisning av det ovan nämnda utvecklingsarbetet. Vidare examineras kursens lärandemål genom en individuell skriftlig inlämningsuppgift i vilken studenten kritiskt granskar och problematiserar redskap för identifiering av olika typer av skolsvårigheter. Balansen mellan examinerande grupparbeten och individuella examinationsformer, mellan skriftliga redovisningsformer och muntliga eller andra gestaltande redovisningsformer som till exempel digitala berättelser, rollspel/drama, kopplat till utbildningens progression är en aktuell och levande fråga i kollegiet.

Ett annat exempel på progression är att kravet på forskningsanknytning blir allt större under utbildningens gång. I examinationerna blir detta synligt genom att studenten gradvis ska visa ökad förmåga att använda sig av aktuell forskning inom det specialpedagogiska fältet. I början av utbildningen examineras studentens förmåga att kunna analysera och förklara förhållandet mellan forskningsbaserad kunskap och beprövad erfarenhet. Under utbildningen ställs sedan allt högre krav på att självständigt kunna söka, sammanställa och medvetet använda sig av såväl svensk som internationell forskning. Studenterna tränas till exempel successivt i att göra alltmer självständiga och avancerade sökningar i forskningsdatabaser, som till exempel Scopus, Web of Science och ERIC samt i statistiska databaser som till exempel Skolverkets statistik i tabeller, SALSA och SIRIS, vilket även redovisas i olika examinerande inslag. Det självständiga arbetet blir här en avslutning på en sedan början av programmet tränad förmåga. Det självständiga arbetet kommer att examineras på ett opponeringsseminarium där studenterna opponerar på en annan students examensarbete och försvarar sin egen, där både opponeringen och försvaret av den egna uppsatsen utgör examinerande inslag.

STUDENTERNAS LÄRANDE OCH FÖRUTSÄTTNINGAR ATT GENOMFÖRA UTBILDNINGEN

Studenter som antas till den planerade utbildningen har redan genomgått ett lärarprogram på universitet eller högskola. De allra flesta är redan yrkesverksamma lärare och ingår därmed i det pågående pedagogiska arbetet i

skolan, vilket i sig utgör ett värdefullt bidrag till utbildningens innehåll¹². De flesta studenterna är mycket studiemotiverade, eftersom deras mål är att arbeta som specialpedagoger och för detta krävs en examen. Att utbildningen ges på distans och på halvfart gör det möjligt för studenten att behålla en del av sin verksamhet på skolorna och därmed kombinera yrkesliv med studier på avancerad nivå. Det finns en risk att studenter underskattar tidsåtgången och väljer att arbeta mer än halvtid. Detta kan orsaka problem, särskilt i samband med det självständiga arbetet. Med anledning av detta är vi tydliga i vår dialog med studenterna för att skapa realistiska förväntningar på den tidsåtgång utbildningen kräver. Generellt sett har distansutbildningar något lägre genomströmning än campusundervisning. Vi anser emellertid att utbildning på halvfart på distans är den mest funktionella modellen för studenterna och att den stärker den viktiga kopplingen mellan skola och universitet.

KVALITETSSÄKRING

Vid Karlstads universitet bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer, med en nära samverkan och uppföljning mellan nivåerna. I lärosätets arbets- och beslutsordning poängteras fakulteternas och lärarutbildningsnämndens kvalitetsansvar: "Fakultetsnämnderna arbetar på uppdrag av rektor. Nämndernas uppgifter utgörs av strategisk planering, uppföljning och utvärdering av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt forskning inom respektive ansvarsområde. En fakultetsnämnd har ansvar för kvalitet och kvalitetsutveckling av innehållet i fakultetens verksamhet inom fakultetsnämndens ansvarsområde, det vill säga utbildning och forskning i samverkan med omvärlden."

En fakultetsnämnd har också ansvaret för pedagogisk utveckling inom fakulteten. *Riktlinjer för kvalitetssäkring vid Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap* har fastställts i ett särskilt dokument (se bilaga 10). Fakultetens verksamhet leds av dekanen. Fakultetens verksamhetsuppdrag och andra institutionsspecifika uppdrag följs upp månadsvis i verksamhetsdialoger mellan dekan och prefekt.

För kvalitet och kvalitetssäkring på lärosätetsnivå ansvarar Rektor. De bärande idéerna för hela lärosätets kvalitetsarbete finns uttryckta i dokumentet *Policy för kvalitetsarbete i utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid Karlstads universitet* (se bilaga 11). Rektors styrning och uppföljning av verksamheten utgår från de årliga verksamhetsuppdragen till fakulteterna. Uppdragen följs upp i månadsvisa möten med respektive fakultetsledning och kan då kompletteras med ytterligare direktiv. Slutrapportering sker från fakulteterna efter avslutat kalenderår.

För programmets kurser finns skriftliga instruktioner såväl i särskilda kursmanualer som i instruktioner avseende kursernas olika bedömningskriterier för skriftliga inslag och muntliga redovisningar. Motsvarande information återfinns också på lärplattformen. För varje program finns en utbildningsmatris och det är enligt universitetets styrdokument examinatorn på kursen som har i uppgift att kontrollera att examensmålen för kursen uppfylls. Utbildningsmatris finns bilagt ansökan (se bilaga 5).

De självständiga arbetena på programmet kommer att hanteras på följande sätt: för varje uppsats utses en huvudhandledare, en medbedömare och en examinator. Examensarbetet försvaras vid ett obligatoriskt muntligt seminarium. Examinatorn granskar därefter examensarbetet och beslutar om betyg efter att ha tagit del av skriftliga förslag från huvudhandledare och medbedömare. Vid behov får studenten därefter information om vad som eventuellt behöver åtgärdas för att examensarbetet ska kunna registreras som godkänd, eller i förekommande fall på nytt behandlas på ett seminarium (se bedömningsmall, bilaga 12) Handledare för de självständiga arbetena kan vara disputerade lärare, doktorander eller universitetsadjunkter. Som beskrivits tidigare är dock en övervägande majoritet av handledarna på det planerade programmet disputerade. Examinator är professor i specialpedagogik.

12 Några få personer är mellan anställningar, föräldralediga eller söker direkt efter att de avslutat lärarprogrammet.

JÄMSTÄLLDHET

Arbete med genusperspektiv är relevant på flera nivåer i förhållande till utbildningen av specialpedagoger. Yrkeskåren utgörs av en överväldigande majoritet kvinnor, 93 procent, vilket kan jämföras med könsfördelningen i grundskolan där omkring tre fjärdedelar är kvinnor. Det är därför önskvärt att utveckla strategier som lockar fler män till utbildningen. Arbetet med detta utgör också en del av universitetets strategiska arbete med jämställdhetsintegrering avseende rekrytering till våra utbildningar.

Utbildningens innehåll och utformning har vidare att förhålla sig till och problematisera den sneda könsfördelningen bland elever och mellan grupper av elever som identifieras vara i behov av stöd respektive som inte har ett identifierat stödbehov. Inom den pedagogiska forskningen om specialpedagogisk verksamhet är genusperspektivet ganska svagt framträdande. Det finns en tradition att elevgrupper identifieras utifrån typ av diagnos, funktionsnedsättning eller motsvarande, vilket naturligtvis får konsekvenser för kunskapsbildningen. I den utbildningen avspeglas genusperspektivet i kursplaner, litteraturlistor, föreläsningar och seminarier.

BILAGOR

SPECIALPEDAGOGEXAMEN

KAU.SE

Innehållsförteckning

Bilaga 1. Region Värmland	3
Bilaga 2. Ruc, specialpedagogiskt samråd	5
Bilaga 3. Riktlinjer för inrättande och avveckling av program vid Karlstads universitet	10
Bilaga 4. Kursplaner, inklusive litteraturlistor, till samtliga planerade kurser inom programmet.....	13
Bilaga 5. Utbildningsmatris specialpedagogprogrammet	45
Bilaga 6. Rektorsbeslut.....	47
Bilaga 7. Lärarkompetens och kapacitet.....	49
Bilaga 8. Forskningsprojekt som medlemmar i det specialpedagogiska kollegiet vid karlstads universitet arbetat i under de senaste fem åren.....	50
Bilaga 9. Forskarstudier inom pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik -vt 17	52
Bilaga 10. Kvalitetssäkring på grund-, avancerad och forskarnivå vid fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap	53
Bilaga 11.	62
Policy för kvalitetsarbete i utbildning på gru vid Karlstads universitet	62
Bilaga 12. Bedömning av examensarbete samt kompletteringsuppgifter	80

Avdelningen för regional tillväxt

Britta Zetterlund-Johansson, tfn 054-701 10 35
Britta.zetterlund-johansson@regionvarmland.se

Specialpedagoger och speciallärare

Kompetensförsörjningen inom utbildningssektorn är en av grundpelarna för regionens tillväxt. Karlstads universitet är ett av de lärosäten som kan erbjuda ett mycket brett utbud av olika lärarkombinationer. Men vi saknar möjligheten att utbilda och examinera specialpedagoger och speciallärare. Det finns ett nära samarbete mellan Karlstads universitet och kommunerna inom ramen för RUC (regionalt utvecklingscentra) och i genomförande av VFU (verksamhetsförlagd utbildning).

Inom ramen för den avsiktsförklaring som tecknats mellan Karlstads universitet och Region Värmland har 11 Mkr avsatts för att under åren 2016 till 2020 bygga en regional forskarskola med inriktning på digitalisering i undervisningen.

Regionen har stora utmaningar utifrån att fler och fler elever inte klarar kunskapsmålen i grund- och gymnasieskolan. Det finns en ökad ohälsa bland unga som resulterar i större behov av individualiserad och flexibel undervisning. En ökad andel nyanlända som behöver flerspråkiga lärare och individualiserad undervisning. Bristen på behöriga lärare är generellt hög och specifikt för specialpedagoger och speciallärare. Till detta kommer stora pensionsavgångar inom de närmaste åren och tillgången på behöriga speciallärare är obefintlig.

Yrkesprognos för specialpedagoger i Sverige

Arbetsförmedlingen bedömer att specialpedagoger har mycket goda möjligheter till arbete under det närmaste året. Även på fem och tio års sikt väntas möjligheterna till arbete vara mycket goda. Det finns cirka 6 500 yrkesverksamma speciallärare och specialpedagoger i Sverige.

Efterfrågan på specialpedagoger väntas bli mycket stor det närmaste året. Antalet elever i grundskolan fortsätter att öka och det stora antalet nyanlända barn och unga bidrar till ökningen. Detta innebär att rekryteringsbehovet ökar ytterligare. Bristen är stor sedan tidigare och det har under de senaste åren inte utbildats tillräckligt många trots att både intresset för, och antal platser på, utbildningen har ökat. Tillgången på utbildade väntas därför inte möta den växande efterfrågan. Att bristen är stor innebär att möjligheterna till jobb är mycket goda, både för erfarna och nyexaminerade specialpedagoger.

Prognos på fem och tio års sikt Arbetsförmedlingen bedömer att specialpedagoger har mycket goda möjligheter till arbete både på fem och tio års sikt.

Efterfrågan på specialpedagoger bedöms öka något de närmaste tio åren. Antalet elever i grundskolan fortsätter att öka och allt fler elever behöver stöd för att nå skolans kunskapsmål.

Tillgången på specialpedagoger väntas inte bli tillräcklig. Anledningen är att det utbildas allt för få specialpedagoger i förhållande till rekryteringsbehovet. Medelåldern är hög inom yrket och hälften av alla verksamma specialpedagoger väntas uppnå pensionsålder under de närmaste åren. Detta kommer att medföra stora behov av ersättningsrekryteringar.

*Källa Arbetsförmedlingens Yrkeskompass. 2016-06-29

Yrkesprognos för specialpedagoger och speciallärare i Värmland.

Det vi kan se historiskt är att efterfrågan på dessa yrkesgrupper är mycket stor baserat på dialog med skolchefgruppen i Värmland där samtliga kommuner är representerade. Det avspeglas även i arbetslöshetssiffror som ex. 2014 var 0 %.

Det förväntas bli stora pensionsavgångar inom gruppen. Nästan 60 % av arbetskraften var 55 år eller äldre år 2014.

Efterfrågan förväntas öka med hänsyn till bland annat ökat elevantal baserat på befolkningsutvecklingen och att fler och fler elever inte når kunskapsmålen i grund- och gymnasieskolan.

*Källa Region Värmlands prognoser samt förvaltningschefer utbildning i Värmlands 16 kommuner.

Region Värmland

Lars Christensen
regiondirektör

RUC, REGIONALT UTVECKLINGSCENTRUM FÖR SKOLA

Inbjudan till specialpedagogiskt samråd

2017-05-02

12.00-13.00 Lunch i Restaurang Solsta Inn Karlstads universitet. Bord finns reserverat på hyllan. (RUC bjuder på lunch och lunchkupong delas ut vid reserverat bord)

13.15-16.00 Möte i lokal 3D 415

Karlstads universitets specialpedagogiska avdelning och RUC bjuder gemensamt in till ett samråd för specialpedagoger samt speciallärare. Kerstin Göransson, professor i specialpedagogik är den vetenskapligt sammanhållande personen i detta samråd.

Syftet med samrådet är att stärka det specialpedagogiska perspektivet i vår region. Vi på Karlstads universitet ser möjligheter att via samrådet utveckla ett starkare samarbete med kommunerna i frågor som rör det specialpedagogiska fältet. Kommunernas kompetens och behov av kompetens, samt rekryteringsfrågor är centrala frågor som vi vill samverka om.

Deltagare

De specialpedagoger/lärare som deltar vid mötet behöver få mandatet att föra kommunens talan om behov och perspektiv på olika frågor som rör det specialpedagogiska fältet. Vi tänker oss att det är en representant från vardera kommun som träffas här på Karlstads universitet.

Fokus

Frågor som vi önskar diskutera i är:

- Vad skulle behöva utvecklas inom det specialpedagogiska verksamhetsområdet i din kommun?
- Vilka är de största utmaningarna under de närmaste fem åren?
- Hur kan detta samråd arbeta för att bidra till en positiv utveckling för vår region?
- Utifrån en specialpedagogisk forskningsmiljö hur kan universitet bidra till kommunernas behov?

[Gör din anmälan här](#) senast måndagen den 24 april

Regionalt utvecklingscentrum för skola

Protokoll från styrelsemöte i RUC

Tid: Torsdagen den 8 dec 2016, kl 13-15

Plats: Karlstads universitet, 3D 512A

Närvarande: Annelie Bodén, Ulf Buskvist, Monica Evermark, Carin Hedengård, Jan Håkansson, Maria Kjällström, Helena Larsson, Thomas Nilsson, Lotta Rajamäki, samt Britta Zetterlund Region Värmland

1. Inledning

2. Ordförande Carin Hedengård öppnar mötet

3. Föregående mötesprotokoll

Under punkt 12 fanns en anmärkning om text som behöver korrigeras. Texten bör istället vara "Karlstads universitet har fått uppdrag från departementet att utbilda 85 st. nyanlända ingenjörer"

4. Aktuellt RUC

Vid vårt senaste RUC råd deltog till vår glädje representanter från många av våra samverkanskommuner. Syftet med rådet är att RUC vill ha en dialog med kommunerna för att få fram vilka utbildningsbehov som finns i kommunerna. Nästa träff är den 15 februari. Önskvärt är att varje kommun utser 1-2 representanter till rådet.

Start av nätverk/kompetensutbildningar

Elevers lärande i naturvetenskap och teknik. Målgrupp: Riktat sig 7-9 samt gymnasielärare men andra är också välkomna. Innehåll: 7 seminariedagar, träffar i lärgrupper mellan seminariedagarna Start maj -17 avslut april -18. Projektledare Susanne Walan, Karlstads universitet (tidigare Daniel Olsson, Karlstads universitet/Karlstads kommun). Anmälan pågår. [Läs mer här](#)

Fritidshemspedagogik. Målgrupp: All personal inom Fritidshem. 7 seminariedagar, träffar i lärgrupper mellan seminariedagarna Start maj -17 avslut april -18. Projektledare Maria Hjalmarsson, Karlstads universitet. Anmälan pågår. [Läs mer här](#)

Helt nytt nätverk/kompetensutbildning

Från Vintergatan till små barns stigar – naturvetenskap och teknik

Målgrupp: Förskola, förskoleklass åk 1-3. Innehåll: 7 seminariedagar, träffar i lärgrupper mellan seminariedagarna Start maj -17 avslut april -18. Projektledare Susanne Walan, Karlstads universitet (tidigare Daniel Olsson, Karlstads universitet/Karlstads kommun). Anmälan och informationsutskick sker inom kort. Se kau.se/ruc klicka på meny välj Nyheter

Aktuella överenskommelser med skolverket

Samordnare för nyanländas lärande

Uppdraget består av att genomföra och följa upp regionala nätverksträffar som samordnare på huvudmannanivå ska bjudas in till 2-3 gånger per termin. Vi har cirka 25 deltagare från regionen. Projektledare är Birgitta Quick samt Monica Evermark.

Fortsatt stöd till handledare inom Läslyftet

Uppdraget består i att planera och genomföra en insats för handledare som tagit del av Läslyftet 2015-16. Insatsen som ska planeras ihop med NCS samordnare för nätverket i regionen ska omfattas av en heldag under hösten och en under våren 2017. Tanken är att insatser ska fortsätta med samma regelbundenhet och i minst samma omfattning i första hand så länge Läslyftet pågår. Vi har cirka 45 deltagare från hela mellan Sverige. Projektledare är Marie Wejrums Karlstads universitet och Malin Granström SOL i Värmland.

Nationell träff för RUC

Monica E och Helena L deltog vid den senaste nationella RUC träffen som hölls i Göteborg i november. Träffen samlade ca 30 personer från de flesta lärosäten i Sverige som arbetar med RUC frågor. I programmet fanns Maria Jarl Göteborgs universitet, Ordförande i Lärarutbildningskonventet som berättade om forskningspropositionen och viktiga saker som är på gång i lärarutbildningskonventets arbete. Niclas Westin Skolverket, som är enhetschef för Skolans organisation och ledning i Skolutvecklingsavdelningen talade om skolverkets senaste arbete och vad som är på gång. Karin Wallby och Elisabeth Ryström forskare, [Nationellt Centrum Matematik](#), berättar om verksamheten och framtidsplaner.

Det nationella RUC nätverket har lanserat en egen hemsida. Skolverket har efterfrågat en samlad ingång till RUC:en i Sverige och nu är den klar. [Se sidan här. http://rucnatverket.se/](http://rucnatverket.se/) RUC Karlstad har tagit över stafettpippen att arrangera nästa nationella träff. Den kommer att äga rum 9-10 maj 2017.

5. Aktuell forskning vid Karlstads universitet

Specialpedagogiskt råd. Kerstin Göransson, professor i specialpedagogik

Kerstin Göransson specialpedagogik arbetar just nu med en ansökan om att starta Specialpedagogikutbildning vid Karlstads universitet. Utbildningen kan tidigast starta hösten -18 och Kerstin Göransson ser goda möjligheter att få ansökan godkänd. Hon skulle vilja starta ett specialpedagogiskt råd med en representant per kommun som har insyn i det specialpedagogiska uppdraget och med en överblick hur verksamheten ser ut i den egna kommunen. Syftet med rådet är att i första hand träffas för att ta tillvara kommunernas kompetens och behov men även stärka universitetet i att verka för att få specialpedagog och speciallärar/utbildningen till Karlstadsuniversitet. Mötet beslutade att RUC ordnar en inbjudan med ett datum i vår som skickas ut till Specialpedagoger i länet.

6. VAL-projektet, Anette Daleke

VAL-projektet arbetar med vidareutbildning av obehöriga lärare. Projektet har funnits ett antal år men har nu blivit förlängt 10 år. Alla behöriga som söker blir antagna. Projektet har platsgaranti och samarbetar med andra VAL-lärosäten i Sverige för att kunna sy ihop individuella studieplaner. Läs mer här om projektet i Karlstad www.kau.se/val samt www.umu.se/valprojektet (Umeå universitet är samordnande lärosäte så den mesta informationen finns samlad där). Anette Daleke vill gärna komma ut i skolor, till skolchefgruppen etc för att informera om VAL-projektet.

Kontakt: anette.daleke@kau.se tel. 054-70020 28.

7. Aktuellt från skolchefsgruppen

Skolledardagarna ska fortsätta. Nästa träff blir kring den 22-23 mars 2018 och ska fokusera på samtal och erfarenhetsutbyte. Arbetsgruppen kommer att bestå av Region Värmland, Skolchefsgruppen och verksamma chefer. Övrigt som diskuteras i skolchefsgruppen är; Fokus på skolledarskap, arbetsmiljöfrågor. Ta vara på kommande potentiella chefer.

8. Aktuellt från Rektorsutbildningen

6 personer inom rektorsutbildningen kommer snart att gå i pension. Rekryteringsprocessen har startat. Utbildningsledartjänster i rektorsutbildningen finns att söka. Lena Öijen, tidigare Örebro universitet (har skrivit en avhandling om RUC:en i Sverige) samt Susanne Duek, (som skriver en avhandling om flerspråkighet) kommer att få tjänster i rektorsutbildningen.

9. Lärarprogrammet

Annelie Bodén och Anna Hidén från lärarutbildningens kansli har deltagit vid en konferens om övningsskolor. Samma problematik med övningsskolor som vi har finns över hela landet. Glesbygds problematiken diskuterades. Kansliet arbetar intensivt med den självvärderingen som ska vara inskickad till UKÄ den 15 dec. VFU besök har skett i grundlärarna under hösten. Givande för studenter och mentorer. Ny handledarutbildning 7,5 hp startar i vår.

10. Värmlandsmodellen

Mötet diskuterade att det i Avtalet bör finnas en anmärkning om att det ska finnas hänvisning till Överenskommelsen om antal timmar alt. hur många % den anställde ska tas i anspråk.

Det bör också ändras i överenskommelsen att det gäller den faktiska kostnaden, inte faktor 1,8.

I övrigt diskuterades hur överenskommelsen ska gälla vid sjukdom. Ska sjukdagarna bekostas enbart av kommunerna.

Skolcheferna har samtyckt till avtalet och överenskommelse enligt revidering ovan. Juristen vid Karlstads universitet ska titta igenom avtal och överenskommelser.

Det är viktigt att involvera prefekterna, kursansvariga och andra på Karlstads universitet i processen. Se till att de också får vara med och läsa igenom avtal och överenskommelsen.

11. Regional forskarskola

Forskarskolan är nu beslutad att inrättas. Inriktning blir utbildningens digitalisering. Finansiering som är beviljad är 6 licentiander under 4 år på halvtid. Den andra delen av tjänsten ska vara kvar i skolan. Start hösten -17. Nästa skede blir nu att upprätta en organisation för forskarskolan. En föreståndare, arbetsgrupp, föreståndare, vetenskapligt råd samt kommunal referensgrupp. Därefter kan nuvarande forskning på Kau inom området inventeras för att hitta handledningskapacitet. Fortsatta diskussioner med skolhuvudmän och Region Värmland. Skolhuvudmännen behöver göra en behovsinventering. RUC kommer att fungera som en länk mellan kommunerna och universitetet under processen.

REGIONALT UTVECKLINGSCENTRUM FÖR SKOLA

Anteckningar från RUC rådet den 8 november 2016.

RUC rådet hette tidigare ”nätverket för kompetensutveckling och nya reformer”. Rådet är tänkt att bestå av en eller fler representanter från RUCs [samverkanskommuner](#). Syftet är att representanterna ska komma med förslag och idéer till utbildningar, seminariedagar, nätverksträffar osv. utifrån kommunernas aktuella behov. RUC kan därefter komma med förslag till [styrelsen](#) som beslutar om verksamheten.

Datum för träffar i RUC rådet 2017

Kommande RUC råd blir, 15 februari, 26 april, 19 september samt den 22 november kl. 9-11.30 varje tillfället. Information om lokal och möjlighet att anmäla sig mailas ut inför varje träff.

Specialpedagogiskt råd. Kerstin Göransson, professor i specialpedagogisk

Kerstin Göransson skulle vilja starta ett specialpedagogiskt råd med en representant per kommun som har insyn i det specialpedagogiska uppdraget och med en överblick hur verksamheten ser ut i den egna kommunen. Syftet med rådet är att i första hand träffas för att diskutera hur ett Specialpedagogiskt råd skulle formas. Det handlar även om att ta tillvara på kommunernas kompetens och behov men även stärka universitetet i att verka för att få specialpedagog och speciallärar/utbildningen till Karlstadsuniversitet. Det kan vara så att rådet kommer fram till att RUC ska starta en utbildning för specialpedagoger/speciallärare där rektorer/förskolechefer ska ingå. Det kan vara så att rådet anser att det istället bör startas nätverksträffar. Vad har universitetet resp. kommunerna för behov? Rådet träffas en första gång under våren 2017 i liten skala för att utröna om ett eventuellt större nätverk ska starta. Frågorna tas upp på RUCs styrelsemöte och Kerstin Göransson bjuds in till nästa RUC styrelse den 8/12-16.

 REKTOR

2015-11-18

Dnr C2015/752

Riktlinjer för inrättande och avveckling av program vid Karlstads universitet

Syfte

Beslut om inrättande och avveckling av program fattas av Rektor efter beredning av fakultetsnämnder respektive lärarutbildningsnämnd. Krav i detta dokument syftar dels till att säkerställa kvaliteten på det underlag Rektor behöver för att fatta sådana beslut, dels att internt samråd skett mellan fakulteter och lärarutbildningsnämnd när så erfordras.

Inledning

Styrdokumentet är utarbetat utifrån bestämmelser i Högskolelag (SFS 1992:1434), Högskoleförordning (SFS 1993:100) och Karlstads universitets arbets- och delegationsordning.

Ansökan om inrättande av program

Av ansökan om inrättande av program ska följande framgå:

- *Motiv för inrättande och omvärldsanalys*

Beskrivningen ska främst innehålla en redogörelse för nytta och behov av programmet - såväl för studenter som för samhälle och universitetet. Detta innebär en målgruppsanalys där nationell och internationell konkurrens med liknande program framgår, en beskrivning av förväntad arbetsmarknad, programmets samhällsrelevans och förväntat antal studenter.

- *Beskrivning av programmet*

En kortfattad beskrivning av programmet ska lämnas. Följande ska framgå: huvudområde/inriktning, examensnivå, undervisningsform, examen, behörighetskrav, nationella examensmål och eventuella lokala mål, anknytning till

Beslut	RB 101/15	Dnr.	C2015/752	Ersätter	Rb 94/07, C 2007/222 Rb 18/11, C 2010/810
Giltighet fr.o.m.	2015-11-18	t.o.m.	tillsvidare	Handläggare	Curt Räftegård

forskande miljö, programöversikt med ingående kurser, möjligheter till utbytesstudier och övrig internationalisering.

Förslag till utbildningsplan och målmatrix kan biläggas men fastställs av respektive fakultetsnämnd vid senare tillfälle. Övergångsmöjligheter till utbildning på nästa nivå ska beskrivas om det är relevant för den aktuella utbildningen.

- *Kompetens och genomförande*

En redogörelse lämnas för tillgängliga lärarresurser och vilka nyrekryteringar som kan behöva göras. Av redogörelsen ska lärarlagets vetenskapliga och pedagogiska kompetens framgå, liksom den forskning som är relevant för utbildningen i programmet. Vägledning kan hämtas i universitetets kriterier för bedömning av pedagogisk skicklighet och styrdokumentet Bedömningsgrunder för inrättande och avveckling av huvudområde på grund- och avancerad nivå vid Karlstads universitet. Även utrustnings- och lokalbehov ska anges.

Vid mer omfattande behov av rekryteringar, interna utvecklingsåtgärder eller tillskottsbehov av lokaler eller utrustning ska kostnadsberäkningar bifogas.

- *Rekrytering/ marknadsföring*

En redogörelse lämnas för hur studentrekrytering och marknadsföring ska ske samt vilka resurser som behövs. Utkast till rekryterings-/marknadsföringsplan kan bifogas.

- *Relation till andra program, ämnen och övriga samverkanspartners*

En redogörelse lämnas för relationen till andra program och ämnen inom universitetet, och eventuella andra externa samarbetspartners. Beskriv tänkt samverkan inom och utom universitetet, eventuell samläsning, och hur samverkan med det omgivande samhället ska komma studenterna till del. Behov av praktikplatser ska specificeras.

- *Kostnader och finansiering*

Redovisa en översiktlig budgetplan för genomförande av programmet. Uppstartskostnader samt löpande finansiering ska framgå.

Process för inrättande av program

Rutiner och beskrivning av process för inrättande av program finns hos respektive fakultet och hos lärarutbildningens kansli.

I det fall ett nytt program berör annan fakultet eller lärarutbildningen ska ett samråd ske genom att förslag på nytt program, i ett tidigt skede, sänds på remiss till berörd fakultet och/eller lärarutbildningsnämnd. Inkomna synpunkter ska därefter ingå i den fortsatta beredningen. Vid oenighet mellan fakulteter och/eller lärarutbildningsnämnd ska ärendet hänskjutas till Rektor för beslut om vidare hantering.

Avveckling av program

Beslut om avveckling av program fattas av Rektor. Beslutsunderlag för avveckling av program ska innehålla motivering och beskrivning av interna och externa konsekvenser.

Process för avveckling av program framgår av styrdokumentet Regler för utbildning på grund- och avancerad nivå vid Karlstads universitet samt i fakulteternas rutinbeskrivningar.

w

Läroarbetsnämnden

Utbildningsplan

Specialpedagogprogrammet
Programme in Special Educational Needs

Programkod:	[Text]
Programmets benämning:	Specialpedagogprogrammet Programme in Special Educational Needs
Högskolepoäng/ECTS:	90 hp
Beslut om inrättande:	Utbildningsplanen är fastställd av fakultetsnämnden XXX, 200X-XX-XX, att gälla från och med ht/vt 20XX
Undervisningsspråk:	Svenska
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Examenskategori:	Specialpedagogexamen Postgraduate Diploma in Special Educational Needs
Behörighetskrav	Grundläggande krav är grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen, eller motsvarande äldre examen, samt minst 3 års erfarenheter från läraryrket efter avlagd examen. Dessutom krävs Svenska B och engelska A eller motsvarande .

Inledning

Specialpedagogutbildningen är en akademisk professionsutbildning på avancerad nivå. Vid Karlstads universitet betyder det att hela utbildningen genomsyras av ett tydligt yrkesperspektiv som vilar på en vetenskaplig grund. Utbildningen strävar efter att vara en arena där erfarenhetsbaserad kunskap möter forskningens problematiserande perspektiv på ett sådant sätt att de studerande utvecklar kunskap och kompetens att självständigt arbeta som specialpedagog för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Utbildningens mål

Utöver de allmänna mål i 1 kap. 9§ i högskoleförordningen gäller högskoleförordningens mål enligt nedan:

För specialpedagogexamen (SFS 2011:688) ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialpedagog för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Kunskap och förståelse

För specialpedagogexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och
- fördjupad kunskap och förståelse inom specialpedagogik.

Färdighet och förmåga

För specialpedagogexamen ska studenten

- visa förmåga att kritiskt och självständigt identifiera, analysera och medverka i förebyggande arbete och i arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på organisations-, grupp- och individnivå,
- visa förmåga att utforma och delta i arbetet med att genomföra åtgärdsprogram i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer,
- visa fördjupad förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda, och
- visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För specialpedagogexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Utbildningens uppläggning

Specialpedagogik har sin vetenskapliga grund i flera olika ämnesinriktningar såsom pedagogik, psykologi och sociologi. Det är både ett kunskaps- och forskningsområde samtidigt som det handlar om pedagogisk vardag och politiska värden. Det är därmed ett komplext och mångvetenskapligt ämne som berör frågor om ideologi, utbildningsfilosofi och didaktik. Specialpedagogisk verksamhet kännetecknas såväl historiskt som i nutid av olika värderingar, ideologier och forskningstraditioner. En röd tråd som löper genom specialpedagogutbildningen

vid Karlstads universitet är att beakta olika specialpedagogiska och teoretiska perspektiv på de områden som kurserna behandlar. Varje kurs planeras utifrån dubbla progressioner: en som relaterar till breddning och fördjupning inom det specialpedagogiska kunskaps- och verksamhetsområdet och en som relaterar till vetenskaplighet. Inom kurserna skapas forum, till exempel i form av digitala och campusförlagda seminarier, där studenternas erfarenhetsbaserade kunskap möter teoretiskt grundad kunskap. I fältstudier och examinationsuppgifter ges studenten möjlighet att själv använda olika metoder för datainsamling och databearbetning, samt producera forskningsgrundade texter av relevans för att utveckla den kompetens som specialpedagoger ska besitta. Centralt är även studentens självkännet och empatiska förmåga, med särskilt beaktande av etiska aspekter som i hög grad är aktuella i arbetet med barn och elever i skolsvårigheter med en utgångspunkt i nationella och internationella styrdokument.

Utbildningen omfattar 90 högskolepoäng och består av tre block. Det första blocket utgörs av gemensamma kurser med speciallärarprogrammet. Det andra blocket utgörs av fördjupningskurser riktade mot specialpedagogens yrkesutövning. Det tredje blocket har gemensam struktur och samma kurser som speciallärarprogrammet, men inom ramen för kurserna avgör valt fördjupningsämne för det självständiga arbetet kursens innehåll. Ett självständigt arbete (examensarbete) omfattande 15 högskolepoäng genomförs under den sista kursen i block tre. Det självständiga arbetet ska utgöra en fördjupning inom specialpedagogens kompetensområde.

I normalfallet ges utbildningen på halvfart och distans med ungefär tre campusförlagda kursträffar per termin. Utbildningen bedrivs med hjälp av olika former av informations- och kommunikationsteknik. Fältstudier är återkommande inslag genom hela utbildningen. Studenten förväntas ha möjlighet att genomföra dessa fältstudier i praktisk yrkesverksamhet.

Utbildningens innehåll

BLOCK 1 – samläsning med speciallärarprogrammet

Specialpedagogik som verksamhets- och forskningsområde, 15 hp

Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan, 7,5 hp

Språk- och begreppsutveckling, 7,5 hp

BLOCK 2

Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer 7,5 hp

Att möta variation och mångfald, 7,5 hp

Specialpedagogen som kvalificerade samtal i pedagogiska frågor, 15 hp

BLOCK 3 – delvis samläsning med speciallärarprogrammet

Vetenskapsteori och metod med ämnesfördjupning, 15 hp

Självständigt arbete i specialpedagogik, 15 hp

Observera att de i programmet ingående kurserna kan ha andra namn än vad som anges här.

Examensbenämning

Specialpedagogexamen

Postgraduate Diploma in Special Educational Needs

Tillgodoräknande av kurs

Student har rätt att begära tillgodoräknade av tidigare studier vid svensk högskola eller studier utomlands. Beslut om tillgodoräknande fattas enligt gällande regelverk.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läroarbildningsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Specialpedagogik som forsknings- och verksamhetsområde

Kurskod:	LPAGS1
Kursens benämning:	Specialpedagogik som forsknings- och verksamhetsområde Special Needs Education: Research and Practice
Högskolepoäng:	15
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Successiv fördjupning:	Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav (A1N)

Huvudområde:

SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läroarbildningsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från höstterminen 2018 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Antagen till Speciallärar- eller Specialpedagogprogrammet.

Lärandemål

Kursens syfte är att ge en introduktion till och en problematisering av speciallärarens och specialpedagogens yrkesroll och uppdrag. Yrkenas behov av att förena beprövad erfarenhet med vetenskapliga perspektiv behandlas genom att grundläggande utgångspunkter för det specialpedagogiska forsknings- och verksamhetsfältets framväxt diskuteras och relateras till de kompetensområden som specialläraren/specialpedagogen ska besitta till aktuell forskning inom området.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. kritiskt granska och analysera olika teoretiska perspektiv på det specialpedagogiska forsknings- och verksamhetsfältet
2. identifiera och relatera olika kompetensområden som specialläraren/specialpedagogen ska besitta till aktuell forskning
3. granska och reflektera över speciallärarens och specialpedagogens yrkesroll
4. analysera och förklara förhållandet mellan forskningsbaserad kunskap och beprövad erfarenhet

Innehåll

- Specialpedagogikens framväxt som forsknings- och verksamhetsområde från historiskt, nationellt och internationellt perspektiv
- Olika teoretiska perspektiv på specialpedagogisk verksamhet.
- Nationella och internationella styrdokument
- Forskning och teori om speciallärarens och specialpedagogens yrkesroll
- Specialläraren och specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner och övriga kompetensområden

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- En individuell skriftlig inlämningsuppgift (lärandemål 1 och 4).
- Uppgifter som redovisas och diskuteras vid seminarier. (Lärandemål 1, 2, 3 och 4)
- Skriftlig individuell inlämningsuppgift kopplad till fältuppgift och muntlig redovisning (lärandemål 2 och 3).

Närvaro krävs vid samtliga seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte deltar i eller underkänns på de examinerande seminarierna kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Studenten behöver ha tillgång till en pedagogisk verksamhet för genomförande av kursens uppgifter.

Närträffarna innehåller examinerande inslag.

Kursen ingår i Speciallärar- och Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Kurskod: LPAGS1 – termin 1 i utbildningen
Specialpedagogik som forsknings- och verksamhetsområde, 15 hp
Special Needs Education: Research and Practice, 15 ECTS cr

Ahlberg, Ann. *Specialpedagogik i ideologi, teori och praktik*. Stockholm: Liber, 2015. Antal sidor: 192

Ahrne, G & Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*. 2:a upplagan. Stockholm: Liber, 2015. Del av, antal sidor: ca 50.

Biesta, G. Why "what works" won't work: Evidence-based practice and the democratic deficit in education research. *Educational Theory*. 2007, 57(1), 1-22. Antal sidor: 21

Hägg, K. & Kuoppa, S.M. *Professionell vägledning: med samtal som redskap*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur, 2007. Antal sidor: 141

Göransson, K.; Lindqvist, G.; Klang, N.; Magnusson, G. & Nilholm, C. *Speciella yrken? Specialpedagogers och speciallärares arbete och utbildning*. Karlstad: Karlstad University Studies, 2015. Antal sidor: 65

Hammar Chiriac, E. & Einarsson, C. *Gruppobservationer: Teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur, 2013. Antal sidor: 176

Lantz, A. *Intervjumetodik*. Lund: Studentlitteratur, 2013. Antal sidor: 173

Mitchell, D. *Inkludering i skolan. Undervisningsstrategier som fungerar*. Stockholm: Natur & Kultur, 2015. Antal sidor: ca 40, valda delar

Nilholm, C. & Göransson, K. *Inkluderande undervisning – vad kan man lära av forskningen?* (FoU skriftserie nr 3). Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, 2013. Kan hämtas från www.spsm.se (Antal sidor: 95).

Hjörne, E & Säljö, R. *Att platsa i en skola för alla. Elevhälsa och förhandling om normalitet i den svenska skolan*. 4:e upplagan. Lund: Studentlitteratur, 2013. Valda kapitel, antal sidor ca 70

Hägglund, S.; Quennerstedt, A. & Thelander, N. *Barns och ungas rättigheter i utbildning*. Malmö: Gleerups, 2013. (Antal sidor: 154.)

Molander, B. *Vetenskapsfilosofi. En bok om vetenskapen och den vetenskapande människan*. 2:a upplagan. Stockholm: Thales, 2011. Kap 1-4, antal sidor: ca 100

Nilholm, Claes. *Perspektiv på specialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur, 2007. Antal sidor: 130

Persson, Bengt. *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. 3:e upplagan, 2013. Stockholm: Liber. Antal sidor: 184

Socialdepartementet. *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Stockholm: Socialdepartementet, Regeringskansliet, 2008. Antal sidor: 233

Svenska Unescorådet. *Salamancadeklarationen och Salamanca +10*. Svenska Unescorådets skriftserie 2/2006. Stockholm: Svenska Unescorådet,

Thomas, G.(2013) A review of thinking and research about inclusive education policy, with suggestions for a new kind of inclusive thinking. *British Educational Research Journal*. 2013, 39(3). 473-490. Antal sidor: 18

Utbildningsdepartementet. *Mänskliga rättigheter - Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Utbildningsdepartementet, 2006. (Antal sidor: 80.)

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2002. Antal sidor: 17

Valbar litteratur

En aktuell avhandling (ca 200 sidor) inom det specialpedagogiska området väljs i samråd med lärare.

Referenslitteratur

Aktuella läroplaner.

APA-manualen i förkortad form - <https://www5.kau.se/bibliotek/skriva/skriva-referenser>

Examensordning SFS 2011:186. Speciallärarexamen, www.regeringen.se

Examensordning SFS 2007:638. Specialpedagogexamen, www.regeringen.se

Skollagen. www.riksdagen.se.

Vetenskapsrådet. (2011). *God forskningssed*. Stockholm: 2011. Vetenskapsrådets rapportserie 1:2011. Stockholm: Vetenskapsrådet. (Antal sidor: 129. Kap 1-4, 8, 67 s läses).

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Lärarytbildningsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan

Kurskod: LPAGS2
Kursens benämning: Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan
 Assessment, Documentation and Collaboration from a Special Education Needs Perspective
Högskolepoäng: 7,5
Utbildningsnivå: Avancerad nivå
Successiv fördjupning: Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav (AIN)

Huvudområde:
SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Lärarytbildningsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från vårterminen 2019 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Antagen till Speciallärar- eller Specialpedagogprogrammet.

Lärandemål

Kursens syfte är att med ett specialpedagogiskt perspektiv belysa hur bedömnings-, dokumentations- och samverkanspraktiker tar form i pedagogisk verksamhet i relation till skolans styrning och aktuell samhällsutveckling. Speciallärarens/specialpedagogens behov av att självständigt och i samverkan med andra yrkesgrupper arbeta för att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer behandlas genom att centrala begrepp och teorier samt redskap för förebyggande arbete och utformning av stödinsatser diskuteras utifrån ett kritiskt och etiskt perspektiv.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. På vetenskaplig grund problematisera och diskutera förekommande bedömnings- och dokumentationspraktiker i relation till sin kommande yrkesroll samt skolans styrning .
2. Redogöra för och problematisera grundläggande begrepp och teorier gällande kartläggning och bedömning av olika lärmiljöer samt av elevers lärande och utveckling.
3. Redogöra för och kritiskt granska metoder för skolans förebyggande arbete och tidiga insatser, samt betydelsen av och villkor för samverkan mellan olika skolformer, yrkesgrupper och andra berörda i detta arbete.
4. Självständigt göra bedömningar på skol-, grupp- och individnivå med hänsyn till

relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter.

Innehåll

- Resultatredovisningar och dokumentation som medel för skolans styrning
- Aspekter av jämställdhet, makt samt etiska perspektiv i arbetet med att beskriva, dokumentera och samtala om komplicerande lärandesituationer
- Teorier och centrala begrepp när det gäller betyg och bedömning
- Förebyggande och åtgärdande insatser för att undanröja hinder för lärande

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- Individuell skriftlig inlämningsuppgift (Lärandemål 1,2,3 och 4)
- Uppgifter som redovisas och diskuteras vid seminarier. Närvaro krävs vid samtliga seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte deltar i eller underkänns på de examinerande seminarierna kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Studenten behöver ha tillgång till en pedagogisk verksamhet för genomförande av kursens uppgifter.

Närträffarna innehåller examinerande inslag.

Kursen ingår i Speciallärar- och Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Kurskod: LPAGS2 – termin 2 i utbildningen

Specialpedagogiska perspektiv på bedömning, dokumentation och samverkan, 7,5 hp

Assessment, Documentation and Collaboration from a Special Education Needs Perspective, 7,5 ECTS cr

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2:a upplagan. Stockholm: Liber, 2015. Utvalda kapitel, ca 60 s.

Andréasson, Ingela & Asplund Carlsson, Maj. *Elevdokumentation - om textpraktiker i skolans värld*. Stockholm: Liber, 2009. Antal sidor: 149.

Asp-Onsjö, Lisa & Holm, Ann-Sofi. Styrning genom prov och betyg. I E. Öhrn & A-S. Holm, (Red.) *Att lyckas i skolan*, (ss. 31–56). Gothenburg studies in educational sciences 363, 2014. Antal sidor: 25

Asp-Onsjö, Lisa. *Åtgärdsprogram i praktiken*. Lund: Studentlitteratur, 2008. Antal sidor: 155.

Ball, S.J. (2003). The Teacher's Soul and the Terrors of Performativity. *Journal of Education Policy*, 18, 215–228.

Hartman, Elizabeth S. Understanding the Everyday Practice of Individualized Education Program Team Members. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 26:1–24, 2016

Hirsch, Åsa & Lindberg, Viveca. *Formativ bedömning på 2000-talet – en översikt av svensk och internationell forskning*. Delrapport från Skolforsk-projektet. Vetenskapsrådet, 2015. Antal sidor: 94.

Lundahl, Christian. *Bedömning för lärande*. Lund: Studentlitteratur, 2014. Antal sidor: 208.

Parding, K. & Liljegren, A. (2016). Individual development plans as governance tools – Changed governance of teachers' work. *Scandinavian journal of educational research*, (published online). DOI: 10.1080/00313831.2016.1188144 Antal sidor:13

Stanovich, Paula & Jordan, Anne. Patterns of Teacher–Student Interaction in Inclusive Elementary Classrooms and Correlates with Student Self-Concept. *International Journal of Disability, Development and Education*, Vol. 48, No. 1, 2001. Antal sidor: 20

Tanner, Marie & Pérez Prieto, Héctor (2016). Förändrade dokumentationspraktiker – förändrade stödinsatser? *KAPET, Karlstads Pedagogiska Tidskrift*, 12 (2), Antal sidor: 22

Tengberg, Michael & Skar, Gustaf (2016). Samstämmighet i lärares bedömning av nationella prov i läsförståelse. *Nordic Journal Of Literacy Research*, 2(1). doi:<http://dx.doi.org/10.17585/njlr.v2i1.230>. Antal sidor: 18

En valbar avhandling väljes i samråd med lärare:

Arnessen, Daniel. *PISA i skolan. hur lärare, rektorer och skolchefer förhåller sig till internationella kunskapsmätningar*. Umeå: Umeå universitet, 2016.

Bagger, Anette. *Prövningen av en skola för alla. Nationella provet i matematik i det tredje skolåret*. Umeå: Umeå universitet, 2015.

Gyllander Torkildsen, Lisbeth. *Bedömning som gemensam angelägenhet – enkelt i retoriken, svårare i praktiken. Elevers och lärares förståelse och erfarenheter*. Göteborg: Gothenburg Studies in Educational Sciences 387, 2016.

Hirsh, Åsa. *The individual development plan as tool and practice in Swedish compulsory school*. Jönköping: School of Education and Communication , 2013.

Höstoffeldt, Gabriella. *Resultatinriktad individualisering i skolans inre arbete. En grundad teori om utvecklingssamtal, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner på grundskolans högstadium*. Stockholm: Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms universitet , 2015.

Johansson, Eva .M. *Det motsägelsefulla bedömningsuppdraget. En etnografisk studie om bedömning i förskolekontext*. Göteborg: Gothenburg Studies in Educational Sciences 391, 2016.

Levlin, Maria. *Lässvårigheter, språklig förmåga och skolresultat i tidiga skolår. En undersökning av 44 elever i årskurs 2 till 3*. Umeå: Umeå Universitet, 2014.

Lindqvist, Gunilla. *Who should do What to Whom?: Occupational Groups' Views on Special Needs*. Jönköping: School of Education and Communication, 2013.

Magnússon, Gunnlaugur. *Traditions and Challenges: Special Support in Swedish Independent Compulsory Schools*. Västerås: Mälardalens University, 2015.

Mickwitz, L. *En reformerad lärare. Konstruktionen av en professionell och betygsättande lärare i skolpolitik och skolpraktik*. Stockholm: Stockholms Universitet, 2015.

Olovsson, Tord. *Det kontrollera(n)de klassrummet. Bedömningsprocessen i svensk grundskolepraktik i relation till införandet av nationella skolreformer*. Umeå: Umeå universitet, 2015.

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läroarutbildningsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Språk- och begreppsutveckling

Kurskod: LPAGS3
Kursens benämning: Språk- och begreppsutveckling
 Language and Conceptual Development
Högskolepoäng: 7,5
Utbildningsnivå: Avancerad nivå
Successiv fördjupning: Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav (A1N)

Huvudområde:
SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läroarutbildningsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från vårterminen 2019 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Antagen till Speciallärar- eller Specialpedagogprogrammet.

Lärandemål

Kursens syfte är att utifrån ett specialpedagogiskt perspektiv fördjupa kunskap om olika teorier om språk- och begreppsutveckling, inklusive hinder för denna utveckling, samt att belysa dess samband med förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Vidare syftar kursen till att möta speciallärarens/specialpedagogens behov av att på vetenskaplig grund självständigt och i samverkan med andra kunna arbeta med och leda utvecklingen av språkfrämjande lärmiljöer.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. beskriva och analysera några teorier om grundläggande språk- och begreppsutveckling,
2. identifiera och problematisera hinder för grundläggande språk- och begreppsutveckling och
3. beskriva, analysera och problematisera pedagogisk verksamhet som språklig praktik i relation till lärande och utveckling

Innehåll

- Olika teorier om barns kommunikativa och språkliga utveckling
- Olika sätt att förstå hinder för språkutveckling.
- Alternativ och kompletterande kommunikation

- Strategier för att i samverkan med andra främja språkutveckling och lärande

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- Individuell skriftlig inlämningsuppgift (Lärandemål 1, 2 och 3)
- Muntlig examination, individuellt och i grupp (Lärandemål 3). Närvaro krävs vid samtliga seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte deltar i eller underkänns på de examinerande seminarierna kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Studenten behöver ha tillgång till en pedagogisk verksamhet, utifrån vald specialisering, för genomförande av kursens uppgifter.

Kursen ingår i Speciallärar- och Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Kurskod: LPAGS3 – termin 2 i utbildningen
Språk- och begreppsutveckling, 7,5 hp
Language and Conceptual Development, 7,5 ECTS cr

Bengtsson, Karin. *Talandet som levd erfarenhet: En studie av fyra barn med Downs syndrom*. Karlstad: Karlstads universitet, 2006. Doktorsavhandling, s. 7-34. Antal sidor: 27

Bjar, Louise (red.). *Det hänger på språket. Lärande och språkutveckling i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur, 2006. Valda delar, antal sidor: ca 200

Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.) . *Barn utvecklar sitt språk*. (andra upplagan). Lund: Studentlitteratur, 2010. Valda delar, antal sidor: ca 180

Bloom, L& Lahey, M. *Språkutveckling och språkstörning*. Kompendium (ur "Language Development and Language Disorders", 1978. New York; John Wiley & Sons). Antal sidor: 58

Bruce, Barbro, Ivarsson, Ulrika, Svensson, Anna-Karin. & Sventelius, Eva. *Språklig sårbarhet i förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur, 2016. Antal sidor: 234

Dockrell, J. E. & Lindsay, G. Children with specific speech and language difficulties – the teachers' perspective. *Oxford Review of Education*, 2001. (27) 3, 369-394

Hammar Chiriac, Eva & Einarsson, Charlotta. *Gruppsobservationer: Teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur, 2013. Antal sidor: 176

Heister Trygg, Boel. *AKK i skolan: en pedagogisk utmaning; om alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) i förskola och skola*. Malmö: Södra Regionens kommunikationscentrum, 2012 (elektronisk resurs 2014). Antal sidor: 85

Hetzroni, O. E. AAC and literacy. *Disability and rehabilitation*, 2004, 26 (21/22) ,1305–1312.

Jalongo, M.R., & Sobolak, M.J. Supporting young children's vocabulary growth: The challenges, the benefits, and evidence-based strategies. *Early Childhood Education Journal*, 2011, 38 (6), 421-429.

Soto, G.; Müller, E.; Hunt, P. & Goetz, L. Critical issues in the inclusion of students who use augmentative and alternative communication: an educational team perspective. *Augmentative and Alternative Communication*, 2001, 17, 62-72.

Ytterligare en vetenskaplig artikel väljs i samråd med läraren.

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läroarbetsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer

Kurskod:	LPAPS1
Kursens benämning:	Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer Educational Work and Development of Learning Environments
Högskolepoäng:	7,5
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Successiv fördjupning:	Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav (A1N)

Huvudområde:

SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läroarbetsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från höstterminen 2019 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Antagen på Specialpedagogprogrammet

Lärandemål

Kursens syfte är att studenten ska utveckla kompetens som initiativtagare till och ledare av arbete med pedagogiska utredningar samt utveckling av olika lärmiljöer, med målet att möta alla barn och elever. Specialpedagogens behov av att på vetenskaplig grund i samverkan med andra kunna arbeta på individ-, grupp- och organisationsnivå behandlas genom att teorier och centrala begrepp för utrednings-, förändringsarbete och skolutveckling analyseras och relateras till aktuell empirisk forskning, styrdokument och specialpedagogens yrkesroll.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. Kritiskt granska och analysera centrala begrepp, metoder och teoretiska perspektiv på utredning och utveckling av lärmiljöer.
2. Kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på organisations-, grupp- och individnivå.
3. Identifiera hinder och svårigheter i olika lärmiljöer och självständigt planera, genomföra och analysera ett pedagogiskt utvecklingsarbete på individ-, grupp- och/eller organisationsnivå.
4. Granska och reflektera över specialpedagogens yrkesroll som initiativtagare till och ledare av utveckling av verksamhetens lärmiljöer.

Innehåll

- specialpedagogens uppdrag utifrån såväl position som funktion med koppling till förändringsarbete och skolutveckling
- teorier, centrala begrepp och tillvägagångssätt gällande analys, uppföljning, utvärdering, förändrings- och utvecklingsarbete från ett skolutvecklings- och ledningsperspektiv, med hänsyn till både kritiska och etiska aspekter
- pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- Individuell skriftlig inlämningsuppgift (lärandemål 1,2,3)
- Muntlig examination, individuellt och i grupp (lärandemål 4).

Närvaro krävs vid seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte deltar i eller underkänns på de examinerande seminarierna kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Studenten behöver ha tillgång till en pedagogisk verksamhet för genomförande av kursens uppgifter.

Närträffarna innehåller examinerande inslag.

Kursen ingår i Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Pedagogiskt arbete och utveckling av lärmiljöer, 7,5 hp

Educational work and development of learning environments, 7,5 hp

Kurskod: LPAPS1, termin 3 i utbildningen

Bristol, L. Leading for-inclusion: Transforming action through teacher talk. *International Journal of Inclusive Education*, 2015, 19 (8), pp. 802-820. Antal sidor: 18

Bruce, Barbro. *Specialpedagogik i professionellt lärarskap: synsätt och förhållningssätt. (1 uppl.)* Malmö: Gleerups, 2016. Antal sidor: 168

Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. *Från kvalitet till meningskapande: postmoderna perspektiv – exemplet förskolan. (3. uppl.)*. Stockholm: Liber, 2014. Antal sidor: 328

Granberg, O. & Ohlsson, J. *Från lärandets loopar till lärande organisationer*. Lund: Studentlitteratur, 2014. Antal sidor: 134

Ifous. *Att forma skolan efter eleverna: vägar till inkluderande lärmiljöer i tolv svenska kommuner: styrgruppsens rapport*. Stockholm: Ifous, 2015. Antal sidor: 89

Liasidou, A., Svensson, C. Educating leaders for justice: The case of special educational needs coordinators. *International Journal of Inclusive Education*, 2014, 18 (8), pp. 783-797. Antal sidor: 14

Rönnerman, K. (red.) . *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund. (2., [rev.] uppl.)* Lund: Studentlitteratur, 2012. Antal sidor: 230

Tissot, C. The role of SENCos as leaders. *British Journal of Special Education*, 2013, 40 (1), pp. 33-40. Antal sidor: 7

Valbar litteratur tillkommer i relation till eget fördjupningsarbete

Referenslitteratur:

Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning. (1. uppl.)* Stockholm: Liber. 149 s.

Blossing, U., Nyen, T., Söderström, Å. & Hagen Tønder, A. (red.) (2012). *Att kartlägga och förbättra skolor: sex typskolor*. Lund: Studentlitteratur. 136 s.

Hirsh, Å. (2016). *Skolans dokumentation: ur ett pedagogiskt och juridiskt perspektiv. (1. uppl.)* Stockholm: Liber. 156 s.

Hargreaves, A. & Fullan, M. (2013). *Professionellt kapital- att utveckla undervisning i alla skolor*. Lund: Studentlitteratur. 227 s.

Larsson, P. & Löwstedt, J. (2014). *Strategier och förändringsmyter: ett organiseringsperspektiv på skolutveckling och lärars arbete. (2. uppl.)* Lund: Studentlitteratur. 247 s.

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läraryr utbildningsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Att möta variation och mångfald

Kurskod:	LPAPS2
Kursens benämning:	Att möta variation och mångfald Approaches to Variation and Diversity
Högskolepoäng:	7,5
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Successiv fördjupning:	Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav (A1N)

Huvudområde:
SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läraryr utbildningsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från höstterminen 2019 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Antagen på Specialpedagogprogrammet.

Lärandemål

Kursens syfte är att studenten ska fördjupa kunskaper om inkluderande arbetssätt med utgångspunkt i barns och elevers varierande förutsättningar. Kursen syftar vidare till att studenten ska kunna förena fördjupad specialpedagogisk kompetens med skolans arbete att möta alla barn och elever. Olika perspektiv på lärandesvårigheter och funktionshinder granskas och problematiseras i relation till inkludering.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. Självständigt analysera och kritiskt granska olika perspektiv på lärandesvårigheter och funktionshinder i relation till aktuell forskning om inkludering i förskola och skola.
2. Visa förmåga att självständigt ta initiativ till, kritiskt analysera och medverka i förebyggande arbete och bidra till att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer.
3. Kritiskt granska och problematisera redskap för identifiering av olika typer av skolsvårigheter.

Innehåll

- Forskning och teorier om lärande och undervisning i relation till inkludering, funktionsvariation, psykosociala villkor och flerspråkighet.
- Begrepp och redskap för olika typer av pedagogiska utredningar.

- Anpassning av lärmiljöer och undervisningssituationer.
- Pedagogiskt utrednings- och utvecklingsarbete i samverkan med kollegor, föräldrar och andra berörda.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- Två muntliga och skriftliga examinationer individuellt och i grupp (Lärandemål 1 och 3)
- Individuell skriftlig inlämningsuppgift (Lärandemål 2)

Närvaro krävs vid samtliga seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte uppfyller kravet på närvaro kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Studenten behöver ha tillgång till en pedagogisk verksamhet för genomförande av kursens uppgifter.

Närträffarna innehåller examinerande inslag.

Kursen ingår i Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Att möta variation och mångfald, 7,5 hp.

Approaches to Variation and Diversity, 7,5 ECTS cr

Kurskod: LPAPS2 – termin 3 i utbildningen

Bunar, N. (2015). *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur och Kultur, 2015. Antal sidor: 304

Gillberg, C., Fernell, E. & Råstam, M. (red.). (2015). *Barn och ungdomspsykiatri*. Natur & Kultur. Del av, antal sidor: ca 200

Göransson, K. Nilholm, C. (2015). *Den sociala situationen för barn och elever i svårigheter som undervisas i reguljära klasser och förskolegrupper. En systematisk forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet. s 1-53. Antal sidor: 52

Harwood, V. & Allan, J. (2008). *Psychopathology at School. Theorizing mental disorders in education*. Routedge, 2008. Del av, antal sidor ca 100

Lunneblad, J. & Johansson, T. Learning from each other? Multicultural pedagogy, parental education and governance. *Race, ethnicity and education, 2012, 15(5): 705-723*. Antal sidor: 18

Maher, A. Consultation, negotiation and compromise: The relationship between SENCos, parents and pupils with SEN. *Support for Learning, 2016, 31 (1), pp. 4-12*. Antal sidor: 8

Sernhede, O. (2014). *Segregation, utbildning och ovanliga lärprocesser*. Stockholm: Liber, 2014. Antal sidor: 248

Svenska Unescorådet (2006). *Salamancadeklarationen och Salamanca +10*. [Stockholm]: Svenska Unescorådet. 62 s

Referenslitteratur

Friberg, P., Karlberg, M., Sundberg Lax, I. & Palmér, R. (red.) (2015). *Hemmasittare och vägen tillbaka: [insatser vid långvarig skolfrånvaro]*. Ingarö: Columbus.

Gibbons, P. (2016). *Stärk språket, stärk lärandet*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Kindenberg, B. (red.) (2016). *Flerspråkighet som resurs: symposium 2015*.

Myers, C. (2007). "Please listen, it's my turn": Instructional approaches, curricula and contexts for supporting communication and increasing access to inclusion. *Journal of Intellectual and Developmental Disability, 32 (4), pp. 263-278*.

Säljö, R. (2015). *Lärande – en introduktion till perspektiv och metaforer*. Gleerups.

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läro- och utbildningsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor

Kurskod:	LPAPS3
Kursens benämning:	Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor The Special Educational Needs Coordinator as a Professional Dialogue Partner in Educational Issues
Högskolepoäng:	15
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Successiv fördjupning:	Avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav (A1F)

Huvudområde:

SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läro- och utbildningsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från vårterminen 2020 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Godkänt resultat på LPAGS1, LPAGS2 samt LPAGS3 eller motsvarande.

Lärandemål

Kursens syfte är att utveckla fördjupade kunskaper om specialpedagogens uppdrag att vara en kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda. Kursens syfte är vidare att bidra till fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt initiera och leda arbetet med att utveckla lärmiljöer för alla barn och elever på vetenskaplig grund och i samverkan med andra.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. Visa en fördjupad förmåga att identifiera, analysera och kritiskt granska det kvalificerade i det kvalificerade samtalsuppdraget.
2. Identifiera och reflektera över etiska aspekter i uppdraget som kvalificerad samtalspartner.
3. Initiera arbetet med att utveckla och utforma verksamhetens lärmiljöer för alla barn och elever i samverkan med andra.
4. Visa självkännedom samt empatisk förmåga i uppdraget som kvalificerad samtalspartner.

Innehåll

Samtal som form för påverkan med fokus på process, procedur och etiska aspekter.
Några teorier med relevans för specialpedagogens uppdrag som kvalificerad samtalspartner.
Planera, genomföra och kritiskt granska ett utvecklingsarbete på organisations-, grupp- eller individnivå med målet att kunna möta alla barn och elever med samtalet som ett redskap.
Leda, spela in, transkribera och analysera några av de samtal som förs som kvalificerad samtalspartner.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- Individuell skriftlig examination (Lärandemål 1)
- Individuell skriftlig samt muntlig presentation av ett utvecklingsarbete (Lärandemål 3)
- Muntlig och skriftlig examination, individuellt och i grupp (lärandemål 2 och 4)

Närvaro krävs vid samtliga seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte deltar i eller underkänns på de examinerande seminarierna kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Studenten behöver ha tillgång till en pedagogisk verksamhet för genomförande av kursens uppgifter.

Närträffarna innehåller examinerande inslag.

Kursen ingår i Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Specialpedagogen som kvalificerad samtalspartner i pedagogiska frågor, 15 hp The Special Educational Needs Coordinator as a Professional Dialogue Partner in Educational Issues, 15 ECTS cr

Kurskod: LPAPS3 – termin 4 i utbildningen

Ahrenfelt, B. *Förändring som tillstånd*, 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur, 2013. Antal sidor: 364

Bjørndal, C. R.P. *Konstruktive hjelpesamtaler. Mestringsfremmende perspektiver og redskaper i veiledning, rådgivning, mentoring og coaching*. Gyldendal akademisk, 2016. Antal sidor: 304

Ahlefeld Nisser, D. von. Kunskapande samtal i (special)pedagogisk verksamhet. I Bartholdsson, Å. & Hultin, E. (red.). *Praktiknära forskning vid Högskolan Dalarna*. Högskolan Dalarna, 2011.

Bladini, K. & Naeser, M. *Det handlar om samtal*. Karlstads universitet, RUC, 2012.

Herz, M. & Johansson, T. *Det professionella mötet: en grundbok*. Lund: Studentlitteratur, 2015. Antal sidor: 127

Krokmark, T. & Åberg, K. *Handledning i pedagogiskt arbete*. Lund: Studentlitteratur, 2007. Antal sidor: 464

Maher, A. Consultation. Negotiation and compromise: The relationship between SENCos, parents and pupils with SEN. *Support for learning*, 2016, 31 (1), pp 4-12. Antal sidor: 8

Nilholm, C., & Alm, B. An inclusive classroom? On inclusiveness, teacher strategies, and children's experiences. *European Journal of Special Needs Education*, 2010, 23(3), s. 239–252. Antal sidor: 13

Nilholm, C. Göransson, K.. *Inkluderande undervisning – vad kan man lära av forskningen?* Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, 2013.

Helldin, R. & Sahlin, B. (red.). *Etik i specialpedagogisk verksamhet*. Lund: Studentlitteratur, 2010. Antal sidor: 219

Sundqvist, C. von Ahlefeld Nisser, D. von, and Ström, K. Consultation in Special Needs Education in Sweden and Finland: a comparative approach, *European Journal of Special Needs Education*, 2014, Vol. 29, No. 3, 297-312.

Sundqvist, C. *Den samarbetande läraren: lärarhandledning och samundervisning i skolan*. Lund: Studentlitteratur, 2014. Antal sidor: 184

Säljö, R. (2015). *Lärande – en introduktion till perspektiv och metaforer*. Malmö: Gleerups förlag, 2015. Antal sidor: 176

Thomson, C. (2013). Collaborative consultation to promote inclusion: Voices from the classroom. *International Journal of Inclusive Education*, 17 (8), pp. 882-894. Antal sidor: 12

Valbar litteratur tillkommer.

Referenslitteratur

Aasland, Gjerløw .D. (2017). *Fra mål til mening. Ord og virkelighet i profesjonell hjelp*. Gyldendal akademisk.

Ahlefeldt Nisser, D. von. (2009) *Vad kommunikation vill säga. En iscensättande studie om specialpedagogers yrkesroll och kunskapande samtal*. Diss. Stockholm: Stockholms Universitet.

Bladini, K. (2004). *Handledning som verktyg och rum för reflektion. En studie av specialpedagogers handledningssamtal*. Diss., Karlstad. Karlstad University Studies 2004: 64.

Gars, C. (2013). *Utvecklingssamtal: En berättelse om barn, föräldrar och förskollärare*. Stockholms Universitetsförlag. s.144.

Sahlin, B. (2004). *Omsorg och omtanke. En analys av handledning som en utvidgad specialpedagogisk funktion i skolan med utgångspunkt i tio pionjärens berättelser*. Stockholm: Diss, HLS Förlag, Lärarhögskolan i Stockholm.

Sundqvist, C. (2012). *Perspektivmöten i skola och handledning. Lärares tankar om specialpedagogisk handledning*. Diss., Åbo. Åbo Akademi University Press.

Åberg, K. *Anledning till handledning Skolledares perspektiv på grupphandledning*. Jönköping University: School of Education and Communication, 2009. Dissertation Series No. 9.

Åman, K. (2006). *Ögonblickets pedagogik. Yrkesgrupper i samtal om specialpedagogisk kompetens vid barn och ungdomshabilitering*. Diss. Stockholm. Stockholms universitet.

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läraryrkesnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Vetenskapsteori och metod med ämnesfördjupning

Kurskod:	LPAGS4
Kursens benämning:	Vetenskapsteori och metod med ämnesfördjupning Philosophy of Science and Methods with Subject Specialisation
Högskolepoäng:	15
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Successiv fördjupning:	Avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav (A1F)

Huvudområde:
SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läraryrkesnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från vårterminen 2020 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Godkänt resultat på LPALS1 alternativt LPAPS1 och LPAPS2, eller motsvarande.

Lärandemål

Kursens syfte är att fördjupa och integrera vetenskapsteoretiska och metodologiska frågeställningar inom det specialpedagogiska kunskapsområdet. Specialpedagog- och speciallärarkyrkets behov av att förena vetenskaplig grund med beprövad erfarenhet behandlas genom att vetenskapliga traditioner och forskningsansatser inom det specialpedagogiska kunskapsområdet analyseras och relateras till planeringen av ett självständigt arbete.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. Kritiskt granska och jämföra olika forskningsansatserns möjligheter och begränsningar inom det specialpedagogiska kunskapsområdet
2. Analysera teori och metod i aktuell nationell och internationell forskning inom det specialpedagogiska kunskapsområdet utifrån vetenskapliga kvalitetskriterier och etiska aspekter
3. Identifiera och reflektera över olika sätt att främja utbytet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet inom det specialpedagogiska verksamhetsområdet
4. Designa en forskningsstudie inom ramen för specialpedagogexamen alternativt vald specialisering inom speciallärarexamen och i den argumentera för sina teoretiska och

metodologiska överväganden.

Innehåll

- Forskningsansatser inom det specialpedagogiska kunskapsområdet
- Forskningsprocessen
- Vetenskapliga kvalitetskriterier och forskningsetik
- Teori, metod och empiri i aktuell forskning inom det specialpedagogiska kunskapsområdet med koppling till det självständiga arbetet
- Olika perspektiv på relationen mellan forskning och praktik inom det specialpedagogiska forsknings- och verksamhetsområdet
- Skriva en plan för det kommande examensarbetet

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursens mål examineras genom:

- Muntliga såväl som skriftliga examinationer individuellt och i grupp (lärandemål 1, 2, 3 och 4)
- Individuell skriftlig inlämningsuppgift (lärandemål 2 och 4)

Närvaro krävs vid samtliga seminarietillfällen där examinerande uppgifter redovisas och diskuteras. Student som inte deltar i eller underkänns på de examinerande seminarierna kan för att bli godkänd istället lämna in en skriftlig kompletterande uppgift.

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Kursen ingår i speciallärar- och specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Kurskod: LPAGS4 – termin 5 i utbildningen

Kursens benämning (sv och eng):

Vetenskapsteori och metod med ämnesfördjupning, 15 hp

Philosophy of Science and Methods with Subject Specialisation, 15 ECTS cr

Ahlberg, Ann (red.). *Specialpedagogisk forskning: en mångfasetterad utmaning*. Lund: Studentlitteratur, 2009. Antal sidor: Del av, ca 150 s.

Bjereld, Ulf, Demker, Marie & Hinnfors, Johan. *Varför vetenskap: Om vikten av problem och teori i forskningsprocessen*. Lund: Studentlitteratur, 2009. Antal sidor: 165.

Christensen, Pia & James, Allison (red.). *Research with Children. Perspectives and Practices*. London: Falmer Press, 2008. Antal sidor: 312.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 2014. Antal sidor: 370.

Larsson, Staffan. "Om kvalitet i kvalitativa studier". *Nordisk pedagogik*. 2005, (25), 1. 16-35. Antal sidor: 19

Lantz, Björn. *Den statistiska undersökningen - grundläggande metodik och typiska problem*. Lund: Studentlitteratur, 2011. Antal sidor: 182

Loseke, Donileen R. *Methodological Thinking. Basic Principles of Social Research Design*. Sage, 2013. Antal sidor: 194.

Rix, Jonathan, Sheehy, Kieron, Fletcher-Campbell, Felicity, Chrisp, Martin & Harper, Amanda. "Exploring provision for children identified with special educational needs: an international review of policy and practice". *European Journal of Special Needs Education*. 2013, 28 (4). 375-391.

Vetenskapsrådet. *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2011. Antal sidor: 129.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2002. Antal sidor: 17.

Vetenskapliga artiklar tillkommer

Fem valbara internationella vetenskapliga artiklar till eget fördjupningsarbete väljes i samråd med lärarna i kursen.

Referenslitteratur

Ahrne, Göran & Svensson Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2:a upplagan. Stockholm: Liber, 2015. Antal sidor: 245.

Backman, Jarl. *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur, 2008. Antal sidor: 223.

Clark, Cathrine, Dyson, Alan & Millward, Alan (Ed). *Theorising Special Education*. London: Routledge, 1998. Antal sidor: 199.

Jarrick, Arne & Josephsson, Olle. *Från tanke till text: en språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*. Lund: Studentlitteratur, 1996. Antal sidor: 133.

Länk till APA <https://www.kau.se/files/2016-10/APA-manual%20januari%202016%20Karlstads%20universitet%2C%20Pedagogik.pdf>

Utskriftsdatum: 2017-01-26

Läro- och utbildningsnämnden
Specialpedagogik

Kursplan

Examensarbete i specialpedagogprogrammet

Kurskod:	LPAGS6
Kursens benämning:	Examensarbete i specialpedagogprogrammet Degree Project in Special Needs Education
Högskolepoäng:	15
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Successiv fördjupning:	Avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav (A1F)

Huvudområde:

SQA (Specialpedagogik)

Beslut om fastställande

Kursplanen är fastställd av Läro- och utbildningsnämnden [*beslutsdatum ej ifyllt*] och gäller från vårterminen 2020 vid Karlstads universitet.

Behörighetskrav

Godkänd på del av kurs LPAGS4, examinationsuppgift Plan för examensarbete, eller motsvarande.

Lärandemål

Kursens syfte är att ge en fördjupad vetenskapligt grundad kunskap inom specialpedagogens kompetensområde. Specialpedagogyrkets behov av att med ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt integrera vetenskapligt grundad kunskap med beprövad erfarenhet i sin yrkespraktik behandlas genom ett självständigt genomfört vetenskapligt arbete.

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

1. Utifrån vetenskapliga kvalitetskriterier och forskningsetiska principer självständigt genomföra och dokumentera ett vetenskapligt arbete som visar en fördjupad kunskap inom specialpedagogens kompetensområde.
2. Utifrån vetenskapliga kvalitetskriterier och forskningsetiska principer redogöra för och kritiskt reflektera över eget och andras vetenskapliga arbeten i förhållande till dess betydelse för specialpedagogens yrkesutövning
3. Visa fördjupad kunskap om sambandet mellan vetenskaplig kunskap, vetenskapligt förhållningssätt och dess betydelse för specialpedagogens yrkesutövning.
4. Identifiera behov av ytterligare kunskap.

Innehåll

I kursen genomför studenten ett individuellt och självständigt examensarbete med stöd av kontinuerlig handledning i arbetets olika faser.

Kursen innefattar:

- planering, genomförande och dokumentation av ett vetenskapligt arbete inom specialpedagogens kompetensområde
- ett uppsattsseminarium då studenten försvarar sitt eget examensarbete och opponerar på annan students examensarbete

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se separat dokument.

Examination

Kursen examineras genom:

- ett färdigställt skriftligt självständigt examensarbete som utgörs av en rapport av studentens forskningsprojekt (lärandemål 1-4).
- seminariebehandling med oppositionsförfarande (lärandemål 2).

Betyg

Kursen bedöms enligt betygsskalan Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Kvalitetsuppföljning

Under och efter kursen sker en uppföljning av måluppfyllelse och förutsättningar för lärande i kursen. Dess främsta syfte är att bidra till förbättringar. Studenternas erfarenheter och synpunkter är ett av underlagen för granskningen, och inhämtas i enlighet med gällande regelverk. Studenterna informeras om resultaten och eventuella beslut om åtgärder.

Kursbevis

Kursbevis utfärdas på begäran.

Övrigt

Gällande regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet reglerar studenters och anställdas skyldigheter och rättigheter.

Kursen ingår i Specialpedagogprogrammet.

Litteraturlista

Examensarbete i specialpedagogprogrammet

Kurskod: LPAGS6

Kursens benämning:

Examensarbete i specialpedagogprogrammet, 15 hp

Degree Project in Special Needs Education, 15 ECTS cr

Ahrne, Göran & Svensson, Peter. *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber, 2015. Antal sidor: 275.

Bjereld, Ulf, Demker, Marie & Hinnfors, Johan. *Varför vetenskap: Om vikten av problem och teori i forskningsprocessen*. Lund: Studentlitteratur, 2009. Antal sidor: 165.

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Løkensgard Hoel, Torlaug. *Skriva för att lära - Skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur, 2002. Antal sidor: 209.

Loseke, Donileen. R. *Methodological thinking. Basic principles of social research design*. London: Sage Publications, 2013. Antal sidor: 194.

Molander, Bengt. *Vetenskapsfilosofi. En bok om vetenskapen och den vetenskapande människan*. Upplaga 2. Stockholm: Thales, 2003. Antal sidor: 285.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2002. Antal sidor: 17.

Vetenskapsrådet. *God forskningssed*. Vetenskapsrådets rapportserie 1:2011. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2011. Antal sidor: 131.

Referenslitteratur

Anderberg, Elsie. *Skolnära forskningsmetoder*, 2016 Lund Studentlitteratur. Antal sidor 220

Backman, Jarl. *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur, senaste upplaga. Antal sidor: 223.

Christensen, Pia & James, Allison (Eds). *Research with Children. Perspectives and Practices*. London: Falmer Press, 2008. Antal sidor: 312.

Hammar Chiriac, Eva & Einarsson, Charlotta. *Gruppsobservationer: Teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur, 2013. Antal sidor: 176.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 2014. Antal sidor: 370.

Lantz, Björn. *Den statistiska undersökningen - grundläggande metodik och typiska problem*. Lund: Studentlitteratur, 2011. Antal sidor: 182.

UTBILDNINGSMATRIS SPECIALPEDAGOGPROGRAMMET									
MÅL	BLOCK 1			BLOCK 2			BLOCK 3		
	LPAGS1 15 hp	LPAGS2 7,5hp	LPAGS3 7,5 hp	LPAGS? 7,5 hp	LPAGS? 7,5 hp	LPAGS? 15 hp	LPAGS4 15 hp	LPAGS7 15 hp	
Kunskap och förståelse									
visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och	X						X	X	
visa fördjupad kunskap och förståelse inom specialpedagogik			X	X	X	X	X	X	
Färdighet och förmåga									
visa förmåga att kritiskt och självständigt identifiera, analysera och medverka i förebyggande arbete och i arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer		X	X	X	X	X			
visa förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på organisations-, grupp- och individnivå		X	X	X	X	X			
visa förmåga att utforma och delta i arbetet med att genomföra åtgärdsprogram i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer		X	X	X	X	X			
visa fördjupad förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda	X								X
visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever		X	X	X	X	X			
Värderingsförmåga och förhållningssätt									
visa självkänedom och empatisk förmåga		X	X	X	X	X			
visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna	X	X	X	X	X	X	X	X	X
visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete	X				X	X	X	X	X
visa insikt om betydelsen av samarbete och samverkan med andra skolformer och yrkesgrupper		X	X	X		X			X

UTBILDNINGSMATRIS SPECIALPEDAGOGPROGRAMMET											
			BLOCK 1			BLOCK 2			BLOCK 3		
			LPAGS1 15 hp	LPAGS2 7,5hp	LPAGS3 7,5 hp	LPAGS? 7,5 hp	LPAGS? 15 hp	LPAGS? 15 hp	LPAGS4 15 hp	LPAGS7 15 hp	
MÅL											
visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens						X		X		X	

Rektorsbeslut

Nr 55/15

2015-06-03

Dnr C2015/351

Ärende: Kvalitetssäkringar lärarutbildningsområdet

Handläggare: Tore Zetterberg

Bakgrund

För lärar- och förskollärarytbildningarna på Karlstads universitet har den nationella politiken aviserat betydande volymökningar under kommande år, totalt 99 mkr för Karlstads universitet under perioden 2015-2019. Volymökningen tillfaller med rådande redovisningssystem helt och hållet grundutbildningsanslaget. Detta innebär att forskningstid av anställningen för nyrekryteringar, som är nödvändiga för att åstadkomma volymökningen, inte kan finansieras med anslagshöjningen till grundutbildning. Fram till att ett sådant redovisningssystem förändras måste rektors strategiska resurs användas för att möjliggöra volymökning enligt regeringsuppdraget.

För att säkerställa kvalitetshöjningen förslås riktade satsningar till specialpedagogik och matematikdidaktik, stöd för adjunkters färdigställande av avhandlingar och utveckling av undervisning inom lärar- och förskollärarytbildningarna på basis av lesson studies. Därutöver föreslås satsningar för att öka det interkulturella inslaget inom lärarutbildningen, utveckla lärande och undervisning i högre utbildning med hjälp av IT samt riktade insatser för att utveckla lärarstuderandes undervisningskompetens.

MBL-information/

Förhandling Nej

Beslut

Rektor beslutar att finansiera följande satsningar under perioden 2015 – 2019:

- **Specialpedagogik**
  - Professur med början hösten 2015
  - Två meriteringsutrymmen om ca 6 mån (adjunkt till disputation)
  - Två doktorander med början hösten 2015

Beräknad kostnad under perioden *13 800 tkr*
- **Matematikdidaktik**
  - Professor med början hösten 2015
  - Två doktorander

Beräknad kostnad under perioden *12 700 tkr*
- **Stöd adjunkters färdigställande av avhandling 2015**

Beräknad kostnad *3 200 tkr*
- **Globala perspektiv och interkultur inom lärar- och förskoleprogrammet**

- Ökning av det interkulturella inslaget i lärarprogrammen med 3-årssatsning motsvarande 0,25%HTE
- Gästprofessor 3 år omfattande 15 procent med början juli 2015
Beräknad kostnad 2 300 tkr
- **IT och lärande inom lärar- och förskolläraryrkesprogrammen**
  - Postdoc med inriktning mot utveckling av lärande och undervisning med hjälp av IT
  - Gästprofessor 3 år omfattande 15 procent med början juli 2015 för stöd-
jande av blended learning analytics
Beräknad kostnad 3 600 tkr
- **Utveckling av lärarstuderandes undervisningskompetens med hjälp av en VFU-simulator**
  - Resurser att driva försök under tre år
Beräknad kostnad 1 000 tkr
- **Utveckling av undervisning inom lärar- och förskoleprogrammen på basis av lesson studies**
  - Teamkostnad för pilot om 6 månader med två team 2015
  - Teamkostnad under 2016 med två team under två terminer
  - Teamkostnad under 2017 med fyra team under två terminer
  - Ledning och utvärdering
Beräknad kostnad 1 900 tkr

Totalt beräknas satsningen kosta 38 500 tkr under perioden 2015 – 2019, varav 15 000 tkr avser grundutbildning och finansieras av utbildningsanslaget och 23 500 tkr avser forskning.

Forskningsdelen av satsningen möjliggörs till del genom att rektors strategiska resurs används till dess att ett delvis samlat anslag antas införas från och med år 2017. Därutöver används 8,5 miljoner kronor av myndighetskapitalet åren 2015-2018 för att finansiera satsningen.

När ett delvis samlat anslag införs kommer de medel som ianspråktagits för forskning att återföras till myndighetskapitalet.

I detta ärende har Åsa Bergenheim beslutat och Tore Zetterberg varit föredragande. Thomas Blom, prorektor, Anne-Christine Larsson Ljung, universitetsdirektör, och Lisa Knutsen studentkårens ordförande har varit med om den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Undertecknat beslut finns i diariet.

Åsa Bergenheim

Tore Zetterberg

Kopia av beslut utsänt till;

- Diariet
- Fakulteterna
- Lärarutbildningsnämnden
- Ekonomiavdelningen
- Kommunikation och externa relationer

Bilaga 7.

Lärarkompetens och kapacitet

Lärosätets kommentar: Tillkommer tid i tjänst för en programledare 30% samt examinator ca 5%. För samtliga lektorer och docenter ingår minst 20% forskning i tjänsten, för professorer minst 40%. Utöver detta tillkommer forskningstid som är finansierad på annat sätt.

Den anställdes namn och huvudarbetsgivare	Anställningskategori	Yrkesexamen	Akademisk titel/ akademisk examen	Anställningsform	Anställningens omfattning vid lärosätet	Uppskattad tjänstgöring i procent av heltid.	
						Tid i aktuell utbildning	Tid i forskning/ kompetensutveckling övrigt
Andersson, Eva	Adjunkt*		Fil.mag. pedagogiskt arbete	tills vidare	100%	5%	50%
Bengtsson, Karin	Lektor	Logoped	Fil.dr. pedagogik	tills vidare	100%	10%	35%
Bladini, Kerstin	Lektor	Specialpedagog	Fil.dr.pedagogik	tills vidare	100%	1%	20%
Brolinsson, Ulrika	Doktorand	Specialpedagog	Fil.kand. specialpedagogik	Visstids, Doktorand	100%	5%	80%
Ekström, Bo-Lennart	Lektor	ämneslärare sv	Fil.dr. pedagogik	tills vidare	100%	30%	20%
Forsling, Karin	Adjunkt**	specialpedagog	Fil. mag. pedagogiskt arbete	Tills vidare	100%	4%	10%
Gårlin, Stina	Doktorand	grund/ämneslärare	Fil.mag. pedagogik	Doktorand	100%	1%	98%
Göransson, Kerstin	Professor	psykolog	Prof. specialpedagogik	tills vidare	100%	1%	80%
Hansson, Susanne	Lektor	Beteendevetare	Fil.dr. pedagogik	Tills vidare	100%	7%	35%
Holmdahl, Gudrun	Lektor	Specialpedagog	Fil.dr. pedagogik	Tills vidare	100%	15%	20%
Limblom, Anne	Adjunkt***	Specialpedagog	Fil.mag.specialpedagogik	Tills vidare	100%	35%	30%
Ljung-Egeland, Birgitta	Lektor	psykolog	Fil.dr.pedagogiskt arbete	Tills vidare	100%	5%	80%
Olin-Scheller, Christina	Professor	ämneslärare	Prof. pedagogiskt arbete	Tills vidare	100%	1%	96%
Olsson, Åsa	Lektor	personalvetare	Fil.dr.pedagogik	Tills vidare	100%	20%	46%
Roos, Carin	Professor	speciallärare	Prof. specialpedagogik	Tills vidare	100%	1%	40%
Sjöqvist, Anna	Doktorand	speciallärare		Doktorand	100%	5%	90%
Tanner, Marie	Lektor	specialpedagog	Fil.dr. pedagogiskt arbete	Tills vidare	100%	8%	68%
Tengberg, Michael	Docent	ämneslärare	Docent pedagogiskt arbete	Tills vidare	100%	1%	89%
Tjernberg, Catharina	Lektor	Specialpedagog/speciallärare	Fil.dr. specialpedagogik	Tills vidare	50%	5%	63%
Önman, Anna	Doktorand	ämneslärare/specialpedagog?	Fil lic. pedagogiskt arbetet	Doktorand	100%	2%	80%
						162%	

Bilaga 8.

Forskningsprojekt som medlemmar i det specialpedagogiska kollegiet vid Karlstads universitet arbetat i under de senaste fem åren

Projekt	Namn och roll i projektet	Finansiär
Speciella yrken? Specialpedagogers och speciallärares arbete och utbildning	Huvudsökande: Kerstin Göransson Medsökande: professor Claes Nilholm, UU, professor Ann-Carita Evaldsson, UU, docent Lena Almqvist, MDH	Vetenskapsrådet
Fristående skolors arbete med elever i behov av särskilt stöd	Huvudsökande: Professor Claes Nilholm, UU Medsökande: professor Ann-Carita Evaldsson, UU, Kerstin Göransson	Vetenskapsrådet
Forskningsöversikter inom området specialpedagogik/inkludering	Huvudansvarig: Professor Claes Nilholm Projektmedarbetare: Kerstin Göransson	Vetenskapsrådet
Forskningsöversikt om inkludering	Huvudansvarig: Professor Claes Nilholm Projektmedarbetare: Kerstin Göransson	Skolverket
Specialpedagoger/lärare som rektorer	Projektledare: Kerstin Göransson Handledning: Kerstin Bladini och Gudrun Holmdahl	Intern finansiering via forskning i tjänsten
Stepping out of the shadows of colonialism to the beat of the drum. The meaning of music for First Nations children diagnosed with autism in British Colombia, Canada	Anne Lindblom	Doktorsavhandling
Mentaliseringsutveckling och lärande hos döva barn med döva föräldrar (MILD)	Huvudsökande: Professor Carin Roos Medsökande: Dr Kerstin Watson Falkman, GU	Vetenskapsrådet
Framgångsfaktorer vid läs- och skrivsvårigheter för döva barn och barn med hörselnedsättning	Huvudansvarig: Carin Roos	Specialpedagogiska skolmyndigheten
Lärares väg genom klassrummet. Lärande och skriftspråkande i bänkkonversationer på mellanstadiet	Marie Tanner	Doktorsavhandling, intern finansiering
Läsa mellan raderna	Huvudsökande: Professor Christina Olin-Scheller, KaU Projektmedarbetare: Marie Tanner	Vetenskapsrådet
Linking instruction and student achievement in Sweden (LISA)	Projektledare: Michael Tengberg Projektmedarbetare: Marie Tanner	CSL (Centrum för språk och litteraturdidaktik)
Framgångsfaktorer i läs- och skrivlärande: En praxisorienterad studie med utgångspunkt i skolpraktiken	Catharina Tjernberg	Doktorsavhandling, SU
Inclusion instructions in teachers reading and writing	Projektledare: Catharina Tjernberg	Enköpings kommun
SoL – språk-, skriv- och läsutveckling i förskole- och lågstadielklasser, med fokus på elever som riskerar att hamna i skolsvårigheter	Catharina Tjernberg och Karin Forsling	Intern finansiering, LUN
Att överbygga klyftor i det digitala lärandelandskapet Design för läs- och skrivlärande i förskoleklass och lågstadium	Karin Forsling	Doktorsavhandling, planerad disputation våren -17
Kameran som pedagogiskt verktyg för lärande i förskolan med fokus på barn med funktionshinder	Huvudansvarig: Lektor Ulf Buskvist, KaU Projektmedarbetare: Karin Forsling	Kristinehamns kommun
Läs- och skrivutveckling och undervisning av elever med autismspektrumstörning	Stina Gärlin, doktorand Huvudhandledare: Carin Roos Handledare: Marie Tanner	Intern finansiering
Uppkopplade klassrum. Nya literacypraktiker i de smarta telefonernas tidevarv	Huvudsökande: Professor Christina Olin-Scheller, KaU Projektmedarbetare: Marie Tanner Medsökande: Marie Tanner	Vetenskapsrådet
Nätskugga	Carin Roos tillsammans med professor Christina Olin-Scheller, KaU	Intern finansiering via forskning i tjänsten

Mellanstadieelevers berättelser om att få betyg och göra nationella prov	Huvudsökande: professor Héctor Pérez Prieto Projektmedarbetare: Marie Tanner	Vetenskapsrådet
En särskild skola? Undervisning och lärande i särskolan	Huvudsökande och projektansvarig: Kerstin Göransson Projektmedarbetare: Susanne Hansson Projektmedarbetare: Karin Bengtsson Dessutom deltar forskare från PS-gruppen UU	Stiftelsen Sävstaholm
Matematikundervisning i grundsärskolan	Huvudansvarig: Kerstin Göransson	Skolverket
Undervisning i estetiska ämnen i grundsärskolan inriktning träningskolan	Anna Sjöqvist, doktorand Huvudhandledare: Kerstin Göransson Handledare: Karin Bengtsson och Susanne Hansson	Intern finansiering
Inflytande och delaktighet i lärandet i grundsärskolan	Eva Andersson, licentiant Huvudhandledare: Christina Olin-Scheller Handledare: Carin Roos och Karin Bengtsson	Licentiatuppsats, planerad examination våren -17
Digital medvetenhet i särskolan – möjliggörande eller omöjliggörande av digital delaktighet	Ulrika Brolinsson, doktorand Huvudhandledare: Carin Roos Handledare: Kerstin Bladini	Intern finansiering

Forskarstudier inom pedagogiskt arbete med inriktning mot specialpedagogik –vt 17		
Forskarstuderande	Avhandlingsämne	Handledare
Eva Andersson (lic.)	Inflytande och demokrati i grundsärskolan	Huvudhandledare: Christina Ohlin-Scheller, professor i pedagogiskt arbete Handledare: Carin Roos, professor i specialpedagogik
Ulrika Brolinsson	Digital medvetenhet i särskolan – möjliggörande eller omöjliggörande av digital delaktighet	Huvudhandledare: Carin Roos, professor i specialpedagogik Handledare: Kerstin Bladini, lektor i specialpedagogik
Stina Gårlin	autismspektrumstörning och språk-, skriv- och läsutveckling	Huvudhandledare: Carin Roos, docent/professor i specialpedagogik Handledare: Marie Tanner, lektor i specialpedagogik
Anna Sjöqvist	Estetiska ämnen inom grundsärskolan	Huvudhandledare: Kerstin Göransson, professor i specialpedagogik Handledare: Karin Bengtsson, lektor i specialpedagogik och Susanne Hansson, lektor i specialpedagogik

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap
 Fakultetsnämnden
 Fastställd 2015-06-11 (länkar uppdaterade 2017-04-03)

Kvalitetssäkring på grund-, avancerad och forskarnivå vid fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Beslut		Dnr.	HS 2015/321	Ersätter	HS 2013/241
Giltighet fr.o.m.	2015-06-11	t.o.m.	tillsvidare	Handläggare	Susanna Forsberg

Innehåll

Inledning.....	3
Kvalitetssäkringsprocessen	3
Arbetsuppgifter och ansvarsområden.....	4
Prefekt	4
Programledare.....	4
Programråd.....	5
Kursansvarig lärare i grundutbildningen	5
Examinator i grundutbildningen.....	5
Studierektor.....	5
Handledare i forskarutbildning.....	5
Examinator i forskarutbildningen	6
Riktlinjer för kvalitetssäkring.....	6
Verksamhetsberättelser	6
Program inom grundutbildningen.....	6
Kurser inom grundutbildningen	7
Forskarutbildning	7

Inledning

God kvalitet är ett grundläggande värde inom fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap. Vi vill vinna erkännande hos våra intressenter, studenter och forskarstuderande, näringsliv och offentlig sektor samt vetenskapssamhället, för kvalitet inom utbildning, forskning och samverkan. Alla medarbetare vid fakulteten har ett ansvar för att utveckla verksamhetens kvalitet. Även studenter och forskarstuderande ses som aktörer som aktivt bidrar till kvalitetsutvecklingen. Det är därför viktigt att verksamheten präglas av öppenhet, delaktighet, faktabaserade beslut och en inriktning på kontinuerlig utveckling.

Kvalitetsarbetet vid fakulteten syftar i första hand till att främja en kontinuerlig kvalitetsutveckling i verksamheten, i andra hand till att säkerställa att verksamheten och dess resultat håller avsedd nivå. För detta arbete behövs både övergripande ställningstaganden och specifika riktlinjer och mallar. I föreliggande dokument beskrivs inledningsvis den övergripande kvalitetssäkringsprocessen. Vidare presenteras arbetsuppgifter och ansvarsområden för vissa nyckelroller inom kvalitetsarbetet. I dokumentet hänvisas till de gällande riktlinjer, rutiner och mallar som vägleder och ger formerna för fakultetens kvalitetsarbete. Målet med dokumentet är att sammanfatta och synliggöra fakultetens kvalitetssäkringsarbete till stöd för enskilda medarbetare, institutioner och fakultetsnämnd med utskott.

Kvalitetssäkringsprocessen

Fakultetens kvalitetsarbete kan beskrivas som ett ramverk vari det ingår ett flertal olika delprocesser. Kvalitetssäkringen består av att vi efter genomförda aktiviteter systematiskt avläser och reflekterar över verksamheten i förbättringssyfte. Detta sker dels genom uppföljningar där vi fastställer om givna intentioner uppfyllts, dels genom mer förutsättningslösa utvärderingar. Vilka data som samlas in väljs utifrån syftet med uppföljningen.

När det gäller utbildning på grundnivå och avancerad nivå beskrivs de olika aktiviteterna översiktligt i dokumentet [Översikt över kvalitetssäkringsprocessen inom grundutbildningen](#). Där anges när under studentens väg genom utbildningen de olika aktiviteterna ska ske och vem som är ansvarig.

En liknande översikt för utbildning på forskarnivå återfinns i dokumentet [Översikt över kvalitetssäkringsprocessen inom forskarutbildningen](#).

Arbetsuppgifter och ansvarsområden

Följande avsnitt har till syfte att synliggöra olika ansvarsområden och arbetsuppgifter inom fakulteten. Fakultetsnämnden har det övergripande ansvaret för verksamhetens innehåll och för den vetenskapliga och pedagogiska kvaliteten.¹ Till fakultetsnämnden finns knutna fyra utskott: Utbildningsutskottet, Forskarutbildningsutskottet, Forskningsutskottet och Anställnings- och befordringsutskottet. Utskottens sammansättning och uppdrag har beslutats av fakultetsnämnden, se utdrag ur beslutet på fakultetens dokumenthörn.² Fakultetsnämnden med tillhörande utskott beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten utifrån ramar givna av universitetsstyrelsen och rektor. Dekanus, tillsammans med prefekter och den administrativa chefen, ansvarar i sin tur för det operativa genomförandet av verksamheten. Uppföljningar och utvärderingar inom fakulteten säkerställer att målen nås.

Prefekt

Prefekten är ansvarig för institutionens övergripande kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet ska utgå från fakultetsnämndens verksamhetsplan.³ Prefekterna ansvarar för att det utformas ett kvalitetssystem för den egna verksamheten. Via det universitetsgemensamma verksamhetsplaneringssystemet Stratsys redovisar prefekt hur institutionerna arbetar mot universitetets-, fakultetens- och institutionens mål avseende grundutbildning och forskning. Prefekterna ansvarar vidare efter delegation från dekanus för att sammanställningen av genomförda kursvärderingar publiceras på universitetets hemsida.

Programledare

Programledarna arbetar på fakultetsnämndens uppdrag och deltar aktivt i berört programråd samt tar vid behov initiativ till åtgärder för att upprätthålla/förbättra programmets kvalitet. Programledarnas uppdrag beskrivs närmare i dokumentet [Programledaruppdrag HS](#).

---

¹ [Arbetsordning vid Karlstads universitet 2015-09-02](#), kap. 3.2.1

² Se dokument för respektive utskott under fliken [Nämnder, utskott och dekanusbeslut](#)

³ [Arbetsordning vid Karlstads universitet 2015-09-02](#), kap. 3.2.5.2

Programråd

Programråden är knutna till de respektive programmen och organiseras på det sätt programledningen finner lämpligt. Organisationen ska dock säkra student- och avnämarinflytande.

Kursansvarig lärare i grundutbildningen

Kursansvarig(a) lärare genomför kursvärderingar och tar vid behov initiativ till förändringar i kursen. Se vidare avsnittet *Kurser inom grundutbildningen*.

Examinator i grundutbildningen

Examinator sätter betyg på avslutad kurs⁴. Vidare åligger det examinator att säkerställa att kursens samtliga lärandemål examineras, att bedömningen av studenters prestationer sker på likvärdigt och rättssäkert sätt och att examinationen följer de övriga regler för examination som finns vid Karlstads universitet.⁵

Studierektor

Det åligger studierektor att se till att kursvärderingarna sammanställs och att nästa kull studenter blir informerade om kursvärderingsresultat och genomförda åtgärder.

Handledare i forskarutbildning

För varje forskarstuderande ska det utses minst två handledare ⁶, en huvudhandledare och minst en biträdande handledare. Huvudhandledare och examinator ska i möjligast mån inte vara samma person. Handledaren ska stödja utvecklingen av den enskilda forskarstuderandes förmåga att självständigt initiera, genomföra och kommunicera forskning och andra kvalificerade uppgifter. Handledaren och den forskarstuderande planerar tillsammans utbildningens uppläggning och innehåll inom de ramar som ges av studieplanen för ämnet. Häri ingår formulering av avhandlingsprojekt samt en tidplan för avhandlingsarbetet. Detta dokumenteras i en individuell studieplan som följs upp årligen. Vilka krav som ställs på handledarens kvalifikationer framgår av universitetets antagningsordning⁷. Om behov av byte av handledare uppstår kontaktar den forskarstuderande i första hand ämnesföreträdare, i andra hand prefekt och i tredje hand dekan.

⁴ [Högskoleförordningen](#), kap. 6 § 18

⁵ [Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet](#), kap. 6 § 1

⁶ [Högskoleförordningen](#), kap. 6 § 28

⁷ [Antagningsordning för utbildning på grundnivå, avancerad nivå och på forskarnivå vid Karlstads universitet](#)

Examinator i forskarutbildningen

Examinator utses i samband med antagning av forskarstuderande och har det övergripande ansvaret för kvalitetssäkring av forskarutbildningsprocessen och ska även ytterst bedöma huruvida en specifik kurs kan ingå i den forskarstuderandes examen. Vidare ska examinator anmäla disputation/licentiatseminarium samt beskriva hur kvalitetssäkringsprocessen gått till. Vilka krav som ställs på examinatorns kvalifikationer framgår av universitetets arbetsordnings.

Riktlinjer för kvalitetssäkring

För att säkerställa god kvalitet i fakultetens utbildningar är det väsentligt att arbetet görs på ett konsekvent och genomtänkt sätt. Inom fakulteten har därför rutiner och mallar för olika arbetsuppgifter tagits fram.

Verksamhetsberättelser

Institutioner, centrumbildningar, forum och forskargrupper ska årligen redovisa närmast föregående års verksamhet samt presentera en SWOT-analys.

Programledare ska årligen upprätta en verksamhetsberättelse över sitt program för det gångna året. Verksamhetsberättelsens innehåll och utformning beskrivs närmare i dokumentet [Verksamhetsberättelse för program - anvisningar](#).

De årliga redovisningarna används dels för fakultetens interna kvalitetsarbete, dels för att hämta information för diverse återrapporteringar till universitetets ledning, UKÄ och Utbildningsdepartementet.

Program inom grundutbildningen

Det är rektor som inrättar och avvecklar program⁹. Se vidare i dokumentet [Rutiner för ansökan om att starta ett nytt program](#).

Utbildningsplaner

Förslag till utbildningsplan utarbetas av programledare och förankras på berörda institutioner. Se vidare i dokumentet [Utbildningsplaner – process och riktlinjer](#). Observera att utbildningsplaner ska vara publicerade både på svenska och engelska senast när möjligheten för ansökan öppnar.¹⁰

⁸ [Arbetsordning vid Karlstads universitet 2015-09-02](#), kap. 3.2.5.3

⁹ [Rektors delegationsordning](#) punkt 2.1

¹⁰ [Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet](#), kap 5, § 2

Studentundersökningar

Studentuppföljningar/programuppföljningar görs regelbundet inom fakulteten. Målet med undersökningarna är att ta fram informationsunderlag som kan ligga till grund för utveckling av utbildningarna. Arbetet med dessa undersökningar/uppföljningar beskrivs närmare i dokumentet [Studentundersökningar](#).

Kurser inom grundutbildningen

All utbildning på grund- och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser. Enligt Fakultetsnämndsbeslut 2013-04-25 § 12 beslutar dekanus om att inrätta och avveckla kurser. Genom dekanusbeslut HS 159/14 har rätten att inrätta kurser vidaredelegerats till prefekterna.

Kursplan

För varje kurs ska det finnas en kursplan.¹¹ Kursplanens utformning framgår av dokumentet [Universitetsgemensam manual för inrättande av kurs och utformning av kursplaner](#).

Kursvärderingar

Kursvärderingar ska genomföras i alla utbildningar enligt de direktiv som anges i Högskoleförordningen¹², universitetets grundutbildningsregler¹³ och universitetets policy för studentinflytande¹⁴. Anvisningar för hur arbetet med kursvärderingar ska genomföras och återkopplas beskrivs i dokumentet [Kursvärdering – rutin HS](#). Sammanställningar av kursvärderingar ska publiceras på universitetets webbplats och vara publikt nåbara via respektive kurs hemsida inom Kurstorget.¹⁵ Se dokumentet [Kursvärdering – mall för sammanställning](#) (fakultetens dokument / grundutbildning / kurser).

Forskarutbildning

Utbildning på forskarnivå leder till en doktorsexamen (fyra års heltidsstudier) och/eller licentiatexamen (två års heltidsstudier). Forskarutbildning sker i de ämnen som inrättats av fakultetsnämnd.¹⁶

---

¹¹ [Högskoleförordningen](#), kap. 6, §§ 13-14

¹² [Högskoleförordningen](#), kap. 1, § 14

¹³ [Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet](#), kap 9

¹⁴ [Policy för studentinflytande vid Karlstads universitet](#)

¹⁵ [Rektorsbeslut 45/11: Publicering av kursvärderingsanalyser](#)

¹⁶ [Rektors delegationsordning](#), punkt 2.12

Allmänna studieplaner

I samband med att ett ämne på forskarnivå inrättats ska en allmän studieplan upprättas och fastställas¹⁷. Enligt delegationsordningen¹⁸ är det Fakultetsnämnden som fastställer studieplaner. Av studieplanen ska bl.a. mål, behörighetskrav och utbildningens innehåll framgå. Allmänna studieplaner ska finnas tillgängliga på engelska.

Inrättande och antagning

Forskarutbildningsutskottet bereder och beslutar om inrättande av forskarstuderandeplats vid extern finansiering, i övriga fall beslutar Fakultetsnämnden. Se dokumentet [Forskarutbildningsutskottets uppdrag och delegation](#). Enligt Antagningsordning för utbildning på forskarnivå¹⁹ ansvarar ämnet för urvalsprocess och rangordning av sökande. Forskarutbildningsutskottet beslutar om antagning efter granskning av urvalsprocessen.

Individuella studieplaner (ISP)

En individuell studieplan (ISP) ska upprättas för varje forskarstuderande i samband med starten av utbildningen, senast sex månader efter antagning samt en gång per år under hela utbildningen eller när större avvikelser sker från gällande ISP²⁰. I den individuella studieplanen ska uppläggningsplaneringen av utbildningen, planering av genomförandet samt ansvarsfördelning mellan doktorand och handledare dokumenteras. Den forskarstuderande och handledare upprättar ISP tillsammans och ISP fastställs av utbildnings- och forskningsamordnare som rapporterar årligen till dekanus. ISP utformas enligt universitetsgemensam mall.

Kurser inom forskarutbildningen

För obligatoriska forskarutbildningskurser ska det finnas en kursplan. De obligatoriska kurserna framgår av respektive ämnes studieplan. Se dokumentet *Mall för kursplan – forskarutbildning* (fakultetens dokument / forskarutbildning / mallar och blanketter /).

---

¹⁷ [Högskoleförordningen](#), kap. 6, §26

¹⁸ [Rektors delegationsordning](#) punkt 2.13

¹⁹ [Antagningsordning för utbildning på grundnivå, avancerad nivå och på forskarnivå vid Karlstads universitet](#)

²⁰ [Högskoleförordningen](#), kap. 6, §29

Kursvärdering

Kursvärderingar för kurser på forskarutbildningsnivå ska genomföras analogt med riktlinjer för kurser på grundnivå.

Utvärdering av forskarutbildningen

Uppföljning och utvärdering av forskarutbildning sker på olika nivåer. Delvis genom universitetsövergripande sammanställningar, utvärdering på fakultetsnivå, men även genom doktorandsektionens utvärderingar. Fakultetens utvärderingar beskrivs närmare i dokumentet [*Forskarutbildningsundersökningar*](#).

Disputation/Licentiatseminarium

Fakultetsnämnden har fastställt riktlinjer för disputation, se dokumentet [*Regler för doktorsavhandling och disputation*](#). Anvisningar för licentiatseminarium framgår av det universitetsgemensamma dokumentet [*Regler för licentiatuppsats*](#). I samband med disputation ska en redovisning av hur kvalitetssäkringsprocessen gått till bifogas.

 REKTOR

2017-01-11

Policy för kvalitetsarbete i utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid Karlstads universitet

Sammanfattning

Detta dokument utgör kvalitetssäkringspolicy för Karlstads universitet i enlighet med *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)*, avsnitt 1.1. Utgångspunkt för kvalitetsarbetet är att universitetet ska bygga och vidmakthålla en kvalitetskultur som innefattar såväl formella strukturer för kvalitetssäkring som engagemang och ansvarstagande för verksamhetens kvalitet. Kvalitetsutvecklingen bygger på systematisk uppföljning, analys och återkoppling. Denna modell tillämpas även för universitetets verksamhetsstyrning, som ses som integrerad med kvalitetssystemet. I dokumentet beskrivs vidare hur ESG-kriterierna 1.2-1.10 adresseras i universitetets kvalitetsarbete.

Beslut	RB 2/17	Dnr.	C2017/43	Ersätter	
Giltighet fr.o.m.	2017-01-11	t.o.m.	tillsvidare	Handläggare	Thomas Nilsson

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Utgångspunkter	3
2.1 Kvalitetskultur	3
2.2 Systematiskt kvalitetsarbete	4
3. Organisation	5
4. Verksamhetsstyrning: planering, uppdrag och rapportering	6
5. Utformning och inrättande av utbildning (ESG 1.2)	8
5.1 Grund- och avancerad nivå	8
5.2 Forskarnivå	9
6. Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning (ESG 1.3)	9
7. Antagning, progression, erkännande, examensbevis (ESG 1.4)	10
7.1 Antagning	10
7.2 Erkännande	10
7.3 Reell kompetens	10
7.4 Progression	11
7.5 Studieuppehåll	11
7.6 Examensbevis	11
8. Undervisande personal (ESG 1.5)	11
9. Läranderesurser och studentstöd (ESG 1.6)	12
9.1 Fysiska och digitala resurser	12
9.2 Studentstöd	13
10. Informationshantering (ESG 1.7)	13
11. Information till allmänheten (ESG 1.8)	13
12. Kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning (ESG 1.9)	14
12.1 Kontinuerlig uppföljning – grund- och avancerad nivå	14
12.2 Regelbunden granskning	15
13 Regelbunden extern kvalitetssäkring (ESG 1.10)	16
Bilaga 1: Förteckning över refererade styrdokument	17
Bilaga 2: Översikt över ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet	18

1. Inledning

Dokumentet beskriver kvalitetsarbetets uppbyggnad och de delar som är gemensamma för hela universitet. Vidare anges vilka delar som är delegerade till fakultetsnämnderna, Lärarutbildningsnämnden och Centrala stödfunktioner. Dokumentet utgår från *Arbetsordning*¹ och *delegationsordningar* vid Karlstads universitet, rektors beslut om *Modell för kvalitetssäkring och kvalitetsarbete avseende utbildning och forskning vid Karlstads universitet*, som beskriver översyn och systematisering av kvalitetsarbetet, samt standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG).

2. Utgångspunkter

2.1 Kvalitetskultur

Studier som genomförts av European University Association (EUA) av kvalitet och kvalitetsarbete vid en rad europeiska universitet² har visat att framgångsrikt kvalitetsarbete bygger på såväl kultur och attityder i organisationen som formella strukturer för kvalitetsarbete.

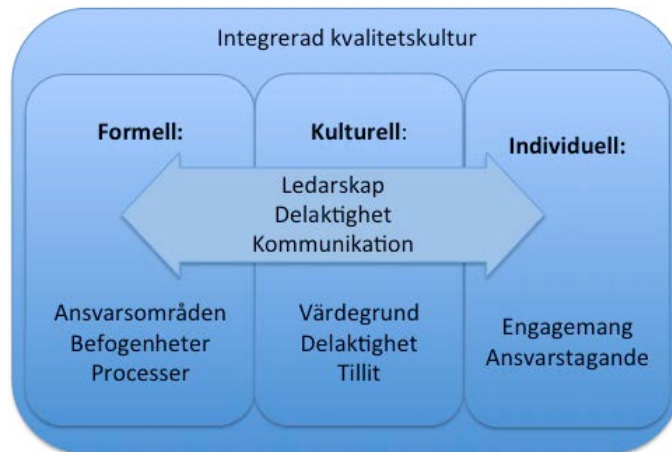
Karlstads universitet eftersträvar en integrerad kvalitetskultur där kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling utgår från individuellt engagemang och ansvarstagande för kvalitet hos universitetets personal och studenter, en gemensam kvalitetsmässig värdegrund, samt tydlig struktur och väldefinierade och ändamålsenliga processer för allt arbete av betydelse för kvaliteten i utbildning, forskning och stödfunktioner.

Ledarskap och ledning har en avgörande roll för utveckling och integrering av kvalitetskulturens delar. I universitetets *Ledar- och medarbetarpolicy* betonas ledares och medarbetares ansvar för att verksamhetens utveckling, kvalitet, kommunikation, dialog, delaktighet och tillit.

---

¹ Dokument angivna i kursiv text avser interna styrdokument. En förteckning över de dokument som refereras finns i bilaga 1

² EUAs projekt Quality Culture in European universities, Examining quality culture och Promoting quality culture; se vidare <http://www.eua.be/activities-services/projects>

Figur 1. Komponenterna i en integrerad kvalitetskultur som den beskrivs i EUAs kvalitetsprojekt³

För att säkerställa ändamålsenlighet, och för att stödja utvecklingen av engagemang, ansvarstagande och kvalitetsmässig värdegrund ger den universitetsövergripande kvalitetspolicy ansvaret till fakultetsnämnderna, Lärarutbildningsnämnden och Centrala stödfunktioner att själva utforma ändamålsenliga och resurseffektiva strukturer, processer och arbetssätt inom sina ansvarsområden. Bilaga 2, som utgår från universitetets arbetsordning och rektors delegationsordning, sammanfattar ansvarsfördelningen i kvalitetsfrågor.

Strukturer och arbetssätt hos mottagarna av delegerat ansvar ska utformas för att säkerställa kommunikation för välgrundade beslut och ställningstaganden, för god intern styrning och kontroll och så att alla delar av verksamheten knyts in i det universitetsgemensamma kvalitetsarbetet.

2.2 Systematiskt kvalitetsarbete

Ett vedertaget arbetssätt för att driva ständig förbättring i en verksamhet är Deming- eller PDCA-cykeln⁴. Den bygger på systematisk utvärdering av genomförandet av processer och systematisk återkoppling av utfallet inför planering av den fortsatta verksamheten. Förkortningarna står för Plan (planera)-Do (genomföra)-Check (utvärdera, analysera)-Act (agera; förändra inför fortsatt verksamhet).

PDCA-modell ska vara vägledande för utformning av beslutsprocesser, utvärdering, uppföljning och kommunikationsvägar vid Karlstads universitet. Det förutsätter väldefinierade mål, system och processer samt stöd för utvärdering av all verksamhet och verktyg för analys, samt väl fungerande kommunikationskanaler för återkoppling inför beslut och planering för den fortsatta och framtida verksamheten.

³ Figuren är anpassad från en presentation av Sattler med fler, http://www.eua.be/Libraries/eqaf-2013/1b_4_Sattler.pdf?sfvrsn=0

Se även Bollaert, L. (2014), A Manual for Internal Quality Assurance in Higher Education, EURASHE

⁴ Se t. ex Deming, W.E. (1986). Out of the Crisis. MIT Press eller <http://pkpinc.com/files/NA01MoenNormanFullpaper.pdf> för översikter

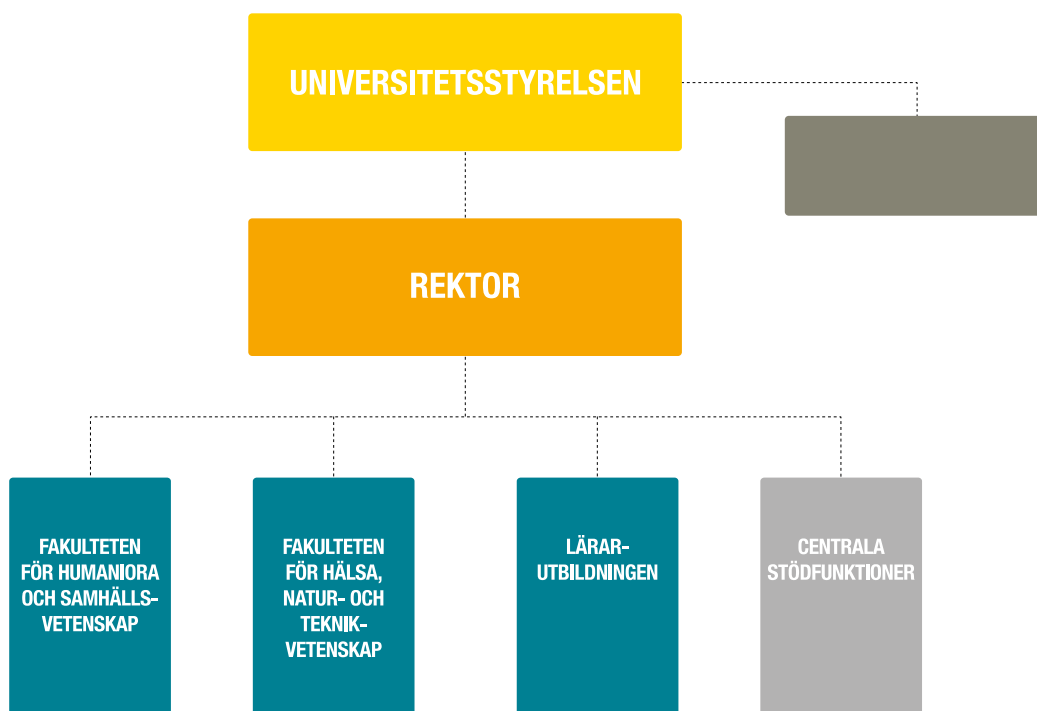
För att stärka universitetets förmåga att möta förändringar ska även eftersträvas att tillämpa PDCA-modellen för att utveckla målsättningar och den kvalitetsmässiga värdegrunden (double loop learning⁵).

3. Organisation

Universitets organisation beskrivs i *Arbetsordning vid Karlstads universitet*. Arbetsordningen är utformad mot bakgrund av gällande förutsättningar och tydliggör övergripande organisation, delegering av beslutanderätt, principer för beslutsfattande och handläggning av ärenden, principer för studentinflytande och former i övrigt för verksamheten.

I korthet består organisationen av två fakulteter, lärarutbildningsnämnd och centrala stödfunktioner. De två fakulteterna och lärarutbildningen leds av varsin dekanus och fakultetsnämnd. Relationen organisatoriskt mellan lärarutbildningen och fakulteterna är att lärarutbildningen fungerar som en beställare medan de båda fakulteterna är utförare av lärarprogrammets kurser. Centrala stödfunktioner utgörs av ett flertal avdelningar och leds av Universitetsdirektören.

I gällande **arbetsordning** och **delegationsordningar** framgår beslutsbefogenheter för de olika organ och beslutsfattare som finns inom organisationen. Bilaga 2 sammanfattar fördelningen av ansvar och befogenheter för de områden som ingår i kvalitetsarbetet.

Figur 2. Översikt över universitetets organisation. Inom fakulteterna för humaniora och samhällsvetenskap respektive hälsa, natur- och teknikvetenskap finns institutioner.

⁵ se t. ex Argyris, C. (1976) *Administrative Science Quarterly*, 21, 363-375

I de båda fakultetsnämnderna och i Lärarutbildningsnämnden är studenter och doktorander representerade i enlighet med **arbetsordningen**. Inom fakulteterna finns även utbildningsutskott och programråd med student- och avnämarrrepresentation som beredande organ för utbildning på grund- och avancerad nivå. Doktorandrepresentation finns i motsvarande organ för utbildning på forskarnivå. Student- eller doktorandrepresentation i andra permanenta eller tillfälliga beredande och beslutande organ regleras i universitets *Policy för studentinflytande*.

I enlighet med *Plan för att främja lika villkor bland ledare och medarbetare vid Karlstads universitet* strävar universitetet efter jämn könsfördelning – där vardera könet är representerat med minst 40 procent – inom personalgrupper och i beslutande och beredande organ, samt efter mångfald – en blandning av åldrar, kompetenser, bakgrunder och erfarenheter.

4. Verksamhetsstyrning: planering, uppdrag och rapportering

För att säkerställa att målen för det systematiska kvalitetsarbetet är förankrade i universitets strategier, för att tydliggöra linjeorganisationens ansvar i kvalitetsfrågor och för att stödja den interna kommunikationen i kvalitetsfrågor, ingår kvalitet som ett område i universitets *Ordning för verksamhetsuppdrag och verksamhetsdialoger*.

Verksamhetsplaneringen sker i form av verksamhetsuppdrag till fakultetsnämnderna, Lärarutbildningsnämnden och Centrala stödfunktioner. I *Ordning för verksamhetsplanering och verksamhetsuppdrag* anges ramarna för verksamhetsplaneringen. Verksamhetsuppdragen utformas utifrån *Strategisk plan för Karlstads universitet*, universitets regleringsbrev, utfall och lärdomar från tidigare verksamhet samt förslag från mottagarna av uppdragen. Verksamhetsuppdragen beslutas av rektor.

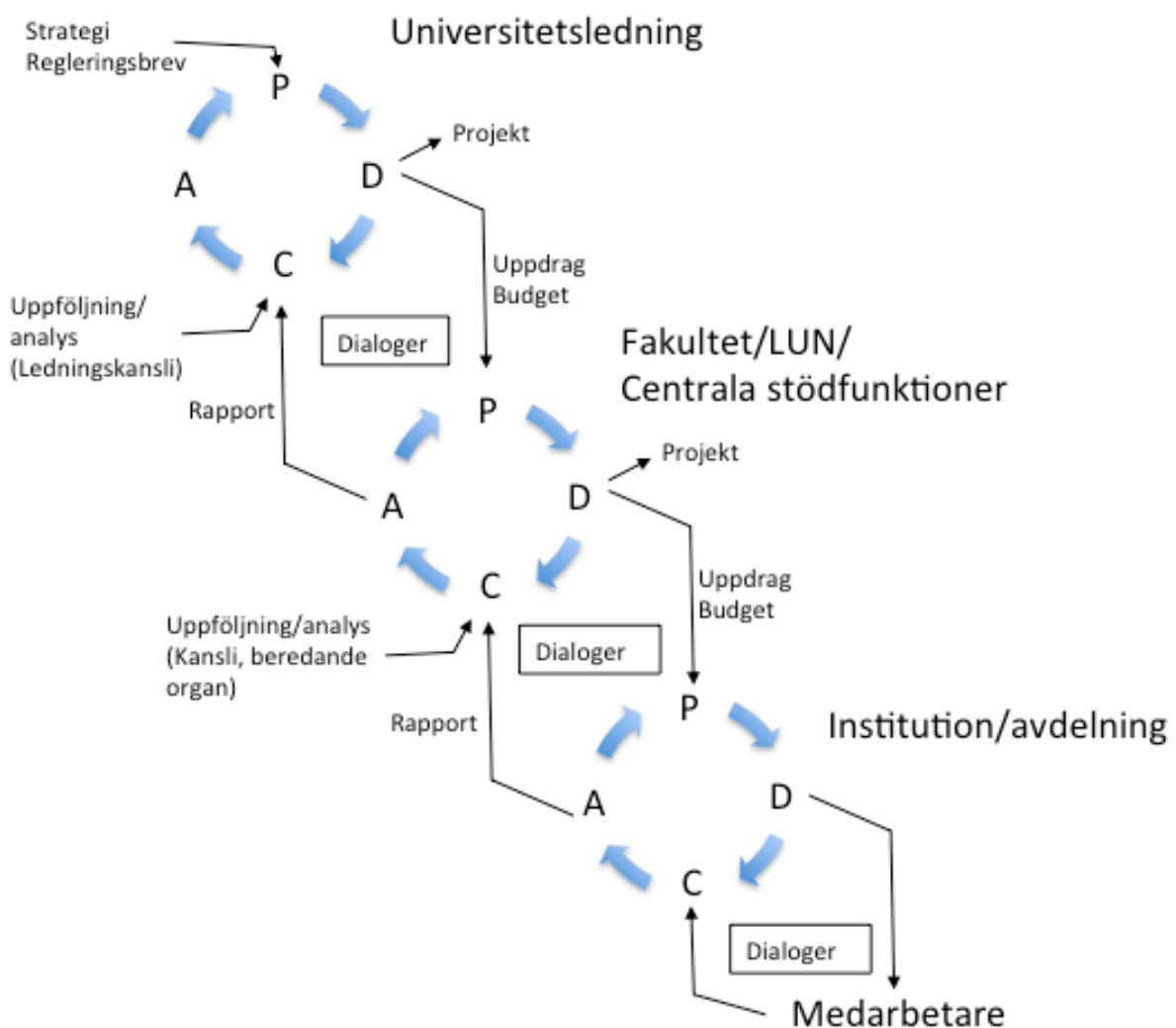
Ledningskansliet ansvarar för att utarbeta och beskriva mer detaljerade riktlinjer för verksamhetsdialoger, verksamhetsuppdrag och rapportering. Utformning och beslut om uppdrag ses som planerings- och genomförandefaserna i en utvecklingscykel. Uppföljning och analys sker dels genom den rapportering som lämnas av mottagarna av uppdragen, dels genom den utvärdering av verksamheten som sker på universitetets ledningsnivå och som beskrivs närmare i avsnittet Informationshantering.

Kommunikation mellan universitetets ledning och mottagarna av verksamhetsuppdragen sker genom strukturerade verksamhetsdialoger, genom att uppdrag och rapportering dokumenteras samt genom rapportering av indikatorer/nyckeltal i verktyget Stratsys⁶. Verksamhetsdialogerna ska inbegripa såväl kvalitet och kvalitetsutvecklande insatser som ekonomi. I verksamhetsdialogerna ingår fakultetsnämndernas och Lärarutbildningsnämndens redovisning av sin analys av utbildningsutbud på grund- och avancerad nivå enligt beskrivning i avsnitt 5. I verksamhetsdialogerna kan också den undervisande personalens kompetens och kompetensutveckling belysas.

---

⁶ Stratsys är ett inköpt system för visualisering av strategisk planering, kommunikation av uppdrag och rapportering av resultat.

Ledningarna för fakulteterna, Lärarutbildningsnämnden och Centrala stödfunktioner utformar i sin tur lokala uppdrag till underliggande enheter med utgångspunkt i sina verksamhetsuppdrag, strategiska planer, egna analyser samt rapportering från de underliggande enheterna. För lärarutbildningen innefattar detta framför allt beställning av kurser från institutioner vid de båda fakulteterna. Fakultetsnämnderna, Lärarutbildningsnämnden och Centrala stödfunktioner ansvarar själva för den detaljerade utformningen och dokumentationen av processerna för sin interna verksamhetsplanering. Utformningen ska göras i enlighet med principen att uppdragen, och rapporteringen och analysen av deras utfall utgör delar av en utvecklingscykel. Figuren nedan illustrerar hur verksamhetsuppdrag och verksamhetsrapportering utgår viktiga informationskanaler i det ständiga förbättringsarbetet.

Figur 3. Universitets verksamhetsplanering med kommunikation av uppdrag och uppföljningar. Utformning och beslut om uppdrag utgör planerings- och genomförandefas för en nivå i organisation, och uppdragen är underlag för planeringsfas i för underliggande nivå. På motsvarande sätt är rapportering från underliggande nivå en del av underlaget vid uppföljning. Universitetsledning här innefattar både rektor och universitetsstyrelsen.

5. Utformning och inrättande av utbildning (ESG 1.2)

5.1 Grund- och avancerad nivå

Inrättade av utbildning på grundnivå och avancerad nivå kan avse inrättande av huvudområde där det möjligt att avlägga generell examen, eller inrättande av utbildningsprogram som leder till yrkesexamen eller generell examen. För utbildningsprogram som leder till yrkesexamen är det första steget en ansökan om examensrätt hos UKÄ. För utbildningsprogram som leder till generell examen måste det aktuella huvudområdet vara inrättat.

De krav på lärarkompetens och miljö som Karlstads universitet ställer för utbildning mot generella examina på grundnivå och avancerad nivå, och för examina på forskarnivå är fastställda i *Bedömningsgrunder för inrättande och avveckling av huvudområden på grund- och avancerad nivå*. I enlighet med *Rektors delegationsordning* beslutar rektor om inrättande och avveckling av huvudområden på grund- och avancerad nivå.

Utformning av utbildning på grund- och avancerad nivå sker genom beslut om utbildningsutbud, innehåll i utbildningsprogram och innehåll i kurser. Uppföljningen av utbud, utbildningsprogram och kurser beskrivs närmare i avsnitt 12.1.

5.1.1 Utbildningsutbud på grund- och avancerad nivå

Utformning och inrättande av utbildningsprogram som leder till examen på grund- eller avancerad nivå regleras i *Riktlinjer för inrättande och avveckling av program vid Karlstads universitet*. Detta dokument beskriver vilka underlag som ska finnas och hur beredning ska ske inför rektors beslut om inrättande eller avveckling av program. Fakultetsnämnderna och Lärarutbildningsnämnden ansvarar för utformning och beskrivning av rutiner för igångsättning och avveckling av utbildningar, inom ramen för rektors beslut om *Generella rutiner för avveckling av kurs eller program* och vad som anges i kap. 7 i *Regler för utbildning på grund- och avancerad nivå vid Karlstads universitet*.

De examina som utfärdas på grundnivå och avancerad nivå är förtecknade i *Lokal examensordning vid Karlstads universitet*. Här anges även universitetets preciserade krav för generella examina.

5.1.2 Innehåll i utbildningsprogram på grund- och avancerad nivå

Beslut om utbildningsplan för utbildningsprogram som leder till examen på grund- eller avancerad nivå är delegerat till den fakultetsnämnd där programmet har sin hemvist. Fakultetsnämnderna ansvarar själva för utformning och dokumentation av beredningsprocesserna för sådana beslut. Beredningen ska innefatta en belysning av hur utbildningens innehåll säkerställer att de nationella examensmålen uppnås för den aktuella examen.

5.1.3 Innehåll i kurser på grund- och avancerad nivå

Beslut om inrättande och avveckling av kurser samt beslut om kursplaner är delegerade till fakultetsnämnderna, som själva ansvarar för utformning och dokumentation av beredningsprocesserna för sådana beslut. För kurser som kan ligga till grund för en examen ska beredningen innefatta en belysning av hur kursens mål bidrar till uppfyllandet av de aktuella examensmålen. För kurser som inte kan ligga till grund för examen ska beredningen innefatta belysning av hur bestämmelserna i Högskolelagen 1 kap 8-9 §§ uppfylls.

5.2 Forskarnivå

Förändringar i utbudet av utbildning på forskarnivå sker genom inrättande eller avveckling av ämne för utbildning på forskarnivå. Dessa beslut är delegerade till fakultetsnämnderna, inom de ramar som anges i *Bedömningsgrunder för inrättande och avveckling av ämne på forskarnivå*.

Innehållet i utbildning på forskarnivå regleras genom de allmänna studieplanerna för utbildning på forskarnivå, som beslutas av fakultetsnämnderna, samt de individuella studieplanerna, som beslutas av dekanerna. Fakultetsnämnderna ansvarar själva för utformning och dokumentation av beredningsprocesserna för dessa beslut. Beredningen ska innefatta en belysning av hur utbildningens innehåll säkerställer att de nationella examensmålen uppnås för den aktuella examen. Uppföljning av utbildningsutbudet och av ämnena för utbildning på forskarnivå beskrivs närmare i avsnitt 12.1.3

6. Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning (ESG 1.3)

Studenternas lärande stöds av den undervisning som anordnas av universitetet och säkerställs genom examination. Konstruktiv länkning är universitetets grund för stödet för studenternas ansvarstagande för sitt lärande och för utveckling av undervisning och examination.

Konstruktiv länkning innebär tydligt uttryckta relationer mellan mål, undervisning och examination i kursplaner och andra styrdokument. Systematisk användning av tydliga mål för lärandet i undervisningen, och bedömning av målens uppfyllelse i examinationen, ska säkerställa utveckling av akademisk kunskap och förmågor. Flexibla utbildningsvägar och olika undervisnings- och examinationsformer utvecklas för att stödja lärandemålets uppfyllelse.

Det stöd som universitetet lämnar för lärares kompetensutveckling (se avsnitt 8) ska säkerställa ett konsekvent och tydligt stöd för en forskningsbaserad utveckling av akademiska lärares studentcentrerade undervisning, utifrån att lärarens roll är väsentlig för att möta behov hos en mångfacetterad studentgrupp samt för att stödja studenters aktiva deltagande i utbildningsprocessen.

Utvärdering av program och kursers konstruktiva länkning ingår genom universitetsgemensamma systemstödet för kurs- och programvärdering, som en viktig del i den kontinuerliga uppföljningen av utbildning på grund- och avancerad nivå.

För undervisning och examination i utbildning på grund- och avancerad nivå regleras studenternas skyldigheter och rättigheter, liksom universitetets åtaganden, i dokumentet *Regler för utbildning på grund- och avancerad nivå*.

7. Antagning, progression, erkännande, examensbevis (ESG 1.4)

7.1 Antagning

Antagning till utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå regleras i universitetets *Antagningsordning för grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid Karlstads universitet*, som fastställs av universitetsstyrelsen.

7.1.1 Grundnivå och avancerad nivå

I antagningsordningen beskrivs anmälan till program och kurser, bedömning av behörighet, samt hur urval görs. I enlighet med rektors och universitetsdirektörens delegationsordningar fattas beslut om antagning till kurser och program på grund- och avancerad nivå av chefen för studentcentrum. Studentcentrum ansvarar för utformning och beskrivning av processer för beredning och beslut om antagning, inom de ramar som ges av antagningsordningen.

I enlighet med antagningsordningen beslutar fakultetsnämnderna om vilka urvalskriterier som ska användas för kurser och program inom de ramar som ges av antagningsordningen. Fakultetsnämnderna och lärarutbildningsnämnden ansvarar för utformning av beredningsprocesser och för beslut om urvalskriterier inom sina respektive ansvarsområden.

7.1.2 Forskarnivå

Beslut om antagning till forskarnivå är delegerat till fakultetsnämnderna, som ansvarar för utformning och beskrivning av processer för beredning och beslut om antagning, inom de ramar som anges i antagningsordningen.

7.2 Erkännande

I enlighet med *Rektors delegationsordning* beslutar dekanus vid berörd fakultet om tillgodoräknande av hel kurs och del av kurs på grundnivå och avancerad nivå, efter samråd med Studentcentrum. Dekanus beslutar också om tillgodoräknande på forskarnivå. Lokala föreskrifter för tillgodoräknande ingår i *Lokal examensordning för Karlstads universitet*. Fakultetsnämnderna och Lärarutbildningsnämnden ansvarar för utformning och beskrivning av processer för beredning och beslut av tillgodoräknanden.

7.3 Reell kompetens

I enlighet med *Rektors delegationsordning* och *Universitetsdirektörens delegationsordning* beslutar chefen för Studentcentrum om undantag från behörighetskrav och bedömning av reell kompetens för enskilda studenter, vid behov i samråd med dekanus. I antagningsordningen för grundnivå och avancerad nivå beskrivs

hur ansökan om undantag från behörighetskrav och prövning av reell kompetens görs. Studentcentrum ansvarar för utformning och beskrivning av processer för beredning och beslut av undantag från behörighetskrav och bedömning av reell kompetens för enskilda studenter.

7.4 Progression

Karlstads universitet använder Ladok för dokumentation av studieresultat på grundnivå, avancerad och forskarnivå. Fördjupningsnivån på kurser på grundnivå och avancerad nivå anges i kursplanerna, med successiv fördjupning angiven i enlighet med SUHF:s rekommendation. Även studieresultat och genomförd aktivitet på forskarnivå rapporteras i Ladok. Fakultetsnämnderna och Lärarutbildningsnämnden ansvarar för utformning och beskrivning av ovanstående processer.

7.5 Studieuppehåll

Förfarande vid uppehåll i studier på grund- och avancerad nivå regleras i antagningsordningen. I enlighet med *Rektors delegationsordning* och *Universitetsdirektörens delegationsordning* beslutar chefen för Studentcentrum om beviljande av studieuppehåll. Studentcentrum ansvarar för utformning och beskrivning av process för sådana beslut.

7.6 Examensbevis

Ansökan om utfärdande av examensbevis och handläggningen av sådana ärenden beskrivs i *Lokal examensordning vid Karlstads universitet*.

8. Undervisande personal (ESG 1.5)

De krav på formell kompetens som ställs för utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå har beskrivits i avsnitt 5. Universitetets arbetsordning anger att examinator på grundnivå ska ha doktorsexamen och att examinator på avancerad nivå ska vara docent eller professor. För forskarnivå gäller enligt antagningsordningen att både huvudhandledare och examinator ska vara docent eller professor. I undantagsfall kan annan disputerad lärare utses till huvudhandledare, förutsatt att den biträdande handledaren är docent eller professor. Examinator för grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå utses av dekanus.

I universitetets *Anställningsordning* specificeras vilka läraranställningar som finns vid Karlstads universitet och hur vetenskaplig och pedagogisk skicklighet ska bedömas vid rekrytering och befordran av lärare. De huvudsakliga lärarkategorierna är professor, lektor, biträdande lektor, forskarassistent, post-doktor och adjunkt. Rektor beslutar om rekrytering, befordran och anställning av professor, medan dekanus beslutar om rekrytering, anställningsprofil och anställning eller befordran av övriga lärare. Fakultetsnämnderna beslutar om antagning som docent. Anställnings- och befordringsärenden, liksom ansökningar om antagning som docent, bereds av arbets- och befordringsutskott vid fakulteterna. Sakkunnigförfarande tillämpas vid anställning av professor, lektor, biträdande lektor, forskarassistent, samt vid befordran till lektor eller professor och vid antagning som docent. För anställning som lektor eller professor

krävs även högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvade motsvarande kunskaper⁷.

I *Strategisk plan för Karlstads universitet* uttrycks att lärosätet ska sträva efter att alla lärare ska forska och alla forskare ska undervisa. Mål och delmål kopplade till detta ingår i planen, och aktiviteter och indikatorer på måluppfyllelse ingår i verksamhetsuppdragen till fakulteterna. För att stärka förmågan att attrahera och behålla hög lärarkompetens har universitetsstyrelsen därutöver beslutat en särskild *Strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare*. Här ingår bland annat mål för kompetens, rekryteringsprocess och attraktivitet. I *Plan för att främja lika villkor bland ledare och medarbetare vid Karlstads universitet, som utgår från Strategisk plan för Karlstads universitet*, är rekrytering ett centralt målområde.

Stöd för fortsatt utveckling av personalens kompetens i undervisning och examination ges av Universitetspedagogiska enheten, som är organisatoriskt placerad vid personalavdelningen inom Centrala stödfunktioner. I verksamheten ingår utbildningar och annat stöd för universitetslärare med fokus på målstyrd undervisning och utveckling av examinationsformer och återkoppling, integration av Blended learning i utbildningar vid universitetet och utbildning för forskningshandledare och handledning av examensarbeten.

Universitetspedagogiska enheten anordnar även årligen en intern konferens, och ger ut en rapportserie, där det ges möjlighet för de anställda att presentera utvecklingsarbeten och utbyta erfarenheter om utveckling av undervisning och examination.

För att synliggöra och stödja utveckling av lärarkompetens har universitet infört en särskild karriärstege baserad på undervisningsmeriter. Den som efter sakkunnigprövning bedöms uppfylla specificerade kriterier kan, i enlighet med rektorsbeslut om *Införande av modell för meritering grundad i skicklighet i undervisning och examination (i ämne eller ämnesområde)* utses som Meriterad i undervisning och examination eller Excellent i undervisnings och examination.

För att synliggöra och kommunicera arbetssätt som visats särskilt framgångsrika för att stödja studenternas lärande avser universitet avser även att utveckla kriterier och former för särskilt stöd till framstående utbildningsmiljöer.

9. Läranderesurser och studentstöd (ESG 1.6)

9.1 Fysiska och digitala resurser

Universitetsbiblioteket ansvarar för biblioteksresurser och för studieplatser. Här ingår bland annat platser enskilda studier, tysta arbetsplatser, rum för grupparbeten och

---

⁷ Om högskolepedagogisk utbildning saknas, kan en anställning ändå ske, under förutsättning att den anställde förbinder sig att genomföra utbildningen och att den planeras inom ramen för kompetensutvecklingstiden under de första två årens anställning. Den utbildning som anordnas av Universitetspedagogiska enheten följer SUHF rekommendationer REK 2016-1.

datorarbetsplatser. Stöd för studenters användning av digitala läranderesurser, t. ex. i distansutbildningar, ges genom IT Studentsupport.

Universitetspedagogiska enheten ger stöd för forskningsbaserad utveckling av undervisning och examination och tillhandahåller, bland annat via resurssidor, digitala resurser och stöd för deras användning. Här ges även stöd för studenters utveckling av digital kompetens.

9.2 Studentstöd

Studentcentrum, som är en del av Centrala stödfunktioner, ansvarar för en rad stödjande aktiviteter inom ramen för Framgångsrika studier. Här ingår bland annat studie- och karriärvägledning, stöd till studenter med funktionsnedsättning och studenthälsan. Studentcentrum ansvarar för närmare utformning och beskrivning av riktlinjer för studie- och karriärvägledning och för annan stödjande verksamhet.

I universitets *Likabehandlingsplan för studenter* betonas tillgänglighetsperspektiv och att ett aktivt och effektivt likabehandlingsarbete ger studenter bättre förutsättningar för studier och bra studieresultat. Ett utvecklat likabehandlingsarbete bidrar till en bättre utbildningskvalitet där studenter med olika förutsättningar deltar på likvärdiga villkor.

10. Informationshantering (ESG 1.7)

Insamling och sammanställning av uppgifter för uppföljning av verksamheten ingår i uppföljningen av verksamhetsuppdragen. Indikatorer relaterade till universitets strategi inhämtas dels via verksamhetsrapporteringen, dels direkt av ledningskansliet.

En särskild funktion vid ledningskansliet, Statistikkontor- och analyskontor, fungerar som stöd för ledningskansliets inhämtning och sammanställning av uppgifter. Statistik- och analyskontoret är också stöd för informationshantering i andra sammanhang, t. ex universitets årsredovisning och vid fakulteternas och Lärarutbildningsnämndens arbete med de underlag för beslut om utbildningsutbud som redovisas i verksamhetsdialogerna (se avsnitt 11.1). Ledningskansliet ansvarar för utformning och beskrivning av riktlinjer för Statistik- och analyskontorets arbete.

Den informationshantering som görs i samband med utvärdering av genomförandet av utbildningar beskrivs närmare i avsnittet om kontinuerlig uppföljning (12.1).

11. Information till allmänheten (ESG 1.8)

Övergripande riktlinjer för intern och extern kommunikation framgår av universitets *Kommunikationspolicy*.

Information till allmänheten om universitets verksamhet sker framför allt genom universitetets externa webbplats. Här finns information om utbildningsutbud på grund- avancerad och forskarnivå. Härifrån kan nås utbildningsplaner för program på grund- och avancerad nivå, kursplaner för grundnivå och avancerad nivå samt allmänna

studieplaner för utbildning på forskarnivå, där behörighetskrav och mål för utbildningarna framgår.

I anslutning till styrdokumentet för utbildningsprogram och kurser på grund- och avancerad nivå redovisas även resultat och analyser från den kontinuerliga uppföljning som görs genom kurs- och programvärderingar (avsnitt 12.1).

12. Kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning (ESG 1.9)

12.1 Kontinuerlig uppföljning – grund- och avancerad nivå

Den kontinuerliga uppföljningen av utbildningen på grund- och avancerad nivå innefattar utbildningsutbudet i dess helhet, utbildningsprogram, utbildningsprogram och kurser. I samtliga fall utgör utvärderingarna och de efterföljande analyserna underlag för beslut som syftar till förbättring, i enlighet med PDCA-modellen. För utbud och utbildningsprogram rör sådana beslut framför allt utbildningens innehåll. För kurser kan beslut om förbättringar innefatta såväl utbildningens innehåll som undervisningens genomförande.

12.1.1. Utbudet av utbildning på grund- och avancerad nivå

Kontinuerlig uppföljning av utbildningsutbudet på grund- och avancerad nivå sker, enligt rektorsbeslut om *Årliga redovisningar av fakulteters och lärarutbildningsnämnds beslut om programutbud*, i anslutning till de verksamhetsdialoger som beskrivs i avsnitt 4. Uppföljningen ska innefatta sammanställning av information som belyser utbildningarnas samhällsbehov och arbetsmarknad, tillgänglig lärarkompetens och lärarkapacitet, anknytning till forskande miljö, resultat av utvärderingar och uppföljningar, dekanus beslut om dimensionering och rekryteringsmål för nästkommande termin, samt eventuellt dekanus beslut om andra åtgärder.

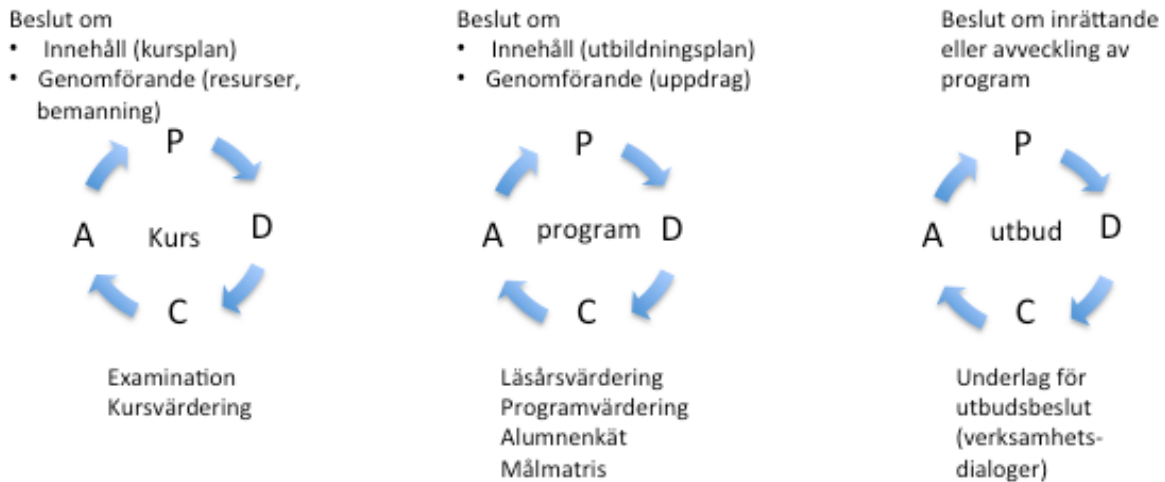
12.1.2 Utbildningsprogram och kurser

För kontinuerlig uppföljning av utbildningsprogram används ett universitetsgemensamt systemstöd för inhämtning och dokumentation av studenternas synpunkter efter varje läsår och efter genomfört program. Förutsättningarna för utbildningsprogrammen belyses också i de uppföljningar av utbildningsutbudet som diskuteras ovan.

För kontinuerlig uppföljning av kurser används universitetsgemensamt systemstöd för inhämtning och dokumentation av studenternas synpunkter efter avslutad kurs i enlighet med rektors beslut om *Införande av universitetsgemensamt system för kursvärdering och kursanalys*. De system som används för program- läsårs- och kursutvärderingar skickar standardiserade enkäter till studenterna i digital form och innefattar även webbformulär för sammanställning och analys av inkomna synpunkter.

Det universitetsgemensamma systemstödet för läsårs-, program och kursvärderingar ska säkerställa möjlighet för studenterna att lämna synpunkter, och att sammanställningar och analyser av inkomna synpunkter görs tillgängliga. Fakultetsnämnderna och Lärarutbildningsnämnden ansvarar själva för att utforma

processer där sammanställningar och analyser ingår i underlagen för beslut om utbildningarna, i enlighet med PDCA-modellen. Fakultetsnämnderna och Lärarutbildningsnämnden ansvarar även för alumnundersökningar där synpunkter inhämtas från utexaminerade studenter som varit verksamma i arbetslivet en tid.

Figur 4. Beslutsunderlag och beslut i den kontinuerliga uppföljningen av utbildning på grund och avancerad nivå

12.1.3 Kontinuerlig uppföljning- forskarnivå

För uppföljning av utbudet på forskarnivå ansvarar fakulteterna. Det innefattar säkerställande att kraven på lärarkompetens och miljö i *Bedömningsgrunder för inrättande och avveckling av ämne på forskarnivå* är uppfyllda, uppföljningen av doktorandernas individuella studieplaner och utvärderingar av de kurser på forskarnivå som ges vid fakulteten. Utbildningarna i deras helhet följs upp genom enkätundersökningar till doktorander där arbets- och studieförhållanden belyses, och alumnundersökningar där utbildningarnas måluppfyllelse och användbarhet i arbetslivet belyses. I fakultetsnämndernas ansvar ingår att utforma och beskriva processer för doktorand- och alumnundersökningar.

12.2 Regelbunden granskning

För effektiv resursanvändning vid regelbunden granskning av utbildningar eftersträvas samordning mellan de utbildningsutvärderingar som UKÄ genomför inom ramen för sitt uppdrag och de granskningar som universitetet genomför. För de utbildningar som UKÄ utvärderar anses ESGs krav på regelbunden granskning vara uppfyllt.

Regelbunden granskning av övriga utbildningar sker i samverkan med Mittuniversitetet och Linneuniversitetet (Treklövermodellen). Rektors beslut om *Pilotomgångar för Treklöverns utvärderingssystem* innebär i korthet att Karlstads universitet, Mittuniversitetet och Linneuniversitetet bildar ett konsortium för extern granskning av sina utbildningar. Granskningar genomförs av en bedömargrupp med ledamöter från lärosätena, externa experter, studenter och arbetslivsrepresentant. Underlaget för bedömargruppen innefattar självvärderingar, examensarbeten och intervjuer. De utvärderingskriterier som används följer de som utvecklades av SUHF:s expertgrupp och bygger på högskolelag och högskoleförordning och de av ESGs standarder som är

relevanta för utbildningsutvärdering. Granskningarna har som uttalat syfte att vara både kontrollerande och utvecklande, och ska resultera i rapporter där det för varje utbildning framgår vad som *kan* åtgärdas, vad som *bör* åtgärdas och vad som *måste* åtgärdas för att höja utbildningens kvalitet. Bedömaregruppernas rapporter överlämnas till rektor för det lärosäte där den utvärderade utbildningen har sin hemvist. De åtgärder som vidtas med ledning av rapporten rapporteras till den gemensamma ledningsgruppen för Treklöversamarbetet, som sedan återkopplar till berörd rektor.

Utöver den externa regelbundna granskning som görs av UKÄ och i Treklövermodellen avser universitet inrätta en ordning för intern granskning, så kallade audits. Här ligger tyngdpunkten på utveckling och kommunikation av goda exempel, snarare än kontroll.

13 Regelbunden extern kvalitetssäkring (ESG 1.10)

Den granskning och utvärdering av lärosätenas kvalitetssystem som ingår i UKÄs uppdrag utgör huvudparten av den externa granskningen. Externa bedömare kommer också att delta i regelbunden granskning av utbildningar enligt avsnitt 12.2, både i de utbildningsutvärderingar som UKÄ genomför, och i de utbildningsutvärderingar som universitetet genomför.

Bilaga 1: Förteckning över refererade styrdokument

Dokument	Beslut
<i>Arbetsordning vid Karlstads universitet</i>	US 2014-09-23
<i>Rektors delegationsordning</i>	RB 93/16
<i>Universitetsdirektörens delegationsordning</i>	FB 23/16
<i>Modell för kvalitetssäkring och kvalitetsarbete avseende utbildning och forskning vid Karlstads universitet</i>	RB 101/14
<i>Ledar- och medarbetarpolicy</i>	RB 60/16
<i>Plan för att främja lika villkor bland ledare och medarbetare vid Karlstads universitet</i>	RB 37/16
<i>Policy för studentinflytande</i>	RB 118/15
<i>Strategisk plan för Karlstads universitet</i>	US 2014-11-23
<i>Ordning för verksamhetsuppdrag och verksamhetsdialoger</i>	RB 70/15
<i>Bedömningsgrunder för inrättande och avveckling av huvudområden på grund- och avancerad nivå</i>	RB 99/15
<i>Riktlinjer för inrättande och avveckling av program vid Karlstads universitet</i>	RB 101/15
<i>Generella rutiner för avveckling av kurs eller program</i>	RB 19/11
<i>Regler för utbildning på grund- och avancerad nivå vid Karlstads universitet.</i>	RB 22/15
<i>Lokal examensordning vid Karlstads universitet.</i>	RB 94/15
<i>Bedömningsgrunder för inrättande och avveckling av ämne på forskarnivå</i>	RB 100/15
<i>Antagningsordning för utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid Karlstads universitet</i>	US-beslut 13/16
<i>Anställningsordning</i>	US 2013-02-18
<i>Strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare</i>	US 12/16
<i>Införande av modell för meritering grundad i skicklighet i undervisning och examination (i ämne eller ämnesområde)</i>	RB 75/16
<i>Likabehandlingsplan för studenter</i>	RB 101/16
<i>Kommunikationspolicy</i>	RB 122/14
<i>Årliga redovisningar av fakulteters och lärarutbildningsnämnds beslut om programutbud</i>	RB 69/15
<i>Införande av universitetsgemensamt system för kursvärdering och kursanalys</i>	RB117/15
<i>Pilotomgångar för Treklövernens utvärderingssystem</i>	RB 28/16

Bilaga 2: Översikt över ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet

Organisation	Verksamhetsplanering	Utformning/ Inrättande av utbildning (ESG 1.2)	Studentcentrerat lärande (ESG 1.3)	Antagning mm ESG (1.4)	Undervisande personal (ESG 1.5)	Resurser och stöd (1.6)	Informationshantering (1.7); information till allmänheten (1.8)	1.9 Kontinuerlig uppföljning	1.9 Regel- bunden granskning
Universitets- ledning: Rektor, styrelse	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta strategi • Besluta verksamhetsuppdrag till Fak/LUN/CS 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om inrättande/utveckling av program och huvudområden på grund- och avancerad nivå • Beslut om antagningsordning 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta Regler för utbildning på grund- och avancerad nivå • Besluta Systemstöd för kurs- läsårs- och program-utvärderingar 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta Antagningsordning 	<ul style="list-style-type: none"> • Formella kompetenskrav för grund-, avancerad och forskarnivå • Anställningsordning • Rekyteringsstrategi • Beslut om professor 		<ul style="list-style-type: none"> • Besluta kommunikationspolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta systemstöd för kurs-, läsårs- och programutvärdering 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om Trekilövermodellen och de beslut som specificeras där
Fakulteter	<ul style="list-style-type: none"> • Rapport till ledning vid verksamhetsdialoger och via Stratsys • Besluta uppdrag till institutioner eller avdelningar 	<ul style="list-style-type: none"> • Förslag om program och huvudområden på grund- och avancerad nivå • Beslut om utbildningsplan för program. • Beslut om kursplaner. • Beslut om ämne på forskarnivå; allmänna och individuella studieplaner 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta kurs- och utbildningsplaner • Målmatriser • Kurs- och programvärderingar 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om urvalskriterier för kurser och program. • Forskarnivå: beslut om inrättande och antagning 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om anställningsprofil • Beredning och beslut om anställning och beföring (utom professor) • Docent, meriterade och excellentia lärare 		<ul style="list-style-type: none"> • 1.7: Efterfrågade data i verksamhetsrapportering 	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra program- och läsårs- värderingar och analyser • Översikt kursanalyser • Omsätta resultat i åtgärder 	<ul style="list-style-type: none"> • Självvärderingar, annat underlag
Läro- Utbildningen (LUN)	<ul style="list-style-type: none"> • Rapport till ledning vid verksamhetsdialoger och via Stratsys • Beställa kurser 	<ul style="list-style-type: none"> • Läroutbildning: Förslag om program och huvudområden på grund- och avancerad nivå. • Beslut om utbildningsplan för program. 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluta kurs- och utbildningsplaner • Målmatriser • Kurs- och programvärderingar 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om urvalskriterier för kurser och program i läroutbildning 			<ul style="list-style-type: none"> • 1.7 Efterfrågade data i verksamhetsrapportering 	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra program- och läsårs- värderingar och analyser • Omsätta resultat i åtgärder (inneåll) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till självvärderingar, annat underlag
Centrala stödfunk- tioner	<ul style="list-style-type: none"> • Rapport till ledning vid verksamhetsdialoger och via Stratsys • Besluta uppdrag till avdelningar, uppföljning av uppdrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Universitetsped. enh.: Stöd för konstruktiv länkning, lära-kompetens 	<ul style="list-style-type: none"> • Personalavd.: stöd vid rekrytering • Universitetsped. enh.: Utbildningar, konferens, 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentcentrum: Beskrivning av processer • Grund och avancerad nivå: antagning 	<ul style="list-style-type: none"> • Biblioteket • Studentcentrum/ Framgångsrika studier 		<ul style="list-style-type: none"> • 1.7: Ledningskansli- statistik- och analyskontor • Kommunikationsavd: allmänheten 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvecklar och förvaltar systemstöd 	<ul style="list-style-type: none"> • Stöd för underlag
Institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportera till ledning för fakulteter 	<ul style="list-style-type: none"> • Beredning kursplaner • Beredning individuella studieplaner 	<ul style="list-style-type: none"> • Forskarnivå: bereda antagning 				<ul style="list-style-type: none"> • Efterfrågade data i verksamhetsrapportering 	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra och sammanställa kursanalyser • Omsätta resultat i åtgärder (genomförande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till självvärderingar, annat underlag

Bedömning av examensarbete + kompletteringsuppgifter

Titel:

Författare:

Seminarieledare:

Seminariedatum:

Formella och innehållsliga krav (Sätt kryss i lämplig ruta)

Formella och innehållsliga krav	Kommentar	Anges vid betygsättning, efter slutlig inlämning		
		Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	Väl
Omfång ska vara omkring 35 sidor (exklusive titelsida, innehållsförteckning, referenser och bilagor)				
Det självständiga examensarbetet omslag utformas enligt särskild mall som tillhandahålls via kursens hemsida på Its				
Vårdat, sakligt och tydligt språk				
Ämne har en tydlig koppling till studentens valda specialisering inom programmet				
Det självständiga examensarbetet har i sin helhet en tydlig struktur				
Det självständiga examensarbetet har en kort sammanfattning (200-300 ord) på svenska och ett abstract på engelska, där syfte, frågeställningar, genomförande och resultat beskrivs				
Innehållsförteckning finns och är tydlig				
Inledande kapitel, där bakgrund för undersökningen presenteras och motiveras				
Undersökningens syfte och frågeställningar skall vara tydligt formulerade och väl motiverade utifrån den valda specialiseringen och speciallärarens profession				
Det självständiga examensarbetet skall vara uppbyggd så att den i alla delar har relevans för det syfte och de frågeställningar som formuleras				
Forskningsöversikt finns, där tidigare forskning, relevant för problemställning presenteras. Den ska innehålla både aktuella nationella och internationella studier, varav minst 10 internationella vetenskapliga (peer review granskade) forskningsartiklar ska ingå				
Teoretiska utgångspunkter är beskrivna, relevanta för den egna studien				
Med utgångspunkt i syftet ska argumentation tydligt framgå för val av teoretiskt perspektiv, metod och genomförande.				

Formella och innehållsliga krav (forts)	Kommentar	Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	Väl
Studiens metod och genomförande skall vara tydligt presenterat. Det skall klart framgå hur empiriskt material har samlats in, dokumenterats och analyserats. Den studerande skall också reflektera över arbetets genomförande, problematisera och kritiskt förhålla sig gällande giltighet och tillförlitlighet i studien (Kan man lita på mina resultat?).				
Forskningsetiska ställningstaganden ska vara tydligt beskrivna och genomsyra hela texten.				
Analysverktyg/analysmodell beskrivs				
Resultaten beskrivs relaterat till syftet, besvarar frågeställningarna och sammanställer resultaten med hjälp av den teoretiska utgångspunkten för studien				
I diskussionen diskuteras och värderas resultat och slutsatser i relation till tidigare forskning, det specialpedagogiska fältet i allmänhet och speciallärarens uppdrag i synnerhet. Den studerande skall också reflektera över metoden som använts och diskutera möjliga andra tillvägagångssätt (Kunde jag ha valt en annan metod? Vad har jag inte kunnat besvara pga den valda metoden?)				
Diskussionen ska innehålla förslag till framtida forskning. (Vilka nya frågeställningar har arbetet genererat?)				
Diskussionen avslutas med slutsats/slutord där studiens bidrag redogörs för kopplat till studiens inledande problematisering				
I texten skall anges referenser och andra källor som stöder påståenden och resonemang. Referenshanteringen i löpande text samt en referensförteckning i slutet av det självständiga examensarbetet skall ställas upp i enlighet med den sk. APA-manualen				

Omdömen om opponering samt försvar av det egna självständiga examensarbetet

Opponeringens genomförande	Kommentar	Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	Väl
Kort sammanfattning av det självständiga examensarbetet syfte, metod och huvudsakliga resultat				
Diskussioner kring förberedda frågor med utgångspunkt i riktlinjerna i kursdokumentet				
Initiering av diskussioner med respondenten				

Försvar av det egna självständiga examensarbetet	Kommentar	Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	Väl
Deltagande i diskussioner kring opponentens frågor Resonerar, argumenterar och motiverar				

KOMPLETTERINGAR (som måste göras):

1. ...
- 2.

Förbättringar

1. ...
- 2.

Se vidare kompletteringsförslag som kan utföras med hjälp av de kommentarer jag skrivit direkt i arbetet – som du också får.

Det kompletterade arbetet ska laddas upp på Itslearning ”Slutgiltig inlämning” senast den .....

Lycka till/

**Kompletterat arbete inkom:
Plagieringskontroll genomförd:
Förslag på betyg:**

